

Hallituksen esitys Eduskunnalle Slovakian kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen ja siihen liittyvän mukautuspöytäkirjan hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen ja pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Luxemburgissa 4 päivänä lokakuuta 1993 tehdyn Eurooppa-sopimuksen Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Slovakian välisestä assosiaatiosta sekä siihen Suomen, Ruotsin ja Itävallan liittymisestä aiheutuvista tarpeellisista mukautuksista tehdyn pöytäkirjan.

Eurooppa-sopimus kattaa vapaakaupan ohella poliittisen vuoropuhelun Slovakian ja Euroopan unionin välillä. Se sisältää myös määräyksiä muun muassa työvoiman liikkuvuudesta, yritysten perustamisesta, palvelujen kaupasta, maksuista ja pääomista.

Sopimus sisältää edelleen määräyksiä, jotka liittyvät yhteistoimintaan eri aloilla ja niihin liittyvien säännösten kehittämiseen ja parantamiseen. Johtavana periaatteena on pyrkimys Slovakian lainsäädännön yhdenmukaistamiseen Euroopan yhteisöjen säännösten mukaiseksi. Tavoitteena on parantaa asteittain Slovakian liittymisvalmiuksia unioniin. Sopimuksen johdannoissa sopimuspuolet tunnustavat, että Slovakian lopullisena tavoitteena on jäsenyys Euroopan unionissa.

Suomi on liittymissopimuksen 102 artiklan mukaan sitoutunut soveltamaan 1 päivästä tammikuuta 1995 liittymissopimuksen 103 artiklan 1 kohdassa mainittujen sopimusten määräyksiä. Näitä ovat muun muassa

Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden Bulgarian, Puolan, Romanian, Slovakian, Tshekin ja Unkarin kanssa tekemät Eurooppa-sopimukset. Näihin sopimuksiin Suomen ja muiden uusien jäsenvaltioiden liittymisestä aiheutuvista tarpeellisista mukautuksista on laadittu erilliset pöytäkirjat, jotka Euroopan unionin neuvosto hyväksyi 10 päivänä toukokuuta 1999 ja jotka Slovakian osalta allekirjoitettiin Brysselissä 25 päivänä kesäkuuta 1999. Vasta mukautuspöytäkirjan valmistuttua sopimus voidaan tuoda muodollisesti hyväksyttäväksi.

Asiallisesti pöytäkirjat merkitsevät Suomen liittymissopimuksen 102 artiklassa olevan sopimusmääräyksen toimeenpanoa. Pöytäkirjoilla ei siten tehdä tosiasiallisia muutoksia mainittuihin kuuteen Eurooppa-sopimukseen, vaan tilanne säilyy samana kuin Suomen liittymissopimuksen allekirjoitushetkellä.

Esitys ei liity valtion talousarvioesitykseen. Esitykseen sisältyy ehdotus laiksi sopimuksen ja pöytäkirjan määräysten voimaansaattamisesta. Sopimus ja pöytäkirja tulevat voimaan, kun kaikki sopimuspuolet ovat ne hyväksyneet omien menettelyjensä mukaisesti. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin sopimus ja pöytäkirja tulevat voimaan.

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

1.1. Sopimuksen tausta

Euroopan yhteisö on tehnyt kymmenen Keski-Euroopan maan (Bulgaria, Latvia, Liettua, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Tšekki, Unkari ja Viro) kanssa Eurooppa-sopimukset. Ne ovat laaja-alaisia jaetun toimivallan sopimuksia, jotka kattavat vapaakaupan lisäksi poliittisen vuoropuhelun ja määräyksiä yhteistyön kehittämiseksi useilla eri aloilla. Ne eivät kuitenkaan laajuudeltaan ja kattavuudeltaan ole ETA-sopimuksen veroisia. Kaikkien Eurooppa-sopimusten johdantoon sisältyy maininta Euroopan unionin jäsenyydestä lopullisena tavoitteena.

Eurooppa-sopimukset ovat EY:n perustamissopimuksen 238 artiklan (nykyinen EY 310 artikla) nojalla tehtyjä assosiaatiosopimuksia. Ne ovat jaetun toimivallan sopimuksia, jotka sisältävät sekä yhteisön että jäsenmaiden toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Eurooppa-sopimusten kauppapoliittisten määräysten osalta yhteisön toimivalta on yksinomainen. Useimmat muut sopimusten kattamat yhteistyöalat sen sijaan sisältävät myös jäsenmaiden toimivaltaan kuuluvia asioita. Sopimukset edellyttävät siksi sekä yhteisön että jäsenmaiden hyväksymistä. Sopimukset ovat pääperiaatteiltaan samantyyppisiä, mutta ne sisältävät tiettyjä maakohtaisia eroja. Slovakian Eurooppa-sopimus allekirjoitettiin Luxemburgissa 4 päivänä lokakuuta 1993 ja se tuli voimaan 1 päivänä helmikuuta 1995. Suomi sitoutui liittymissopimuksen 102 artiklan mukaan soveltamaan sitä 1 päivästä tammikuuta 1995 liittymissopimuksen 103 artiklan 1 kohdan perusteella.

1.2. Sopimuksen pääasiallinen sisältö

Eurooppa-sopimukset kattavat vapaakaupan ohella poliittisen vuoropuhelun sekä määräyksiä muun muassa työvoiman

liikkuvuudesta, yritysten perustamisesta, palvelujen kaupasta, maksuista ja pääomista. Sopimukset sisältävät lisäksi määräyksiä yhteistoiminnasta eri aloilla ja vastaavien säännösten kehittämistä ja parantamisesta. Johtavana periaatteena on pyrkimys Slovakian lainsäädännön yhdenmukaistamiseen Euroopan yhteisöjen säännösten kanssa sopimuksen sisältämillä yhteistyöaloilla. Yhdenmukaistamisella pyritään asteittain parantamaan Slovakian mahdollisuuksia liittyä Euroopan unioniin. Yhteistyöaloja koskevat määräykset ovat varsin väljiä, ja niillä pyritään osaltaan tukemaan kyseisten alojen instituutioiden luomista ja toimintaa. Tarvittaessa assosiaationeuvosto ja assosiaatiokomitea määrittelevät asianmukaiset menettelyt yhteistyön kehittämiseksi.

Eurooppa-sopimuksia hallinnoivat assosiaationeuvostot, jotka kokoontuvat vähintään kerran vuodessa ministeritasolla. Assosiaationeuvostot seuraavat sopimusten toteutumista ja tekevät tarvittaessa suosituksia niiden muuttamiseksi tai täydentämiseksi. Assosiaatiokomiteoissa käsitellään sopimukseen liittyviä kysymyksiä virkamiestasolla.

1.3. Sopimuksen poliittinen merkitys

Eurooppa-sopimuksella perustetaan Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Slovakian välinen assosiaatio. Sen eräänä tavoitteena on luoda puitteet sopimuspuolten väliselle vuoropuhelulle, jotta mahdollistettaisiin tiiviiden poliittisten suhteiden kehittäminen. Suhteiden kehittämiseen liittyvät säännölliset korkeimman tason poliittiset tapaamiset. Niissä voidaan käsitellä kaikkia molempia sopimuspuolia kiinnostavia kysymyksiä muutosprosessin tukemiseksi ja ulkopoliittikkaa koskevien kannanottojen yhdenmukaistamiseksi. Unioni ja sen jäsenmaat käyvät Slovakian kanssa tätä poliittista vuoropuhelua vahvistettujen muotojen mukaisesti. Ministeritasolla kahdenvälistä poliittista vuoropuhelua käydään assosiaationeuvostossa. Sopimus luo

entistä paremmat monenväliset institutionaaliset puitteet poliittisten suhteiden kehittämiseksi. Sopimus sisältää myös määräyksiä parlamentaarisen tason vuoropuhelusta.

Suomen kahdenväliset poliittiset suhteet Slovakian kanssa ovat kehittyneet suotuisasti. On huomattava, että Eurooppa-sopimus ei korvaa kahdenvälisiä suhteita vaan toimii niitä täydentäen.

1.4. Sopimuksen kauppapoliittinen merkitys

Sopimuksella on myönteisiä vaikutuksia aikaisempaan tilanteeseen verrattuna. Tämä johtuu siitä, että Suomen ja Slovakian väliset kahdenväliset kaupalliset sopimukset ennen Suomen EU-jäsenyyttä eivät olleet yhtä kattavia kuin Eurooppa-sopimus. Suomen EU-jäsenyyden myötä kahdenväliset kaupalliset sopimukset irtisanottiin.

2. Esityksen vaikutukset

2.1. Taloudelliset vaikutukset

Sopimuksella on EU:n ja Slovakian kauppavaihdon kehitykselle suuri merkitys sen perustaessa sopimuspuolten välille vapaakauppa-alueen. Sopimuksessa annetut molemminpuoliset myönnytykset ovat kuitenkin luonteeltaan asymmetrisiä siten, että EU:n antamat etuisuudet ovat olennaisesti Slovakian antamia myönnytyksiä suuremmat ja EU:n soveltamat siirtymäajat olennaisesti Slovakian siirtymäaikoja lyhyemmät. Teollisuustuotteiden osalta EU poistaa tullit valtaosin lähes välittömästi ja herkiltäkin aloilta viiden vuoden kuluessa Slovakian saadessa eri sektoreille kolmesta yhdeksään vuoteen kestävän siirtymäajan. Maataloustuotteiden ja jalostettujen maataloustuotteiden osalta sopimuspuolet antavat toisilleen vastavuoroisia myönnytyksiä, joista neuvotellaan vuosittain edelleen.

Eurooppa-sopimus tarjoaa taloudellisen yhteistyön ja kaupan osalta myös Suomelle ja suomalaisille yrityksille entistä paremmat

yhteistyö- ja vientimahdollisuudet kolmansiin maihin verrattuna. Uudentyyppiseen yhteistyöhön liittyvien toimintojen taloudellisia vaikutuksia ei tässä yhteydessä ole mahdollista arvioida. Niitä koskeva päätöksenteko toteutetaan valtion tulo- ja menoarvion puitteissa.

2.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esityksellä ei ole organisaatioon tai henkilöstöön kohdistuvia vaikutuksia. Sopimuksen hallinnointiin liittyvät assosiaationeuvostojen ja -komiteoiden kokoukset voidaan hoitaa tavanomaisen käytännön edellyttämällä tavalla nykyisellä henkilöstöllä.

2.3. Ympäristövaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä ympäristövaikutuksia. Sen tavoitteena on kuitenkin parantaa ydinenergian käytön turvallisuutta (80 artikla) sekä kehittää ja vahvistaa yhteistyötä ympäristön ja ihmisten terveyden suojelussa. Sopimus sisältää lukuisia ympäristönsuojelua koskevia yhteistyöaloja (81 artikla). Sopimuksen voidaan olettaa omalta osaltaan edesauttavan Slovakian ympäristölainsäädännön yhdenmukaistamista EY:n vastaavan lainsäädännön kanssa.

2.4. Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan

Esityksellä pyritään osaltaan siihen, että laillisesti maassa oleskelevien sopimusvaltioiden kansalaisten oikeusturva ja tasa-arvo työ- ja sosiaalilainsäädännössä paranee. Sopimus edellyttää muun muassa sitä, ettei assosiaatiomaan kansalaisia saa syrjiä esimerkiksi työolojen, palkan tai irtisanomismääräysten osalta. Myös eläke-etuudet pyritään huomioimaan ja yhteensovittamaan työskentelymaasta riippumatta. Sopimus ei vaikuta jäsenvaltioissa voimassaoleviin maahantuloa koskeviin säännöksiin.

3. Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu ulkoasiainministeriössä virkatyönä. Sopimuksesta on pyydetty lausunnot kauppa- ja teollisuusministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, oikeusministeriöltä, opetusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, työministeriöltä, valtiovarainministeriöltä ja ympäristöministeriöltä sekä Suomen Pankilta, kilpailuvirastolta ja tullihallitukselta.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Ottaen huomioon Eurooppa-sopimusten laajuuden ja sen, että Slovakian Eurooppa-sopimus on julkaistu kokonaisuudessaan Euroopan yhteisöjen virallisen lehden suomenkielisen laitoksen erityispainoksessa 1994 (11. luku: Ulkosuhteet, nide 40, EYVL L 359, s. 1), tämän hallituksen esityksen liitteeksi on otettu varsinaisen sopimustekstin lisäksi vain ne sopimuksen liitteet ja pöytäkirjat, joilla on merkitystä eduskunnan hyväksymisen kannalta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

Sopimuksen johdannossa todetaan, että Slovakian lopullinen tavoite on jäsenyys yhteisössä ja että assosiaatio auttaa Slovakiaa tämän tavoitteen saavuttamisessa.

1 artiklassa perustetaan EU:n ja Slovakian välille assosiaatio ja luetellaan assosiaation tavoitteet.

I OSASTO

POLIITTINEN VUOROPUHELU

2—5 artiklassa selostetaan poliittista vuoropuhelua. Poliittinen vuoropuhelu on merkittävä osa sopimusta ja kuuluu EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaan. *2 artiklassa* todetaan sopimuspuolten aloittavan säännöllisen vuoropuhelun, joka muun muassa edistää Slovakian täysimääräistä yhdentymistä demokraattisten valtioiden yhteisöön ja sopimuspuolten näkökantojen lähestymistä turvallisuuskysymyksissä. *3 artiklassa* todetaan, että ministeritasolla poliittista vuoropuhelua käydään assosiaationeuvostossa. *4 artiklassa* luetellaan muita tapoja ja menettelyjä poliittisen vuoropuhelun käymiseksi. *5 artiklan* mukaan parlamentaaraisella tasolla vuoropuhelua käydään parlamentaarisessa assosiaatiokomiteassa.

II OSASTO

YLEISET PERIAATTEET

6 ja 7 artikla sisältää sopimuksen yleiset periaatteet. *6 artiklassa* on viittaukset ETYKin Helsingin ja Pariisin päätösasiakirjoihin koskien demokraattisia periaatteita ja ihmisoikeuksien kunnioittamista sekä markkinatalouden periaatteita. *7 artiklan* mukaan assosiaatioon

kuuluu enintään kymmenen vuoden siirtymäkausi, joka koostuu kahdesta peräkkäisestä viisivuotisesta vaiheesta. Assosiaationeuvosto tarkastelee säännöllisesti sopimuksen soveltamista ja Slovakian taloudellisten uudistusten toteuttamista.

III OSASTO

TAVAROIDEN VAPAA LIIKKUVUUS

8 artikla sisältää määräyksen vapaakauppa-alueen perustamisesta siirtymäaikoineen. Perustulli, jonka perusteella peräkkäiset alennukset on toteutettava, muodostuu jokaisen tuotteen osalta Tshekin ja Slovakian liittotasavallan tosiasiallisesti 29 päivänä helmikuuta 1992 soveltamasta kaikkia koskevasta tullista.

I LUKU

Teollisuustuotteet

9—18 artiklassa todetaan asiallisesti se, että Slovakian teollisuustuotteilla on tulliton ja kiintiötön markkinoillepääsy EU:n alueelle arkoja tuotteita lukuunottamatta, joilla on kolmen vuoden siirtymäaika. Yhteisö saa vastaavasti osalle tuotteistaan tullittoman ja kiintiöttömän markkinoillepääsyn Slovakiaan sopimuksen voimaantullessa. Eri alojen aroille tuotteille on voimaantulopäivästä kolmesta yhdeksään vuoteen kestävä siirtymäaika. *16 artikla* käsittelee tekstiilituotteisiin sovellettavaa järjestelmää (pöytäkirja nro 1). *17 artikla* käsittelee hiili- ja terästuotteisiin sovellettavaa järjestelmää (pöytäkirja nro 2).

II LUKU

Maatalous

19—22 artiklassa todetaan maataloutta

koskevat järjestelyt. Käytännössä ratkaisu (liitteet I, XIa, XIb, XII, XIII ja XIV) on perustuotteiden osalta kolmiosainen ja perustuu suosituimmuusetujen konsolidointiin lisättyä niillä tuotteilla, joiden osalta ei yhteisön maatalouspolitiikan mukaan sovelleta tuontimaksuja vaan ainoastaan tulleja. Naudan- ja siipikarjanlihalle, muille lihavalmisteille, hedelmille ja vihanneksille sekä mehuille yhteisö antaa kiintiöt, joiden rajoissa sovelletaan alennettuja tulleja/tuontimaksuja. Jalostettujen tuotteiden kauppaan (pöytäkirja nro 3) sovelletaan niinkään eräitä tariffimyönnytyksiä. 22 artiklassa todetaan, että maataloustuotteiden kauppaan sovelletaan suojalauseketta (31 artikla), joka mahdollistaa yksipuoliset suojoitoimet tarvittaessa.

III LUKU

Kalastus

23 ja 24 artikla sisältää kalastustuotteita koskevia määräyksiä (liite XV).

IV LUKU

Yhteiset määräykset

25—37 artikla sisältää sopimuspuolten välistä kauppaa koskevia yhteisiä määräyksiä. 26 artiklassa todetaan, että uusia tuonti- tai vientitulleja tai määrällisiä rajoituksia ei saateta voimaan. Sopimuspuolten tuotteiden verotuksellisesta samanarvoisuudesta on määräyksiä 27 artiklassa. 28 artiklan mukaan sopimus ei estä tulliliittojen perustamista. 29 artiklassa on määräyksiä poikkeuksellisista toimenpiteistä. 30 artiklassa määrätään polkumyynnistä. 31 artiklassa on määräyksiä tuontihäiriöistä. 32 artikla sisältää lausekkeen riittämättömästä tarjonnasta. 33 artikla koskee valtion monopoleja, jotka on mukautettava niin, ettei viidennen vuoden loppuun mennessä sopimuksen voimaantulosta esiinny syrjintää sopimuspuolten välillä. 34 artiklassa määrätään suojoitoimista. 35 artiklassa on määräys alkuperäsäännöistä (pöytäkirja nro

4). 36 artiklassa on lueteltu kauppaa koskevia poikkeuksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden takia. 37 artikla koskee Slovakian sekä Espanjan ja Portugalin väliseen kauppaan liittyviä erityismääräyksiä (pöytäkirja nro 5).

IV OSASTO

TYÖNTEKIJÖIDEN LIIKKUVUUS, SIIJOITTAUTUMISOIKEUS, PALVELUJEN TARJONTA

I LUKU

Työntekijöiden liikkuvuus

38 artiklan mukaan jonkin jäsenvaltion alueella laillisesti työskenteleviä Slovakian kansalaisia ei saa syrjiä kansalaisuutensa perusteella työehdoissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa. Myös työntekijän aviopuolisolla ja lapsilla on pääsy jäsenvaltion työmarkkinoille edellä mainitun työntekijän työluvan voimassaolon ajan. Poikkeuksen muodostavat kausityöntekijät ja 42 artiklassa tarkoitettujen kahdenvälisen sopimusten perusteella saapuneet työntekijät. Tämä ei silti estä jäsenvaltiota soveltamasta 42 artiklan mukaiseen kahdenväliseen sopimukseen mahdollisesti sisältyvää, työntekijän perheenjäsenelle edullisempaa määräystä. 38 artiklan 2 kohdan mukaan Slovakian on taattava vastaavat oikeudet siellä laillisesti työtä tekeville jäsenvaltioiden kansalaisille sekä heidän Slovakiassa laillisesti oleskeleville puolisolleen ja lapsilleen, jollei sovellettavista määräyksistä muuta johdu.

59 artiklan mukaan sopimuksen määräyksillä ei ole tarkoitus vapauttaa työvoiman liikkuvuutta, vaan kukin yksittäinen jäsenvaltio voi säädellä assosiaatiomaan kansalaisten maahantuloa oleskelu- ja työluvilla kansallisten säännösten mukaisesti. Suomessa tehtävään työhön sovelletaan Suomen työlainsäädäntöä. Lisäksi työluvan myöntämisen eräs edellytys on, että ulkomaalaisen palkka- ja työehdot ovat voimassaolevien työehtosopimusten mukaiset.

Ulkomaalaisen maahantulosta, oleskelusta ja

työnteosta säädetään ulkomaalaislaissa (378/1991). Työlupaa koskevien säännösten soveltamisesta säädetään ulkomaalaisasetuksessa (142/1994) sekä työministeriön asetuksen nojalla antamassa määräyksessä (M 2/1999). Työntekijän perheenjäsenille työluvat myönnetään työvoimapolitiittista harkintaa soveltamatta ajaksi, joka määräytyy perheen maassaoleskelun perusteena olevan oleskeluluvan mukaan. Pysyvä oleskelulupa myönnetään kahden vuoden maassaoleskelun jälkeen. Pysyvän oleskeluluvan saanut henkilö ja hänen perheenjäsenensä voivat tehdä työtä ilman työlupaa.

39 artikla sisältää määräyksiä sosiaaliturvan yhteensovittamisesta. Niiden mukaan Euroopan unionin jäsenvaltioissa työskentelevien slovakialaisten työntekijöiden ja heidän perheenjäsentensä siellä täyttämät vakuutus-, työskentely- tai asumiskaudet lasketaan yhteen muun muassa eläkkeitä varten. Artiklan toisen alakohdan mukaan siinä määritellyt eläkkeet voidaan vapaasti siirtää maksavan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti. Kolmanneksi slovakialaiset työntekijät saavat perheavustukset jäsenmaan alueella olevia perheenjäseniään varten. Slovakia myöntää puolestaan edellä mainituissa toisessa ja kolmannessa alakohdassa tarkoitettua kohtelua vastaavan kohtelun alueellaan oleville jäsenmaiden kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen.

40 artiklan mukaan edellisessä artiklassa esitetyn tavoitteen saavuttamiseksi assosiaationeuvosto antaa päätöksellään asianmukaiset määräykset sekä hallinnolliset säännöt. Neuvoston antamat määräykset eivät kuitenkaan saa vaikuttaa 41 artiklan mukaan jäsenvaltioiden ja Slovakian kahdenvälisistä sopimuksista aiheutuviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jos niissä annetaan Slovakian ja jäsenvaltioiden kansalaisille edullisempi kohtelu.

Edellä mainituilla sopimusmääräyksillä ei ole vaikutusta nykyiseen tilanteeseen yhteensovitettaessa Suomen ja Slovakian sosiaaliturvalainsäädäntöä. 39 artiklaan on kirjattu tavoite, jonka toteuttaminen tapahtuu aikanaan assosiaationeuvoston päätöksellä.

42 artiklassa todetaan, että slovakialaisten työntekijöiden työnsaantimahdollisuudet,

jotka jäsenvaltiot antavat heille kahdenvälisen sopimusten nojalla, olisi säilytettävä tai niitä olisi mahdollisuuksien mukaan parannettava. Assosiaationeuvosto tarkastelee muiden parannusten myöntämistä. 43 artiklan mukaan assosiaationeuvosto tarkastelee 7 artiklassa tarkoitettun toisen vaiheen aikana tai aikaisemminkin muita keinoja työntekijöiden liikkuvuuden parantamiseksi ja antaa tästä suosituksia.

44 artiklan mukaan EY antaa Slovakialle teknistä apua sosiaaliturvajärjestelmän rakentamisessa edistääkseen työvoiman uudelleen suuntautumista rakennemuutoksen yhteydessä.

II LUKU

Sijoittautuminen

45—55 artikla koskee sijoittautumista. Sopimuspuolet takaavat toistensa alueille sijoittautuneille yhtiöilleen, tytäryhtiöilleen ja sivuliikkeille tasapuolisen kohtelun. Lähtökohtana on syrjinnän poistaminen mahdollisimman pitkälle.

46 ja 50 artikla sisältää määräyksiä rahoituspalveluista. 51 artiklassa selostetaan sijoittautumista koskevia poikkeusedellytyksiä (esimerkiksi jonkin alan rakennemuutos). Poikkeusten takaraja on kahdeksan vuotta sopimuksen voimaantulosta.

III LUKU

Palvelujen tarjonta yhteisön ja Slovakian välillä

56—58 artikla säätelee palvelujen tarjontaa. 56 artiklan 1 kohdassa todetaan, että palvelujen osalta sitoudutaan siihen, että myös sellaiset yritykset, jotka eivät toimi toisen sopimuspuolen alueella, saavat vähitellen tarjota palvelujaan.

56 artiklan 2 kohdassa todetaan, että johonkin jäsenvaltioon sijoittuvalla slovakialaisella yhtiöllä on oikeus tietyin edellytyksin siirtää yhtiön sisäisesti työntekijöitä jäsenvaltioon ja vastaavasti palvelujen tarjoamiseen liittyviin johto- ja erityistehtäviin lähetettä-

ville tulee tietyin edellytyksin sallia maahan-tulo. Sopimuksessa määriteltyjen ehtojen täyttyessä voidaan Suomessa voimassa olevien säännösten ja määräysten mukaan kyseiset oleskelu- ja työluvut myöntää, mikäli oleskelun luonne edellyttää työ lupaa.

57 artiklassa sopimuspuolet sitoutuvat noudattamaan kansainvälisen meriliikenteen osalta tehokkaasti periaatetta kaupallisiin perusteisiin tapahtuvasta vapaasta pääsystä markkinoille ja liikenteeseen. Lento- ja maaliikenteessä molemminpuolisesta markkinoillepääsystä sovitaan myöhemmin tehtävissä erityisissä liikennesopimuksissa.

IV LUKU

Yleiset määräykset

59 artiklan sisältöä on käsitelty edellä 38 artiklan yhteydessä. 59 artiklassa todetaan lisäksi, että IV osaston II, III ja IV luvun määräyksiä mukautetaan asteittain palvelujen kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATS) mukaiseksi.

V OSASTO

MAKSUT, PÄÄOMAT, KILPAILU JA MUUT TALOUDELLISET MÄÄRÄYKSET, LAINSÄÄDÄNTÖJEN LÄHENTÄMINEN

I LUKU

Juoksevat maksut ja pääomien liikkuvuus

60 artiklan mukaan sopimuspuolet sitoutuvat hyväksymään kaikki vapaissa valuutoissa suoritettavat maksut, jos niihin liittyvät liiketoimet koskevat sopimuksen mukaisesti vapautettua tavaroiden, palvelujen tai henkilöiden liikkuvuutta sopimuspuolten välillä.

61 artiklan mukaan sopimuspuolet varmistavat pääoman vapaan liikkuvuuden niiden yhtiöiden suorissa investoinneissa, jotka on perustettu isäntämaan lainsäädännön mukaisesti, sekä voittojen kotiuttamisen. Pääoman vapaa liikkuvuus ja voittojen kotiuttaminen varmistetaan viiden vuoden kuluessa niiden investointien osalta, jotka

liittyvät Slovakiassa itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien yhteisön kansalaisten sijoittautumiseen.

62 artiklan mukaan sopimuspuolet toteuttavat viiden vuoden kuluessa toimenpiteet, joilla luodaan edellytykset sille, että pääomien vapaata liikkuvuutta koskevia yhteisön sääntöjä voidaan myöhemmin ryhtyä soveltamaan.

63 artikla antaa Slovakialle, mikäli Slovakian valuutan täydellistä vaihdettavuutta ei ole toteutettu, mahdollisuuden poikkeuksellisissa olosuhteissa soveltaa luottojen myöntämiseen ja saamiseen liittyviä valuuttarajoituksia Kansainvälisen valuuttarahaston sallimissa puitteissa.

II LUKU

Kilpailu ja muut taloutta koskevat määräykset

64 artiklan mukaan yritysten väliset sopimukset kilpailun rajoittamiseksi, määräävän markkina-aseman väärinkäyttö ja kilpailua vääristävät valtion tuet ovat yhteensopimattomia sopimuksen kanssa. Tämä vastaa EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan (nykyinen EY 81 artikla) 1 kohtaa, joka on eräs yhteisön keskeisimmistä kilpailusäännöistä, sekä 86 artiklaa (nykyinen EY 82 artikla; määräävä markkina-asema) ja 92 artiklaa (nykyinen EY 87 artikla; valtion tuet). Slovakian valtion tukia koskevista poikkeuksista on säädetty 64 artiklan kohdissa 4, 5, 6 ja 8.

65 artiklan mukaan maksutasesyistä toteutettavia tuontirajoituksia pyritään välttämään ja ilmoittamaan niistä hyvissä ajoin.

66 artiklassa todetaan assosiaationeuvoston varmistavan julkisten yritysten osalta ja niiden yritysten osalta, joille on myönnetty erityisoikeuksia, että Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 90 artiklan (nykyinen EY 86 artikla) periaatteita noudatetaan.

67 artiklassa Slovakia vahvistaa jatkavansa henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelun parantamista. Slovakia liittyy samalla näitä koskeviin kansainvälisiin

sopimuksiin.

68 artiklan mukaan pääsyä julkisiin hankintoihin pidetään vastavuoroisesti suotavana ja ketään syrjimättä.

III LUKU

Lainsäädäntöjen lähentäminen

69 artiklassa sopimuspuolet tunnustavat, että Slovakian taloudellinen yhdentymisen yhteisöön riippuu ratkaisevasti lainsäädäntöjen lähentämisestä. 70 artiklassa luetellaan ne alat, joilla lähentyminen on erityisen tärkeää (muun muassa tullilainsäädäntö, yhtiöoikeus, pankkioikeus, yritysten kirjanpito ja verotus). 71 artiklan mukaan EY antaa Slovakialle edellä mainittujen toimien toteuttamiseksi teknistä apua.

VI OSASTO

YHTEISTYÖ TALOUDEN ALALLA

72—96 artiklassa käsitellään yhteistyötä talouden eri aloilla. Menettelyt ja toimet suunnitellaan siten, että niillä edistetään Slovakian taloudellista kehitystä. Yhteistyöaloja ovat: yhteistyö teollisuuden alalla (73 artikla), investointien edistäminen ja turvaaminen (74 artikla), teollisuusstandardit ja vaatimustenmukaisuuden arviointi (75 artikla), yhteistyö tieteen ja teknologian alalla (76 artikla), opetus ja koulutus (77 artikla), maatalous ja siihen liittyvä teollisuus (78 artikla), energia (79 artikla), ydinturvallisuus (80 artikla), ympäristö (81 artikla), liikenne (82 artikla), televiestintä (83 artikla), pankki-, vakuutus- ja muut rahoituspalvelut (84 artikla), rahapolitiikka (85 artikla), rahanpesu (86 artikla), alueiden kehittäminen (87 artikla), sosiaalialan yhteistyö (88 artikla), matkailu (89 artikla), pienet ja keskisuuret yritykset (90 artikla), tiedotus ja viestintä (91 artikla), kuluttajansuojat (92 artikla), tulli (93 artikla), tilastoalan yhteistyö (94 artikla), taloustieteet (95 artikla) ja huumausaineet (96 artikla). Edellä mainittujen alojen yhteistyötä koskevat määräykset ovat pääsääntöisesti

väljiä ja luonteeltaan tavoitteellisia.

VII OSASTO

KULTTUURIYHTEISTYÖ

97 artiklassa luetellaan kulttuuriyhteistyön eri alat.

VIII OSASTO

RAHOITUSYHTEISTYÖ

98—103 artiklassa mainitaan rahoitusavun lähteet kuten Euroopan investointipankki, PHARE-ohjelma ja G-24 rahoitusapu. 100 artiklassa todetaan, että yhteisön rahoitusapu tavoitteineen määritellään maaohjelmassa, mistä on informoitava assosiaationeuvostoa. 101 artiklassa todetaan G-24 rahoitusavun tarkoituksena olevan muun muassa saada Slovakia siirtymään vaihdettavaan valuuttaan. 102 artiklassa todetaan, että rahoitusapu arvioidaan Slovakian kehityksen tarpeiden ja tason perusteella ottaen huomioon sen vastaanottokyky. 103 artiklassa todetaan, että yhteisön avustukset sovitetaan yhteen muista lähteistä tulevien avustusten kanssa.

IX OSASTO

INSTITUTIONAALISET, YLEISET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

104—109 artiklassa annetaan assosiaationeuvostoa koskevia määräyksiä. Assosiaationeuvosto valvoo sopimuksen täytäntöönpanoa. Se kokoontuu ministeritasolla kerran vuodessa tai tarpeen vaatiessa. Neuvosto tarkastelee tärkeimpiä sopimukseen liittyviä kysymyksiä sekä sopimuspuolien edun kannalta merkityksellisiä kansainvälisiä kysymyksiä. Assosiaationeuvosto muodostuu unionin neuvoston ja komission jäsenistä sekä Slovakian hallituksen nimeämistä jäsenistä. Sen puheenjohtajana toimivat vuorotellen Euroopan unionin neuvoston jäsen ja Slovakian hallituksen jäsen työjärjestyksen sääntöjen mukaisesti. Neuvostossa voidaan edustautua myös sijaistasolla.

Assosiaationeuvosto käyttää päätösvaltaa sopimuksessa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tehdyt päätökset sitovat sopimuspuolia, joiden on toteutettava päätösten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Neuvosto voi antaa myös suosituksia.

Assosiaationeuvosto tekee päätökset ja antaa suositukset sopimuspuolten yhteisellä sopimuksella.

Kumpikin sopimuspuoli voi saattaa sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevan riidan neuvoston käsiteltäväksi, ja se voi ratkaista riidan päätöksellään. Jos assosiaationeuvosto ei kykene ratkaisemaan erimielisyyttä, käytetään välimiesmenettelyä.

Assosiaationeuvostoa avustaa assosiaatiokomitea, joka muodostuu unionin neuvoston ja Euroopan komission jäsenten edustajista sekä Slovakian hallituksen, tavallisesti korkean tason virkamiesedustajista. Neuvosto määrää työjärjestyksessään assosiaatiokomitean tehtävät, joihin sisältyvät erityisesti assosiaationeuvoston kokousten valmistelu ja kyseisen komitean toiminnan varmistaminen. Neuvosto voi siirtää toimivaltaansa assosiaatiokomitealle.

110-112 artikla sisältää parlamentaarista assosiaatiokomiteaa koskevat määräykset. Niiden mukaisesti perustetaan parlamentaarinen komitea, joka muodostaa puitteet Slovakian parlamentin ja Euroopan parlamentin jäsenten kokoontumiselle ja mielipiteiden vaihdolle. Se kokoontuu säännöllisin itse määräämisi väliajoin.

113 artiklassa sitoudutaan varmistamaan sopimuspuolten kansalaisten pääsy toimivaltaisiin tuomioistuimiin. *114 artikla* sisältää sopimuksen sallitut poikkeusmääräykset. *115 artiklassa* selvitetään sopimuksen soveltamisalan syrjäntämääräykset.

116 artiklassa todetaan, ettei Slovakiasta peräisin oleviin tuotteisiin sovelleta niitä yhteisöön tuotaessa jäsenmaiden keskenään soveltamia järjestelyjä edullisempia järjestelyjä sekä että Slovakiaan IV osaston ja V osaston I luvun mukaan sovellettu järjestely ei ole edullisempi kuin jäsenvaltioiden keskenään soveltama järjestely.

117–122 artiklassa annetaan sopimuksen toimeenpanoon ja voimaantuloon liittyviä tarkempia määräyksiä.

123 artiklan 3 kohdan mukaan sopimus korvaa voimaan tultuaan Brysselissä 7 päivänä toukokuuta 1990 allekirjoitetun Euroopan talousyhteisön, Euroopan atomienergiayhteisön sekä Tshekin ja Slovakian liittotasavallan välisen kauppaa ja taloudellista yhteistyötä koskevan sopimuksen sekä ennen tämän sopimuksen voimaantuloa Brysselissä 28 päivänä kesäkuuta 1991 parafoidun Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja Tshekin ja Slovakian liittotasavallan välisen pöytäkirjan.

124 artiklassa annetaan tarkentavia määräyksiä siitä, mitä tarkoitetaan "tämän sopimuksen voimaantulopäivällä".

2. Mukautuspöytäkirjan sisältö

2.1. Yleistä

Suomi on liittymissopimuksen 102 artiklan mukaan sitoutunut soveltamaan 1 päivästä tammikuuta 1995 liittymissopimuksen 103 artiklan 1 kohdassa mainittujen sopimusten määräyksiä. Näitä ovat muun muassa Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden Bulgarian, Puolan, Romanian, Slovakian, Tshekin ja Unkarin kanssa tekemät Eurooppa-sopimukset. Näihin sopimuksiin Suomen ja muiden uusien jäsenvaltioiden (Ruotsi ja Itävalta) liittymisestä aiheutuvista mukautuksista on laadittu erilliset pöytäkirjat, jotka Slovakian ja EU:n jäsenvaltioiden osalta allekirjoitettiin Brysselissä 25 päivänä kesäkuuta 1999.

Asiallisesti pöytäkirja Slovakian osalta merkitsee Suomen liittymissopimuksen 102 artiklassa olevan sopimusmääräyksen täytäntöönpanoa. Pöytäkirjalla ei siten tehdä tosiasiallisia muutoksia Slovakian Eurooppa-sopimukseen, vaan tilanne säilyy samana kuin Suomen liittymissopimuksen allekirjoitushetkellä. Pöytäkirja ei aiheuta taloudellisia tai poliittisia muutoksia nykytilaan verrattuna, koska Suomi on noudattanut Slovakian Eurooppa-sopimuksen määräyksiä 1 päivästä tammikuuta 1995 lukien.

Pöytäkirjat tulevat voimaan, kun kaikki

kyseisten kuuden Eurooppa-sopimuksen sopimuspuolet sekä myös Suomi, Ruotsi ja Itävalta ovat ne hyväksyneet.

2.2. Pöytäkirjan sisältö

Pöytäkirjan ensimmäinen artikla sisältää määräyksen Suomen, Ruotsin ja Itävallan tulemisesta Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Slovakian Eurooppa-sopimuksen sopimuspuoliksi.

Toisen artiklan mukaan suomen ja ruotsin kielellä laadittu Eurooppa-sopimus liitteineen ja pöytäkirjoineen sekä julistuksineen tulee yhtä todistusvoimaiseksi alkuperäisten tekstien kanssa.

Kolmannessa artiklassa määrätään, että Eurooppa-sopimuksen erottamattomaksi osaksi tulevan mukautuspöytäkirjan hyväksyminen tapahtuu sopimuspuolten omien menettelyjen mukaisesti.

Neljännän artiklan mukaan pöytäkirja tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona sopimuspuolet ovat ilmoittaneet kyseisten menettelyjen päätökseen saattamisesta 3 artiklan mukaisesti.

Viidennen artiklan mukaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristö on pöytäkirjan tallettaja.

Kuudennen artiklan mukaan pöytäkirja laaditaan kahtena kappaleena 12 kielellä ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

3. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Lain 1 § sisältää säännöksen, jolla saatetaan voimaan lailla ne Slovakian kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen ja siihen liittyvän mukautuspöytäkirjan määräykset, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan.

2 §. Lain 2 § sisältää säännöksen, jonka mukaan lain täytäntöönpanosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä tasavallan presidentin asetuksella.

3 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin sopimus ja sen mukautuspöytäkirja tulevat Suomen osalta voimaan.

4. Voimaantulo

Sopimuksen 123 artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolet hyväksyvät sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti. Sopimus ja mukautuspöytäkirja tulevat voimaan sitä päivää, jona sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen hyväksymismenettelyjen täytäntöönpanosta, seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä. Hyväksymisestään ovat hallituksen esityksen antamisajankohtaan mennessä ilmoittaneet Alankomaat, Irlanti, Luxemburg, Portugali, Ruotsi, Saksa, Slovakia ja Tanska. Esitykseen sisältyvä laki ehdotetaan tulevaksi voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus ja sen mukautuspöytäkirja tulevat Suomen osalta voimaan.

Slovakian Eurooppa-sopimus ja sen mukautuspöytäkirja sisältävät määräyksiä, jotka kuuluvat Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Esitykseen liittyvän voimaansaattamislain voimaantulemiselle on siten saatava itsehallintolain 59 § 2 momentin mukaan Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyminen.

5. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Slovakian Eurooppa-sopimus on niin sanottu jaetun toimivallan sopimus, jonka määräykset kuuluvat osittain jäsenvaltion ja osittain yhteisön toimivaltaan. Suomi hyväksyy siten sopimuksen ja sen mukautuspöytäkirjan perustuslain 93 §:n 1 momentin ja 94 §:n mukaisesti niiltä osin kuin sopimuksen määräykset kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan. Sopimuksen kauppapoliittisten määräysten osalta yhteisön toimivalta on yksinomainen. Useat muut sopimuksen kattamat yhteistyöalat sisältävät sen sijaan myös jäsenmaiden toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, koska yhteisöllä on yhteisön oikeuden nykyisessä kehitysvaiheessa verrattain rajoitettu toimivalta kolmansien valtioiden kansalaisten liikkuvuutta koskevissa asioissa. Tällaisia aloja sisältyy erityisesti työntekijöiden vapaata liikkuvuutta, sijoittautumisoikeutta ja palvelujen tarjontaa koskeviin määräyksiin.

Nizzan sopimuksen voimaantullessa palvelut sisällytetään yhteisen kauppapolitiikan alaan, vaikkakin jäsenvaltioilla säilyy myös oikeus ylläpitää ja tehdä niitä koskevia sopimuksia kolmansien osapuolten kanssa. Yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen toimivallan raja ei ole assosiaatiosopimuksessa selväpiirteinen, eikä sopimus sisällä määräystä, joka osoittaisi toimivallan jakautumisen. Kun sopimuksen hyväksymistä koskeva päätös Euroopan unionissa on tehty EY:n perustamissopimuksen 238 artiklan (nykyinen EY 310 artikla) nojalla, ei myöskään käytetystä oikeusperustasta ole johdettavissa yksityiskohtaista toimivallanjakoa. Seuraavassa käsitellään lainsäädännön alaan kuuluvia sopimuksen artikloja niiltä osin kuin ne hallituksen käsityksen mukaan kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan.

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset. Sopimuksen määräykset on luettava lainsäädännön alaan, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatus perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräykset tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla 4) taikka jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä 5) tai siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kysymykseen ei vaikuta se, onko jokin määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11, 12 ja 45/2000 vp).

Sopimuksen IV osasto ja IX osasto sisältävät lukuisia lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, kuten seuraavassa on esitetty, ja edellyttävät siten eduskunnan suostumusta.

Sopimuksen 38 artiklan syrjimättömyysperiaatteen toteuttamiseen liittyvät Suomessa muun muassa perustuslain

(731/1999) 6 §, työsopimuslain (55/2001) 2 luvun 2 § ja rikoslain (39/1889) 47 luvun 3 §. Sopimuksen 38 artiklan oleskeluoikeutta ja työntekoa koskevien määräysten täytäntöönpanoa koskevat ulkomaalaislain ja -asetuksen säännökset. Sopimuksen 38 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, koska ne sisältävät yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita koskevia seikkoja ja koska niistä on Suomessa voimassa laintasoista sääntelyä, vaikka ne eivät edellytäkään olemassa olevien lakien muuttamista.

Sopimuksen 39 artiklan määräykset sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta koskevat yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia. Niillä on yhteys perustuslain 19 §:ssä tarkoitettujen sosiaaliturvaa koskevien oikeuksien toteuttamiseen julkisen vallan toiminnassa ja ne kuuluvat siten lainsäädännön alaan.

Yhteisön sijoittautumisoikeutta koskevat säännökset eivät lähtökohtaisesti ulotu kolmansista valtioista oleviin henkilöihin tai yhtiöihin. Kun kolmansista maista tuleva henkilö haluaa aloittaa ammatinharjoittamisen tai perustaa yhtiön jossakin jäsenvaltiossa, häneen sovelletaan kyseisen jäsenvaltion kansallista lainsäädäntöä. Sopimuksen II luvun sijoittautumisoikeutta koskevat määräykset liittyvät perustuslain 18 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan jokaisella on lain mukaan oikeus hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Kuten edellä on todettu palveluja koskevat määräykset siirtyvät Nizzan sopimuksen voimaantullessa yhteisen kauppapolitiikan alaan. Koska palvelujen tarjoamisesta on Suomessa voimassa laintasoista sääntelyä, kuuluvat assosiaatiosopimuksen III luvun määräykset tällä hetkellä lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 47 artiklan mukaan assosiaationeuvosto tarkastelee, mitkä määräykset ovat tarpeen tutkintojen kelpoisuuden molemminpuoliseksi tunnustamiseksi. Tutkintojen tunnustamisesta on Suomessa säännöksiä useissa laeissa, muun muassa laissa Euroopan yhteisön

yleisen tutkintojen tunnustamisjärjestelmän voimaantulon (1597/1992). Lakia voidaan soveltaa myös siten kuin kelpoisuudesta ja oikeudesta harjoittaa ammattia sovitaan Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden toisen osapuolen kanssa tekemässä sopimuksessa on sovittu. Määräys ei edellytä voimassa olevien lakien muuttamista, mutta kuuluu lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 104 artiklassa tarkoitettu assosiaationeuvosto voi tehdä sopimuksen 106 artiklan mukaan suosituksia ja päätöksiä. Assosiaationeuvosto voi siirtää toimivaltaansa myös sopimuksen 108 artiklassa tarkoitettulle assosiaatiokomitealle. Päätökset sitovat osapuolia, joiden on toteutettava päätösten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Sopimuksen 107 artiklan mukaan assosiaationeuvostolla on myös valtuudet ratkaista sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevat riidat. Assosiaationeuvoston tehtävistä ja toimivallasta on määräyksiä myös muun muassa sopimuksen 40–43 artiklassa. Sopimuksen sisältö huomioon ottaen voidaan arvioida, että assosiaationeuvoston ja -komitean toimivaltaa koskevat määräykset sisältävät verrattain vähäisenä pidettävän mahdollisuuden siihen, että päätökset koskevat kysymyksiä, jotka kuuluvat jäsenvaltion toimivaltaan ja Suomen perustuslain kannalta Suomen lainsäädännön alaan. Koska assosiaationeuvostolla on kuitenkin sopimuspuolia sitovaa päätösvaltaa, sopimuksen määräysten on katsottava kuuluvan näiltä osin lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 107 artiklan riitojen ratkaisua koskevat määräykset sisältävät myös välimiesmenettelyn, jonka ratkaisut sitovat riidan osapuolia. Tällöin voi tulla sitovasti ratkaistuksi myös lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä koskevia kysymyksiä ja määräyksen on katsottava siten kuuluvaksi lainsäädännön alaan.

Mukautuspöytäkirjalla Eurooppa-sopimuksen määräykset, jotka sisältävät myös lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, tulevat Suomea sitoviksi. Mukautuspöytäkirjalla myös sopimuksen suomen- ja ruotsinkieliset toisinnot tulevat todistusvoimaisiksi. Mukautuspöytäkirjan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

dännön alaan.

6. Käsittelyjärjestys

Sopimuksen määräykset assosiaationeuvoston perustamisesta, tehtävistä ja toimivallasta kuuluvat edellä esitetyllä tavalla lainsäädännön alaan.

EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan assosiaationeuvosto voi tehdä sopimuksen soveltamisesta ja täytäntöönpanosta päätöksiä, jotka ovat jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa oikeutta.

Jäsenvaltioilla voidaan katsoa olevan ainakin osittaista toimivaltaa työntekijöiden liikkuuutta, sijoittautumisoikeutta ja palvelujen tarjontaa koskevilta osin. Tämä koskee erityisesti maahan pääsyä ja maassa oleskelua, työskentelyä, työehtoja, luonnollisten henkilöiden sijoittautumista sekä palvelujen tarjontaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä. Näillä aloilla assosiaationeuvostolla on sopimuksen mukaan pääasiassa toimivaltaa antaa suosituksia ja tarkastella keinoja sopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi. Eräissä asioissa assosiaationeuvosto voi myös antaa sitovia päätöksiä.

Tältäkin osin sopimuksen määräykset eivät estä sopimuspuolia soveltamasta maahan pääsyä ja maassa oleskelua, työskentelyä, työehtoja, luonnollisten henkilöiden sijoittautumista sekä palvelujen tarjontaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä, rajoittamatta kuitenkaan sopimuksella jo määrättyjä etuja.

EU:n neuvosto osallistuu päätöksentekoon assosiaationeuvostossa, jossa päätökset tehdään yksimielisesti. Jäsenvaltio on assosiaationeuvostossa edustettuna ainoastaan EU:n neuvoston nimeämän edustajan kautta. Assosiaationeuvoston käsitellessä yhteisön toimivaltaan kuuluvia asioita pääperiaatteena on, että yhteisön sisäisessä päätöksenteossa noudatetaan vastaavia äänestysääntöjä kuin päätettäessä yhteisön säädöksestä vastaavalla alalla. Mikäli assosiaationeuvostossa tehtävä sitova päätös kuuluu jäsenvaltion toimivaltaan, tehdään asiaa koskeva päätös EU:n neuvostossa yksimielisesti.

Sikäli kuin assosiaationeuvosto käsittelee

jäsenvaltion toimivaltaan kuuluvia asioita, on jäsenvaltiolla siten neuvoston kautta mahdollisuus vaikuttaa asian käsittelyyn. Kun myös assosiaationeuvosto tekee päätökset yksimielisesti, merkitsee tämä sitä, että jäsenvaltio ei käytännössä joudu hyväksymään vastustamaansa päätöstä.

Vaikka jäsenvaltio osallistuu päätöksentekoon itse assosiaationeuvostossa epäsuorasti neuvoston kautta, ei jäsenvaltion toimivaltaan tai jaettuun toimivaltaan kuuluvissakaan kysymyksissä toimivallan delegointi merkitse hallituksen käsityksen mukaan sellaista Suomen oikeudenkäyttöpiiriin kuuluvan lainsäädäntövallan delegointia kansainväliselle toimielimelle, että itse assosiaatiosopimuksen hyväksyminen edellyttäisi supistetun perustuslainsäätämisyjärjestyksen käyttämistä. Tämäntyyppistä asetelmaa ei eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä ole pidetty perustuslain kanssa ristiriidassa olevana (PeVL 20/1995 vp).

Sopimuksen 107 artiklan mukaan voidaan sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskeva sopimuspuolten välinen riitaisuus saattaa myös erillisessä välimiesmenettelyssä ratkaistavaksi. Tätä tarkoittavan ratkaisuvallan uskomista riippumattomalle kansainväliselle toimielimelle on eduskunnan perustuslakivaliokunta pitänyt kansainväliseen yhteistoimintaan luonnostaan kuuluvana seikkana (PeVL 10/1998 vp). Vaikkakin tätä koskeva määräys on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan, sen ei ole katsottu olevan ristiriidassa nykyaikaisen täysivaltaisuuskäsityksen kanssa. Slovakian Eurooppa-sopimus on pitkälti

samantyyppinen kuin Viron, Latvian, Liettuan ja Slovenian kanssa solmitut sopimukset.

Edellä olevan perusteella hallitus katsoo, että Slovakian Eurooppa-sopimuksen ja sen mukautuspöytäkirjan hyväksymisestä voidaan päättää äänten enemmistöllä ja että esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Luxemburgissa 4 päivänä lokakuuta 1993 Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Slovakian tasavallan välisestä assosioinnista tehdyn Eurooppa-sopimuksen ja Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Slovakian tasavallan välisestä assosiaatiosta tehdyn Eurooppa-sopimuksen institutionaalisten määräysten mukauttamisesta Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan Euroopan unioniin liittymisen huomioon ottamiseksi Brysselissä 25 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn pöytäkirjan niiltä osin kuin sopimus ja sen mukautuspöytäkirja kuuluvat Suomen toimivaltaan.

Koska sopimus ja sen mukautuspöytäkirja sisältävät määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Slovakian kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen ja siihen liittyvän mukautuspöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Luxemburgissa 4 päivänä lokakuuta 1993 Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Slovakian tasavallan välisestä assosioinnista tehdyn Eurooppa-sopimuksen ja Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Slovakian tasavallan välisestä assosiaatiosta tehdyn Eurooppa-sopimuksen institutionaalisten määräysten mukauttamisesta Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan Euroopan unioniin liittymisen huomioon ottamiseksi Brysselissä 25

päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tasavallan presidentin asetuksella.

3 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja*

EUROOPPA-SOPIMUS

Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Slovakian tasavallan välisestä assosioinnista

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

IRLANTI,

ITALIAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen sopimuspuolet,

jäljempänä "jäsenvaltiot", ja

EUROOPAN YHTEISÖ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖ ja EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖ, jäljempänä "yhteisö", sekä

SLOVAKIAN TASAVALTA, jotka

PITÄVÄT MERKITTÄVÄNÄ osapuolten välisiä vakiintuneita yhteyksiä ja osapuolten yhteisiä arvoja,

TUNNUSTAVAT yhteisön ja Slovakian tasavallan haluavan lujittaa näitä yhteyksiä sekä vastavuoroisuuden ja yhteisten etujen pohjalta luoda tiiviit ja kestävät suhteet, jotta mahdollistettaisiin Slovakian osallistuminen Euroopan yhdentymisprosessiin ja lujitettaisiin ja laajennettaisiin näin niitä suhteita, jotka on aikaisemmin luotu erityisesti kauppaa sekä

taloudellista ja kaupallista yhteistyötä koskevalla, 7 päivänä toukokuuta 1990 yhteisön sekä Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välillä allekirjoitetulla sopimuksella sekä 1 päivänä maaliskuuta 1992 voimaantulleella yhteisön sekä Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välisellä väliaikaisella sopimuksella,

TUNNUSTAVAT, että Tšekin ja Slovakian liittotasavallan hajoaminen 1 päivänä tammikuuta 1993, ennen yhteisön ja Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välillä 16 päivänä joulukuuta 1991 allekirjoitetun Eurooppa-sopimuksen voimaantuloa, edellytti erillisten Eurooppa-sopimusten tekemistä Slovakian tasavallan ja Tšekin tasavallan kanssa,

KATSOVAT uuden demokratian syntymisen Slovakian tasavaltaan avaavan mahdollisuuksia uudenlaisten suhteiden solmimiseen,

KATSOVAT yhteisön, sen jäsenvaltioiden ja Slovakian tasavallan sitoutumisen poliittisten ja taloudellisten vapauksien vahvistamiseen olevan itse assosioinnin perusta,

TUNNUSTAVAT sellaisen uuden poliittisen järjestelmän luomisen Slovakiassa, joka kunnioittaa lakia ja ihmisoikeuksia, mukaan lukien vähemmistöön kuuluvien henkilöiden oikeudet, sekä soveltaa monipuoluejärjestelmää, johon kuuluvat vapaat ja demokraattiset vaalit,

MYÖNTÄVÄT yhteisön haluavan edistää tämän uuden demokraattisen järjestelmän vahvistamista sekä tukea vapaan markkinatalouden periaatteisiin perustuvan uuden talousjärjestelmän luomista Slovakiaan,

KATSOVAT yhteisön, sen jäsenvaltioiden ja Slovakian tasavallan sitoutuneen tiukasti panemaan kokonaisuudessaan täytäntöön kaikki erityisesti Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen (ETYK) päätössiakirjaan, Wienin ja Madridin konferenssien loppuasiakirjoihin sekä uutta Eurooppaa koskevaan Pariisin peruskirjaan sisältyvät määräykset ja periaatteet,

OVAT TIETOISIA tämän Eurooppa-sopimuksen, jäljempänä "sopimus", merkityksestä sellaisen yhteistyöhön perustuvan vakaan järjestelmän luomiseksi Euroopassa, jossa yhteisö muodostaa yhden kulmakivistä,

USKOVAT, että olisi saatava aikaan yhteys assosioinnin täysimääräisen toteuttamisen ja Slovakian tasavallan poliittisten, taloudellisten ja oikeudellisten uudistusten loppuun saattamisen välille sekä yhteistyötä varten tarvittavien tekijöiden käyttöönoton ja osapuolten järjestelmien lähentymisen välille, erityisesti Bonnin ETY-kokouksessa tehtyjen päätelmien perusteella,

HALUAVAT aloittaa säännöllisen poliittisen vuoropuhelun molempia osapuolia kiinnostavista kahdenvälisistä ja kansainvälisistä kysymyksistä,

KIINNITTÄVÄT HUOMIOTA yhteisön haluun tukea päättäväisesti uudistusten toteuttamista ja auttaa Slovakian tasavaltaa selviytymään rakennemuutoksen taloudellisista ja yhteiskunnallisista seurauksista,

KIINNITTÄVÄT HUOMIOTA lisäksi yhteisön haluun ottaa käyttöön kokonaisvaltaisuuden ja monivuotisuuden perustuvia välineitä yhteistyön toteuttamiseksi sekä taloudellisen ja teknisen avun sekä rahoitustuen antamiseksi,

KATSOVAT yhteisön ja Slovakian tasavallan sitoutuneen vapaakauppaan, ja erityisesti tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATT) mukaisten oikeuksien ja velvoitteiden noudattamiseen,

PITÄVÄT MIELESSÄ yhteisön ja Slovakian taloudelliset ja yhteiskunnalliset erot sekä tunnustavat näin, että tämän assosioinnin tavoitteet olisi saavutettava tämän sopimuksen asiaa koskevien määräysten avulla,

OVAT VAKUUTTUNEITA, että tällä sopimuksella luodaan uusi ilmapiiri osapuolten välisille tabudellisille suhteille ja erityisesti kaupan ja investointien, jotka ovat olennaisen tärkeitä Slovakian taloudellisen rakennemuutoksen ja teknologian uudistamisen kannalta, kehittämiselle,

HALUAVAT aloittaa yhteistyön kulttuurin alalla ja kehittää tiedonvaihtoa,

TUNNUSTAVAT, että Slovakian lopullinen tavoite on yhteisön jäsenyys ja että osapuolten mukaan tämä assosiointi auttaa Slovakiaa saavuttamaan kyseisen tavoitteen, ja

OVAT PÄÄTTÄNEET tehdä tämän sopimuksen ja tätä varten nimenneet täysivaltaisiksi edustajikseen:

BELGIAN KUNINGASKUNTA:

ulkomaankaupan ja Eurooppa-asioiden ministerin Robert URBAINin,

TANSKAN KUNINGASKUNTA:

ulkoasiainministeri Niels HELVEG PETERSENin,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA:

ulkoasiainministeri Klaus KINKELin,

HELLEENIEN TASAVALTA:

ulkoasiainministeri Michel PAPAKONSTANTINOUn,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA:

ulkoasiainministeri Javier SOLANAn,

RANSKAN TASAVALTA:

ulkoasiainministeri Alain JUPPÉn,

IRLANTI:

ulkoasiainministeri Dick SPRINGin

ITALIAN TASAVALTA:

ulkomaankauppaministeri Paolo BARATTAn,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA:

ulkoasiainministeri Jacques POOSin,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA:

ulkoasiainministeri Peter KOOIJMANSin,

PORTUGALIN TASAVALTA:

ulkoasiainministeri José Manuel DURÃO BARROSOon,

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA:

ulkoasiainministeriön valtiosihteerin David HEATHCOAT-AMORYn,

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖ, EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖ JA
EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖ:

Belgian kuningaskunnan ulkoasiainministerin, Euroopan yhteisöjen neuvoston
puheenjohtajana toimivan Willy CLAESin,

Euroopan yhteisöjen komission varapuheenjohtajan Leon BRITTANin,

Euroopan yhteisöjen komission jäsenen Hans van den BROEKin,

SLOVAKIAN TASAVALTA:

pääministeri Vladimír MECIARin,

JOTKA vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 artikla

1. Perustetaan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Slovakian tasavallan välinen assosiointi.

2. Tämän sopimuksen tavoitteena on:

— luoda asianmukainen perusta poliittiselle vuoropuhelulle, jotta mahdollistettaisiin tiiviiden poliittisten suhteiden kehittäminen osapuolten välille,

— edistää kaupan käynnin laajenemista ja osapuolten välisiä sopusointuisia taloudellisia suhteita Slovakian tasavallan dynaamisen taloudellisen kehityksen ja hyvinvoinnin kannustamiseksi,

— luoda perusta yhteisöstä Slovakian tasavaltaan myönnettävälle tekniselle ja taloudelliselle tuelle,

— luoda asianmukainen kehys Slovakian asteittaiselle yhdentymiselle yhteisöön. Slovakia pyrkii täyttämään tarvittavat edellytykset tätä tarkoitusta varten.

— edistää yhteistyötä kulttuurin alalla.

I OSASTO

POLIITTINEN VUOROPUHELU

2 artikla

Osapuolet aloittavat säännöllisen poliittisen vuoropuhelun; ne pyrkivät kehittämään ja vahvistamaan sitä, jotta siitä tulisi tehokas keino yhteisön ja Slovakian tasavallan välisen lähentymisen edistämiseen ja lujittamiseen sekä kyseisessä maassa tapahtuvien poliittisten ja taloudellisten muutosten tukemiseen, ja jotta sillä edistettäisiin kestävien yhteisvastuullisuuteen perustuvien yhteyksien avaamista ja yhteistyön uusien muotojen luomista. Yhteisiin arvoihin ja pyrkimyksiin perustuva poliittinen vuoropuhelu ja yhteistyö:

— helpottaa Slovakian tasavallan täydel-

listä yhdentymistä demokraattisten valtioiden yhteisöön ja asteittaista lähentymistä yhteisöön. Tässä sopimuksessa tarkoitettuna taloudellisen lähentymisen seurauksena saavutetaan suurempi poliittinen lähentyminen,

— johtaa kantojen lisääntyneeseen lähentymiseen kansainvälisissä kysymyksissä ja erityisesti kysymyksissä, jotka ovat omiaan vaikuttamaan huomattavasti jompaankumpaan osapuoleen,

— edistää osapuolten kantojen lähentymistä turvallisuuskysymyksissä.

3 artikla

Ministeritasolla poliittista vuoropuhelua käydään assosiointineuvostossa, jolla on yleinen vastuu kaikissa niissä kysymyksissä, jotka osapuolet haluavat saattaa sen käsiteltäväksi.

4 artikla

Osapuolet ottavat käyttöön muita menettelyjä poliittista vuoropuhelua varten, erityisesti:

— tarvittaessa Slovakian tasavallan presidentin ja Euroopan yhteisöjen neuvoston ja komission puheenjohtajien välillä,

— tarvittaessa kokoukset Slovakian tasavaltaa edustavien korkeiden virkamiesten (poliittisten johtajien) sekä neuvoston ja komission puheenjohtajiston välillä,

— osapuolten välisen diplomaattisten yhteyksien täysimääräinen käyttö,

— Slovakian tasavallan ottaminen mukaan sellaisten maiden ryhmään, jotka saavat säännöllisesti tietoa Euroopan poliittisen yhteistyön yhteydessä toteutetusta toiminnasta ja jotka vaihtavat tietoja 2 artiklassa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi,

— kaikki muut keinot, jotka voivat edistää poliittisen vuoropuhelun lujittamista, kehittämistä ja lisäämistä.

5 artikla

Parlamentaarisella tasolla poliittista vuoropuhelua käydään parlamentaarisessa assosiointikomiteassa.

II OSASTO

YLEISET PERIAATTEET

6 artikla

Osapuolten sisäiset ja ulkoiset toimintaperiaatteet perustuvat demokratian periaatteiden ja ihmisoikeuksien, sellaisina kuin ne ilmaistaan sellaisina kuin ne määritellään Helsingin päätössiakirjassa ja uutta Eurooppaa koskevassa Pariisin peruskirjassa, sekä markkinatalouden periaatteiden kunnioittamiseen, ja ne muodostavat olennaisen osan tätä assosiointia.

7 artikla

1. Assosiointiin kuuluu enintään kymmenen vuoden siirtymäkausi, joka koostuu kahdesta peräkkäisestä, periaatteessa viiden vuoden pituisesta vaiheesta. Ensimmäinen vaihe alkaa heti tämän sopimuksen tultua voimaan.

2. Assosiointineuvosto tarkastelee säännöllisesti tämän sopimuksen soveltamista ja Slovakian tasavallan edistymistä talousuudistustensa täytäntöön panemisessa johdanto-osassa vahvistettujen periaatteiden perusteella.

3. Assosiointineuvosto kokoontuu ensimmäisen vaiheen päättymistä edeltävien kahdentoista kuukauden aikana päättääkseen siirtymisestä toiseen vaiheeseen sekä päättääkseen mahdollisista muutoksista toista vaihetta koskeviin määräyksiin. Tällöin se ottaa huomioon 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelussa tehdyt päätelmät.

4. Edellä 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua kahta

vaihetta ei sovelleta III osastoon.

III OSASTO

TAVAROIDEN VAPAA LIIKKUVUUS

8 artikla

1. Yhteisö ja Slovakian tasavalta perustavat tämän sopimuksen ja tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATT) määräysten mukaisesti asteittain vapaakauppa-alueen sellaisen siirtymäkauden aikana, joka kestää enintään kymmenen vuotta ja joka alkaa tämän sopimuksen tultua voimaan.

2. Osapuolten välisessä kaupassa käytetään tavaroiden luokitteluun tavaroiden yhdistettyä nimikkeistöä.

3. Perustulli, jonka perusteella tässä sopimuksessa määrätyt peräkkäiset alennukset on toteutettava, muodostuu jokaisen tuotteen osalta Tšekin ja Slovakian liittotasavallan kaikkia kohtaan 29 päivänä helmikuuta 1992 soveltamasta tullista.

4. Jos tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen sovelletaan mitä tahansa kaikkia koskevaa tariffialennusta ja erityisesti GATTin *Uruguay'n kierroksen* vuoksi tehdyistä tariffisopimuksista aiheutuvia alennuksia, tällaisilla alennetuilla tulleilla korvataan 3 kohdassa tarkoitettut perustullit siitä päivästä, josta alkaen kyseisiä alennuksia sovelletaan.

5. Yhteisö ja Slovakian tasavalta ilmoittavat toisilleen perustullinsa.

I LUKU

Teollisuustuotteet

9 artikla

1. Tämän luvun määräyksiä sovelletaan niihin yhteisöstä ja Slovakian tasavallasta peräisin oleviin tuotteisiin, joiden luettelo on

yhdistetyn nimikkeistön 25—97 ryhmässä, lukuun ottamatta liitteessä I lueteltuja tuotteita.

2. Jäljempänä 10—14 artiklaa ei sovelleta 16 ja 17 artiklassa tarkoitettuihin tuotteisiin.

10 artikla

1. Slovakian tasavallasta peräisin olevien tuotteiden, joita ei luetella liitteessä I ja II, yhteisössä sovellettavat tuontitullit poistetaan heti tämän sopimuksen tultua voimaan.

2. Liitteessä II lueteltujen Slovakian tasavallasta peräisin olevien tuotteiden yhteisössä sovellettavia tuontitulleja alennetaan asteittain tämän sopimuksen voimaantulopäivästä vuosittaisella tahdilla, joka on 20 prosenttia perustullista. Tullit poistetaan kokonaan tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan toisen vuoden lopussa.

3. Slovakian tasavallasta peräisin olevien tuotteiden, joiden luettelo on liitteessä III, tuontitullit suspendoidaan yhteisön tariffikiintiöiden tai vuotuisten kattojen rajoissa, joista viimeksi mainittuja korotetaan asteittain mainitussa liitteessä määriteltyjen määräysten mukaisesti kyseisten tuotteiden tuontitullien poistamiseksi kokonaan tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan kolmannen vuoden loppuun mennessä.

Samanaikaisesti tulleja, joita sovelletaan tuotaviin määriin kun edellä mainitut kiintiöt tai katot ovat täyttyneet, alennetaan asteittain vuosittain 15 prosentilla perustullista tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen. Kolmannen vuoden loppuun mennessä jäljellä olevat tullit poistetaan.

4. Yhteisössä sovellettavat tuonnin määrälliset rajoitukset ja vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet poistetaan heti tämän sopimuksen tultua voimaan Slovakian tasavallasta peräisin olevien tuotteiden osalta.

11 artikla

1. Yhteisöstä peräisin olevien, liitteessä IV lueteltujen tavaroiden Slovakian tasavallassa sovellettavat tuontitullit poistetaan heti tämän sopimuksen tultua voimaan.

2. Liitteessä V lueteltujen yhteisöstä peräisin olevien tavaroiden Slovakian tasavallassa sovellettavia tuontitulleja alennetaan asteittain seuraavan aikataulun mukaisesti:

— tämän sopimuksen voimaantulopäivänä jokainen tulli alennetaan 80 prosenttiin perustullista,

— kolmen vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta jokainen tulli alennetaan 40 prosenttiin perustullista,

— viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta jäljellä olevat tullit lakkautetaan.

3. Liitteessä VI lueteltujen yhteisöstä peräisin olevien tavaroiden Slovakian tasavallassa sovellettavia tuontitulleja alennetaan asteittain seuraavan aikataulun mukaisesti:

— kolmen vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta jokainen tulli alennetaan 80 prosenttiin perustullista,

— viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta jokainen tulli alennetaan 60 prosenttiin perustullista,

— seitsemän vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta jokainen tulli alennetaan 40 prosenttiin perustullista,

— yhdeksän vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta jokainen tulli alennetaan 0 prosenttiin perustullista.

4. Liitteessä VII lueteltujen, yhteisöstä peräisin olevien tavaroiden Slovakian tasavallassa sovellettavia tulleja alennetaan asteittain seuraavan aikataulun mukaisesti:

— tämän sopimuksen voimaantulopäivänä jokainen tulli alennetaan 80 prosenttiin perustullista,

— kolmen vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta jokainen tulli alennetaan 60 prosenttiin perustullista,

— viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta jokainen tulli alennetaan 40 prosenttiin perustullista,

— seitsemän vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta jokainen tullia alennetaan 20 prosenttiin perustullista,

— yhdeksän vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta jokainen tullia alennetaan 0 prosenttiin perustullista.

5. Yhteisöstä peräisiin tuotteisiin Slovakian tasavallassa sovellettavat tuonnin määrälliset rajoitukset poistetaan heti tämän sopimuksen tultua voimaan, lukuun ottamatta liitteessä VIII lueteltuja, jotka poistetaan asteittain ennen siirtymäkauden loppua.

6. Yhteisöstä peräisiin oleviin tuotteisiin Slovakian tasavallassa sovellettavat vaikutukseltaan tuonnin määrällisiä rajoituksia vastaavat toimenpiteet poistetaan heti tämän sopimuksen tultua voimaan.

12 artikla

Tuontitullien poistamista koskevia määräyksiä sovelletaan myös fisikaalisiin tulleihin.

13 artikla

Yhteisö ja Slovakian tasavalta poistavat heti tämän sopimuksen tultua voimaan kaikki tuontitulleja vaikutuksiltaan vastaavat maksut keskinäisestä kaupastaan.

14 artikla

1. Yhteisö ja Slovakian tasavalta poistavat viimeistään ennen tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan viidennen vuoden loppua kaikki välillään olevat vientitullit ja

vaikutuksiltaan vastaavat maksut.

2. Yhteisö poistaa heti tämän sopimuksen tultua voimaan kaikki Slovakian tasavaltaan suuntautuvan viennin määrälliset rajoituksensa ja vaikutuksiltaan vastaavat toimenpiteet.

3. Slovakian tasavalta poistaa heti tämän sopimuksen tultua voimaan kaikki yhteisöön suuntautuvan viennin määrälliset rajoituksensa ja vaikutuksiltaan vastaavat toimenpiteet, lukuun ottamatta liitteessä IX lueteltuja, jotka poistetaan viimeistään ennen tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan viidennen vuoden loppua.

15 artikla

Osapuolet julistavat olevansa valmiita alentamaan suhteessa toiseen osapuoleen soveltamia tulleja 10 ja 11 artiklassa määrättyä nopeammassa tahdissa, jos niiden yleinen taloudellinen tilanne ja kyseinen talouden ala sen sallivat.

Assosointineuvosto antaa molemmille osapuolille suosituksia tätä varten.

16 artikla

Pöytäkirjassa n:o 1 määrätään siinä tarkoitettuihin tekstiilituotteisiin sovellettavasta järjestelystä.

17 artikla

Pöytäkirjassa n:o 2 määrätään Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluviin tuotteisiin sovellettavasta järjestelystä.

18 artikla

1. Tämän luvun määräykset eivät estä sitä, että yhteisö säilyttää maatalousosan liitteessä X lueteltuihin tavaroihin sovellettavissa tulleissa Slovakian tasavallasta peräisin olevien tuotteiden osalta.

2. Tämän luvun määräykset eivät estä sitä, että Slovakian tasavalta sisällyttää

maatalousosan liitteessä X lueteltuihin tavaroihin sovellettavissa tulleissa yhteisöstä peräisin olevien tuotteiden osalta.

II LUKU

Maatalous

19 artikla

1. Tämän luvun määräyksiä sovelletaan yhteisöstä tai Slovakian tasavallasta peräisin oleviin maataloustuotteisiin.

2. "Maataloustuotteilla" tarkoitetaan tuotteita, joiden luettelo on yhdistetyn nimikkeistön 1—24 ryhmässä, ja liitteessä I lueteltuja tuotteita, lukuun ottamatta kuitenkaan kalastustuotteita sellaisina kuin ne määritellään asetuksessa (ETY) N:o 3687/91.

20 artikla

Pöytäkirjassa n:o 3 määrätään siinä lueteltuihin jalostettuihin maataloustuotteisiin sovellettavasta kauppajärjestelmästä

21 artikla

1. Yhteisö poistaa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä Slovakian tasavallasta peräisin olevien maataloustuotteiden tuonnin määrälliset rajoitukset ja vaikutuksiltaan vastaavat toimenpiteet, joita on ylläpidetty asetuksen (ETY) N:o 288/82 perusteella, sellaisena kuin se oli tämän sopimuksen allekirjoituspäivänä.

2. Slovakian tasavallasta peräisin oleviin maataloustuotteisiin, joiden luettelo on liitteessä XIa ja XIb, sovelletaan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alennettuja tulleja ja maksuja yhteisön kiintiöiden rajoissa ja mainitussa liitteessä vahvistettujen edellytysten mukaisesti.

3. Slovakian tasavalta poistaa yhteisöstä

peräisin olevien maataloustuotteiden tuonnin määrälliset rajoitukset.

4. Yhteisö ja Slovakian tasavalta antavat toisilleen liitteissä XII, XIII ja XIV määrättyjä myönnytyksiä yhdenmukaisesti ja vastavuoroisesti liitteissä mainituin edellytyksin.

5. Yhteisö ja Slovakian tasavalta tarkastelevat assosointineuvostossa tuote tuotteelta mahdollisuutta antaa toisilleen uusia myönnytyksiä yhdenmukaisesti ja vastavuoroisesti ottaen huomioon keskinäisen maataloustuotteiden kauppansa laajuuden, sen erityisen herkkyyden, yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan säännöt, Slovakian tasavallan maatalouspolitiikan säännöt ja tullitariffeja ja kauppaa koskevan sopimuksen (GATT) yhteydessä käytyjen monenvälisten kauppaneuvottelujen seuraukset.

22 artikla

Jos toisen osapuolen alkuperätuotteiden tuonti, johon sovelletaan 21 artiklan mukaisesti annettuja myönnytyksiä, aiheuttaa maatalousmarkkinoiden erityisen herkkyyden vuoksi vakavan häiriön toisen osapuolen markkinoilla, molemmat osapuolet aloittavat heti neuvottelut asianmukaisen ratkaisun saavuttamiseksi, sen estämättä, mitä muualla tässä sopimuksessa ja erityisesti sen 31 artiklassa määrätään. Siihen asti kunnes tämä ratkaisu löytyy, kyseinen osapuoli voi toteuttaa tarvittavina pitämänsä toimenpiteet.

III LUKU

Kalastus

23 artikla

Tämän luvun määräyksiä sovelletaan yhteisöstä tai Slovakian tasavallasta peräisin oleviin kalastustuotteisiin, jotka kuuluvat kalastustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 3687/91 soveltamisalaan.

24 artikla

Liitteessä XV lueteltuihin Slovakian tasavallasta peräisin oleviin kalastustuotteisiin sovelletaan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen alennettuja tulleja, joista määrätään mainitussa liitteessä. Edellä 21 artiklan 5 kohdan määräyksiä sovelletaan kalastustuotteisiin soveltuvin osin.

IV LUKU

Yhteiset määräykset

25 artikla

Tämän luvun määräyksiä sovelletaan kaikkien tuotteiden kauppaan osapuolten välillä, ellei tässä luvussa tai pöytäkirjoissa n:o 1, 2 ja 3 toisin määrätä.

26 artikla

1. Yhteisön ja Slovakian tasavallan välisessä kaupassa ei tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen oteta käyttöön uusia tuonti- tai vientitulleja tai vaikutuksiltaan vastaavia maksuja eikä jo sovellettavia tuonti- tai vientitulleja tai vaikutuksiltaan vastaavia maksuja koroteta.

2. Yhteisön ja Slovakian tasavallan välisessä kaupassa ei tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen oteta käyttöön uusia tuonnin tai viennin määrällisiä rajoituksia tai vaikutuksiltaan vastaavia toimenpiteitä eikä jo sovellettavista tuonnin tai viennin määrällisistä rajoituksista tai vaikutuksiltaan vastaavista toimenpiteistä tehdä rajoittavampia.

3. Tämän artiklan 1 ja 2 kohdan määräykset eivät missään tapauksessa saa rajoittaa Slovakian tasavallan ja yhteisön maatalouspolitiikan jatkamista eikä toimenpiteiden toteuttamista tämän politiikan osana, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 21 artiklan mukaisesti annettuja myönnytyksiä.

27 artikla

1. Osapuolet pidättyvät kaikista sellaisista sisäisen verotuksen kaltaisista toimenpiteistä tai käytännöistä, jotka suoraan tai välillisesti saattavat toisen osapuolen tuotteet ja vastaavat toisen osapuolen alueelta peräisin olevat tuotteet keskenään eriarvoiseen asemaan.

2. Toisen osapuolen alueelle viedyille tuotteille ei saa antaa sisäisistä välillisistä veroista palautusta, joka ylittää niiden osalta suoraan tai välillisesti kannaetun veron.

28 artikla

1. Tämä sopimus ei ole este tulliliittojen, vapaakauppa-alueiden tai rajakauppajärjestelmän ylläpitämiselle tai perustamiselle, siltä osin kuin ne eivät muuta tässä sopimuksessa määrättyä kauppajärjestelmää.

2. Osapuolet neuvottelevat assosiointineuvostossa mainittujen tulliliittojen tai vapaakauppa-alueiden perustamista koskevista sopimuksista ja pyydettyäessä kaikista osapuolten kolmansien maiden osalta soveltamaan kauppapolitiikkaan liittyvistä tärkeistä kysymyksistä. Erityisesti tapauksissa, joissa jokin kolmas maa liittyy yhteisöön, näitä neuvotteluja järjestetään sen varmistamiseksi, että tässä sopimuksessa ilmaistut yhteisön ja Slovakian tasavallan yhteiset edut otetaan huomioon.

29 artikla

Slovakian tasavalta voi toteuttaa korotettujen tullien muodossa kestoaltaan rajoitettuja poikkeuksellisia toimenpiteitä, jotka poikkeavat 11 artiklan ja 26 artiklan 1 kohdan määräyksistä.

Näitä toimenpiteitä saa soveltaa ainoastaan varhaisessa kehitysvaiheessa olevaan teollisuuden tai tiettyihin aloihin, joilla on me-

neillä rakennemuutos tai joilla on vakavia vaikeuksia, erityisesti jos nämä vaikeudet aiheuttavat vakavia yhteiskunnallisia ongelmia.

Näiden toimenpiteiden mukaiset yhteisöstä peräisin oleviin tuotteisiin Slovakian tasavallassa sovellettavat tuontitullit saavat olla enintään 25 prosenttia tullattavan tuotteen arvosta ja niistä huolimatta on säilytettävä yhteisöstä peräisin olevien tuotteiden etuuskohtelu. Näiden toimenpiteiden mukaisesti toteutetun tuotteiden tuonnin kokonaisarvo ei saa ylittää 15 prosenttia yhteisön teollisuustuotteiden, siten kuin ne määritellään I luvussa, kokonaistuonnista viimeisen sellaisen vuoden aikana, jolta on saatavana tilastotietoja.

Toimenpiteitä sovelletaan enintään viiden vuoden ajan, ellei assosiointineuvosto salli pitempää ajanjaksoa. Toimenpiteiden soveltaminen lopetetaan viimeistään siirtymäkauden päättyessä.

Näitä toimenpiteitä ei voida ottaa käyttöön tuotteen osalta, jos kaikkien kyseistä tuotetta koskevien tullien ja määrällisten rajoitusten tai vaikutuksiltaan vastaavien maksujen tai toimenpiteiden poistamisesta on kulunut yli kolme vuotta.

Slovakian tasavalta antaa assosiointineuvostolle tiedoksi kaikki poikkeukselliset toimenpiteet, jotka se aikoo toteuttaa, ja yhteisön pyynnöstä assosiointineuvostossa käydään ennen toimenpiteiden soveltamista neuvotteluja näistä toimenpiteistä ja aloista, joilla niitä sovelletaan. Kun Slovakian tasavalta toteuttaa näitä toimenpiteitä, se esittää assosiointineuvostolle aikataulun tämän artiklan mukaisten tullien poistamisesta. Tässä aikataulussa määrätään näiden tullien asteittaisesta poistamisesta tasasuuruusina vuotuisina erinä viimeistään toisen vuoden loppuun mennessä niiden käyttöönottoamisesta. Assosiointineuvosto voi päättää erilaisesta aikataulusta.

30 artikla

Jos toinen osapuolista toteaa, että sen ja toisen osapuolen välisessä kaupassa harjoitetaan tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATT) VI artiklassa tarkoitettua polkumyyntiä, se voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet tätä polkumyyntiä vastaan GATT-sopimuksen VI artiklan täytäntöönpanoa koskevan sopimuksen ja oman asiaan liittyvän kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti sekä 34 artiklassa määrättyjä edellytyksiä ja menettelyjä noudattaen.

31 artikla

Jos tiettyä tuotetta tuodaan sellaisina lisääntyneinä määrinä ja sellaisin edellytyksin, että se aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa:

— vakavaa haittaa kansallisille tuottajille, joiden tuotteet ovat samankaltaisia tai suoraan kilpailuasemassa jommankumman sopimuspuolen alueella, tai

— vakavia häiriöitä jollakin talouden alalla tai vaikeuksia, jotka saattavat johtaa jonkin alueen taloudellisen tilanteen huomattavaan heikentymiseen,

yhteisö tai Slovakian tasavalta voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet 34 artiklassa määrättyjen edellytysten ja menettelyjen mukaisesti.

32 artikla

Jos 14 ja 26 artiklan määräysten noudattaminen aiheuttaa:

i) sellaisen tuotteen jälleenviennin kolmanteen maahan, johon viejänä oleva osapuoli soveltaa viennin määrällisiä rajoituksia, vientitulleja tai vaikutuksiltaan vastaavia toimenpiteitä tai maksuja,

tai

ii) sellaisen tuotteen riittämättömän tarjonnan tai mahdollisen riittämättömän tarjonnan, joka on olennaisen tärkeä viejänä olevalle osapuolelle,

ja jos edellä esitetyt tilanteet aiheuttavat tai ovat omiaan aiheuttamaan huomattavia vaikeuksia viejänä olevalle osapuolelle, tämä voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet 34 artiklassa määrättyjen edellytysten ja menettelyjen mukaisesti. Nämä toimenpiteet eivät saa olla syrjiviä, ja ne on poistettava, kun niiden ylläpitämisen edellytykset eivät enää täyty.

33 artikla

Jäsenvaltiot ja Slovakian tasavalta mukauttavat asteittain kaikki valtion kaupalliset monopolit varmistaakseen, että viidennen vuoden loppuun mennessä tämän sopimuksen voimaantulosta tavaroiden hankinnan ja kaupan pitämisen edellytyksissä ei enää esiinny syrjintää jäsenvaltioiden ja Slovakian tasavallan kansalaisten välillä. Assosiointineuvostolle ilmoitetaan tämän tavoitteen saavuttamiseksi toteutetuista toimenpiteistä.

34 artikla

1. Jos yhteisö tai Slovakian tasavalta soveltaa sellaisten tuotteiden tuontiin, jotka ovat omiaan aiheuttamaan 31 artiklassa tarkoitettuja vaikeuksia, hallinnollista menettelyä, jonka tarkoituksena on saada nopeasti tietoja kaupankäynnin kehityssuunnista, se ilmoittaa tästä toiselle osapuolelle.

2. Edellä 30, 31 ja 32 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa ennen niissä määrättyjen toimenpiteiden toteuttamista tai tapauksissa, joihin sovelletaan 3 kohdan d alakohtaa, yhteisö tai Slovakian tasavalta, tapauksen mukaan, toimittaa assosiointineuvostolle mahdollisimman pian kaikki merkittävät tiedot kummankin osapuolen kannalta hyväksyttävissä olevan ratkaisun saavuttamiseksi.

On valittava ensisijaisesti sellaisia toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä tämän sopimuksen toiminnalle.

Suojatoimenpiteistä ilmoitetaan heti assosiointineuvostolle, ja niistä neuvotellaan

assosiointineuvostossa säännöllisesti, erityisesti aikataulun laatimiseksi niiden poistamista varten heti, kun olosuhteet sen sallivat.

3. Edellä 2 kohdan täytäntöönpanemiseksi sovelletaan seuraavia määräyksiä:

a) Edellä 31 artiklan osalta, mainitussa artiklassa tarkoitettu tilanteesta johtuvat vaikeudet annetaan tiedoksi tarkastelua varten assosiointineuvostolle, joka voi tehdä kaikki tarvittavat päätökset niiden poistamiseksi.

Jos assosiointineuvosto tai viejänä oleva osapuoli ei ole tehnyt päätöstä vaikeuksien poistamiseksi tai ei de löytänyt muuta hyväksyttävää ratkaisua 30 päivän kuluessa asian tiedoksiantamisesta, tuojana oleva osapuoli voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet ongelman ratkaisemiseksi. Nämä toimenpiteet eivät saa olla laajempia kuin on tarpeen ilmenneiden vaikeuksien poistamiseksi;

b) Edellä 30 artiklan osalta, assosiointineuvostolle on annettava tieto polkumyynnin harjoittamisesta heti, kun tuojana olevan osapuolen viranomaiset ovat aloittaneet asian tutkimisen. Jos vuoden 1994 GATT-sopimuksen VI artiklassa tarkoitettua polkumyyntiä ei ole lopetettu tai jos muuta hyväksyttävää ratkaisua ei ole löydetty 30 päivän kuluessa asian saattamisesta assosiointineuvoston käsiteltäväksi, tuojana oleva osapuoli voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet;

c) Edellä 32 artiklan osalta, mainitussa artiklassa tarkoitetuista tilanteista johtuvat vaikeudet ilmoitetaan tarkastusta varten assosiointineuvostolle.

Assosiointineuvosto voi tehdä kaikki tarvittavat päätökset vaikeuksien poistamiseksi. Jos se ei ole tehnyt päätöstä 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona ongelma on saatettu sen käsiteltäväksi, viejänä oleva osapuoli voi soveltaa kyseisen tuotteen viennin osalta aiheellisia toimenpiteitä;

d) Jos poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi on tarpeen toimia heti ilman etukäteistä tietoa tai tarkastelua, yhteisö tai Slovakian tasavalta, kumpi tahansa on kyseessä, voi 30, 31 ja 32 artiklassa täsmennetyissä tilanteissa soveltaa viipymättä suoja-toimenpiteitä, jotka ovat ehdottomasti tarpeen tilanteessa, ja antaa asiasta tiedon assosiointineuvostolle viipymättä.

35 artikla

Pöytäkirjassa n:o 4 vahvistetaan alkuperäsäännöt tässä sopimuksessa määrätyn tullietuuskohdelun soveltamista varten.

36 artikla

Tämä sopimus ei estä sellaisten tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevien kieltojen tai rajoitusten soveltamista, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalien, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden vuoksi, ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, uusiutumattomien luonnonvarojen suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka henkisen omaisuuden, teollisoikeuden ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi, tai kultaa ja hopeaa koskevien sääntöjen perusteella. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaisen syrjinnän harjoittamiseksi tai osapuolten välisen kaupan peiteltyksi rajoittamiseksi.

37 artikla

Pöytäkirjassa n:o 5 vahvistetaan erityismääräykset, joita sovelletaan Slovakian tasavallan sekä Espanjan ja Portugalin väliseen kauppaan.

IV OSASTO

TYÖNTEKIJÖIDEN LIKKUVUUS, SJOITTAUTUMISOIKEUS JA PALVELUT

I LUKU

Työntekijöiden liikkuvuus

38 artikla

1. Jollei yksittäisissä jäsenvaltioissa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu:

— kansalaisuudeltaan slovakialaisia työntekijöitä, jotka laillisesti työskentelevät jonkin jäsenvaltion alueella, ei verrattuna kyseisen jäsenvaltion kansalaisiin saa syrjiä heidän kansalaisuutensa perusteella työoloissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa,
— laillisesti jossakin jäsenvaltiossa työskentelevän työntekijän aviopuolisolla ja lapsilla, jotka asuvat siellä laillisesti, on pääsy tämän jäsenvaltion työmarkkinoille mainitun työntekijän työluvan voimassaolon ajan; poikkeuksen muodostavat kausityöntekijät ja 42 artiklassa tarkoitettujen kahdenvälisen sopimusten perusteella saapuneet työntekijät, jollei mainituissa sopimuksissa toisin määrätä.

2. Slovakian tasavallan on myönnettävä 1 kohdassa tarkoitettu kohtelu alueellaan laillisesti työskenteleville työntekijöille, jotka ovat jonkin jäsenvaltion kansalaisia, sekä näiden aviopuolisille ja lapsille, jotka asuvat sen alueella laillisesti, jollei siellä sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu.

39 artikla

1. Jäsenvaltioiden alueella laillisesti työskenteleviin, kansalaisuudeltaan slovakialaisiin työntekijöihin ja heidän siellä laillisesti asuviin perheenjäseniinsä sovellettavien sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamiseksi:

— mainittujen työntekijöiden vakuutus-, työskentely- ja asumiskaudet yksittäisissä jäsenvaltioissa lasketaan yhteen heidän itsensä ja heidän perheenjäsentensä vanhuuden, työkyvyttömyyden ja kuoleman perusteella maksettavaa eläkettä ja elinkorkoja sekä sairaanhoitoa varten,

— kaikki vanhuuden, kuoleman, työtapaturman tai ammattitaudin taikka työtapaturmasta tai ammattitaudista aiheutuneen työkyvyttömyyden perusteella maksettavat eläkkeet ja elinkorot, lukuun ottamatta maksuihin perustumattomia erityisetuksia, voidaan siirtää vapaasti velallisena olevan jäsenvaltion tai velallisina olevien jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti sovellettavaan kurssiin,

— kyseiset työntekijät saavat perhevustuksia edellä määritellyille perheenjäsenilleen, jollei jäsenvaltioissa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu.

2. Slovakian tasavalta myöntää 1 kohdan toisessa ja kolmannessa alakohdassa täsmennetyt kohtelun kaltaisen kohtelun alueellaan laillisesti työskenteleville työntekijöille, jotka ovat jonkin jäsenvaltion kansalaisia, sekä heidän siellä laillisesti asuville perheenjäsenilleen.

40 artikla

1. Assosointineuvosto tekee päätöksen määräyksistä, joilla toteutetaan 39 artiklassa esitetyt tavoitteet.

2. Assosointineuvosto päättää sellaista hallinnollista yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, jolla varmistetaan 1 kohdassa tarkoitettujen määräysten soveltamiseksi tarvittavat hallintoon ja valvontaan liittyvät takeet.

41 artikla

Assosointineuvoston 40 artiklan mukaisesti antamat määräykset eivät saa mitenkään vaikuttaa Slovakian tasavallan ja jäsenvaltioiden välillä tehdyistä kahdenvälisistä sopimuksista aiheutuviin oikeuksiin tai velvoitteisiin, jos näissä sopimuksissa määrätään Slovakian tasavallan tai jäsenvaltioiden kansalaisille edullisempi kohtelu.

42 artikla

1. Ottaen huomioon jäsenvaltioiden työmarkkinatilanteen, ja jollei mainitun jäsenvaltion voimassa olevasta työntekijöiden liikkuvuutta koskevasta lainsäädännöstä ja säännöistä muuta johdu:

— slovakialaisten työntekijöiden työnsaantimahdollisuudet, jotka jäsenvaltiot antavat heille kahdenvälisten sopimusten nojalla, olisi säilytettävä, ja niitä olisi mahdollisuuksien mukaan parannettava, — muut jäsenvaltiot tarkastelevat mahdollisuutta tehdä samanlaisia sopimuksia.

2. Assosointineuvosto tarkastelee muiden parannusten myöntämistä, mukaan lukien mahdollisuudet päästä ammattikoulutukseen, jäsenvaltioissa voimassa olevien sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti, ottaen huomioon jäsenvaltioiden ja yhteisön työmarkkinatilanteen.

43 artikla

Assosointineuvosto tarkastelee 7 artiklassa tarkoitetun toisen vaiheen aikana tai aikaisemmin, jos niin päätetään, muita keinoja työntekijöiden liikkuvuuden parantamiseksi, ottaen huomioon muun muassa Slovakian tasavallan yhteiskunnallisen ja taloudellisen tilanteen sekä yhteisön työllisyystilanteen. Assosointineuvosto antaa tätä varten suosituksia.

44 artikla

Yhteisö antaa Slovakian tasavallalle 88 artiklan mukaisesti teknistä apua asianmukaisen sosiaaliturvajärjestelmän rakentamisessa edistääkseen työvoiman uudelleen suuntautumista Slovakian tasavallan talouden rakennemuutoksen yhteydessä.

II LUKU

Sijoittautuminen

45 artikla

1. Slovakian tasavalta edistää 7 artiklassa tarkoitetun siirtymäkauden aikana yhteisön yhtiöiden ja kansalaisten sijoittumista alueelleen. Tätä varten:

i) tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen Slovakian tasavalta takaa yhteisön yhtiöiden ja kansalaisten sijoittautumiselle kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin Slovakian tasavallan omille kansalaisilleen ja yhtiöilleen myöntämä kohtelu, lukuun ottamatta liitteissä XVIa ja XVIIb tarkoitettuja aloja, joille tällainen kohtelu on taattava viimeistään 7 artiklassa tarkoitetun siirtymäkauden lopussa, ja

ii) tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen Slovakian tasavalta takaa alueelleen sijoittautuneille yhteisön yhtiöille ja kansalaisille kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin sen omille yhtiöilleen ja kansalaisilleen myöntämä kohtelu;

iii) sen estämättä, mitä i ja ii alakohdassa määrätään, mainituissa alakohdissa kuvattua kansallista kohtelua sovelletaan Slovakian tasavallassa vapaata ammattia harjoittaviin yhteisön kansalaisiin vasta tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan kuudennen vuoden alusta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun siirtymäkauden aikana Slovakian tasavalta ei anna mitään uusia säännöksiä tai toteuta mitään uusia toimenpiteitä, joilla olisi syrjivä vaikutus sen alueelle jo sijoittautuneiden yhteisön yhtiöiden tai kansalaisten sijoittautumisen ja toiminnan osalta sen omiin yhtiöihin ja kansalaisiin verrattuna.

3. Tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen kukin jäsenvaltio takaa Slovakian tasavallan yhtiöiden ja kansalaisten sijoittautumiselle kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin jäsenvaltion omille yhtiöilleen ja kansalaisilleen myöntämä kohtelu, ja kukin jäsenvaltio takaa alueelleen sijoittautuneiden Slovakian tasavallan yhtiöiden ja

kansalaisten toiminnalle kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin jäsenvaltion omille yhtiöilleen ja kansalaisilleen takaama kohtelu.

4. Tässä sopimuksessa tarkoitetaan:

a) "sijoittautumisella":

i) kansalaisten osalta oikeutta ryhtyä harjoittamaan taloudellista toimintaa itsenäisinä ammatinharjoittajina ja oikeutta perustaa ja johtaa yhtiöitä, erityisesti yhtiöitä, jotka ovat heidän tosiasiallisessa valvonnassaan. Itsenäisenä ammatinharjoittajana ja liikeyrityksen johtajana toimimiseen ei sisälly oikeutta hakea palkkatyötä toisen osapuolen työmarkkinoilla.

Tämän luvun määräyksiä ei sovelleta henkilöihin, jotka eivät ole täysin itsenäisiä ammatinharjoittajia;

ii) yhtiöiden osalta oikeutta ryhtyä harjoittamaan taloudellista toimintaa perustamalla ja johtamalla tytäryhtiöitä, sivuliikkeitä ja kauppaedustajan liikkeitä;

b) yhtiön "tytäryhtiöllä": yhtiötä, joka tosiasiallisesti on ensin mainitun yhtiön valvonnassa;

c) "taloudellisella toiminnalla" erityisesti teollista tai kaupallista toimintaa sekä pienteollisuutta tai vapaan ammatin harjoittamista.

5. Edellä 1 kohdan i ja iii kohdassa tarkoitetun siirtymäkauden aikana assosiointineuvosto tarkastelee säännöllisesti mahdollisuutta soveltaa nopeammin kansallista kohtelua liitteessä XVIa ja XVIIb tarkoitettujen alojen osalta sekä sisällyttää nopeammin liitteissä XVIIc luetellut alat tai toiminnot tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdan soveltamisalaan kuuluviksi. Assosiointineuvosto voi päättää muuttaa näitä liitteitä.

Edellä 1 kohdan i ja iii alakohdassa tarkoitetun siirtymäkauden päättyessä

assosiointineuvosto voi poikkeuksellisesti Slovakian tasavallan pyynnöstä ja tilanteen niin vaatiessa päättää liitteissä XVIa ja XVIIb lueteltujen alojen tai toimintojen poissulkemisajan pidentämisestä rajoitetuksi ajaksi.

6. Tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdan määräyksiä, jotka liittyvät yhteisön yhtiöiden ja kansalaisten sijoittautumiseen Slovakian tasavallan alueelle, ei sovelleta liitteessä XVIc lueteltuihin aloihin ja toimintoihin.

7. Sen estämättä, mitä tässä artiklassa määrätään, Slovakian tasavallan alueelle sijoittautuneilla yhteisön yhtiöillä on tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen oikeus hankkia, käyttää, vuokrata ja myydä kiinteistöjä sekä luonnonvarojen ja maatalous- ja metsätalousmaan osalta oikeus antaa niitä vuokralle, jos tämä on tarpeen harjoitettaessa sitä taloudellista toimintaa, jonka vuoksi sijoittautuminen on tapahtunut.

Slovakian tasavalta myöntää nämä oikeudet Slovakian tasavaltaan sijoittautuneille yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöille ja kauppaedustajien liikkeille viimeistään kuudennen vuoden lopussa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Slovakian tasavalta myöntää nämä oikeudet itsenäisinä ammatinharjoittajina Slovakian tasavallassa toimiville yhteisön kansalaisille viimeistään 7 artiklassa tarkoitetun siirtymäkauden lopussa.

46 artikla

1. Jollei 45 artiklan määräysten soveltamisesta muuta johdu ja lukuun ottamatta liitteessä XVIa esitettyjä rahoituspalveluja, kukin sopimuspuoli voi säädellä yhtiöiden ja kansalaisten sijoittautumista ja toimintaa alueellaan, jos tämä säätely ei aiheuta toisen osapuolen yhtiöiden ja kansalaisten syrjintää verrattuna sopimuspuolen omiin yhtiöihin ja kansalaisiin.

2. Liitteessä XVIa esitettyjen rahoituspalvelujen osalta tämä sopimus ei

rajoita osapuolten oikeutta toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä rahapolitiikan toteuttamiseksi eikä vakavaraisuussääntöjä, joilla taataan investoijien, tallettajien, vakuutusnottajien tai sellaisten henkilöiden, joille on taattava luottamuksenvaraisen sopimuksen perusteella velvoitteiden täyttäminen, suojele taikka säilytetään rahoitusjärjestelmän yhtenäisyys ja vakaus. Nämä toimenpiteet eivät saa aiheuttaa toisen osapuolen yhtiöiden ja kansalaisten syrjintää kansallisuuden perusteella verrattuna osapuolen omiin yhtiöihin ja kansalaisiin.

47 artikla

Helpottaakseen yhteisön kansalaisten ja Slovakian tasavallan kansalaisten pääsyä säännelyihin ammatteihin sekä helpottaakseen näiden ammattien harjoittamista Slovakian tasavallassa ja yhteisössä, assosiointineuvosto tarkastelee määräyksiä, jotka on tarpeen antaa tutkintojen kelpoisuuden molemminpuoliseksi tunnustamiseksi. Assosiointineuvosto voi toteuttaa tätä varten kaikki tarvittavat toimenpiteet.

48 artikla

Edellä 46 artiklan määräykset eivät estä sitä, että sopimuspuoli soveltaa erityisiä sääntöjä, jotka koskevat sen alueella olevien sellaisten toisen osapuolen yhtiöiden sivuliikkeiden ja kauppaedustajien liikkeiden sijoittautumista ja toimintaa, joita ei ole perustettu ensin mainitun sopimuspuolen alueella, jos nämä erityisjärjestelyt ovat perusteltuja sen vuoksi, että näissä sivuliikkeissä ja kauppaedustajien liikkeissä on oikeudellisia tai teknisiä eroja verrattuna sen omalla alueella perustettujen yhtiöiden sivuliikkeisiin ja kauppaedustajien liikkeisiin, sekä rahoituspalvelujen osalta sen vuoksi, että se on vakavaraisuussääntöjen vuoksi perusteltua. Liitteessä XVIa esitettyjen rahoituspalvelujen osalta kohtelu on erilaista vain siinä määrin kuin on ehdottomasti tarpeen valvontaoikeudellisten sääntöjen kannalta oikeudellisten tai teknisten erojen vuoksi.

49 artikla

1. Tässä sopimuksessa tarkoitetaan "yhteisön yhtiöllä" ja vastaavasti "Slovakian tasavallan yhtiöllä" yhtiötä, joka on jäsenvaltion tai Slovakian tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustettu ja jolla on sääntöjensä mukainen kotipaikka tai keskushallinto yhteisön tai Slovakian tasavallan alueella taikka joka on pääasiallisesti sijoittautunut yhteisön tai Slovakian tasavallan alueelle. Jos yhteisön tai Slovakian tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustetulla yhtiöllä on ainoastaan sääntöjensä mukainen kotipaikka yhteisön tai Slovakian tasavallan alueella, on sen toiminnalla oltava todellinen ja jatkuva yhteys jonkin jäsenvaltion tai Slovakian tasavallan talouteen.

2. Tämän luvun ja tämän osaston III luvun määräyksiä sovelletaan myös kansainvälisen meriliikenteen osalta niihin jäsenvaltioiden tai Slovakian tasavallan kansalaisiin ja laivanvarustamoihin, jotka ovat sijoittautuneet muualle kuin yhteisöön tai Slovakian tasavaltaan mutta jotka ovat jonkin jäsenvaltion tai Slovakian tasavallan kansalaisten valvonnassa, jos niille kuuluvat alukset on rekisteröity tässä jäsenvaltiossa tai Slovakian tasavallassa niiden lainsäädännön mukaisesti.

3. Tässä sopimuksessa tarkoitetaan "yhteisön kansalaisella" ja "Slovakian tasavallan kansalaisella": luonnollista henkilöä, jolla on jonkin jäsenvaltion tai vastaavasti Slovakian tasavallan kansalaisuus.

4. Tämän sopimuksen määräykset eivät rajoita kunkin osapuolen oikeutta toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet sen estämiseksi, että kyseisen osapuolen toteuttamia toimenpiteitä, jotka koskevat kolmansien maiden pääsyä sen markkinoille, kierrettäisiin tämän sopimuksen määräyksillä.

50 artikla

Tätä sopimusta sovellettaessa tarkoitetaan

"rahoituspalveluilla": liitteessä XVIa tarkoitettuja toimia. Assosointineuvosto voi laajentaa tai muuttaa mainitun liitteen soveltamisalaa.

51 artikla

Slovakian tasavalta voi tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavan kuuden ensimmäisen vuoden aikana tai liitteissä XVIa ja XVIIb tarkoitettujen alojen osalta 7 artiklassa tarkoitettuna siirtymäkauden aikana toteuttaa tämän luvun määräyksistä poikkeavia toimenpiteitä yhteisön yhtiöiden ja kansalaisten sijoittautumisen osalta, jos tietyllä teollisuuden alalla:

— on meneillään rakennemuutos,

tai

— ilmenee vakavia vaikeuksia, erityisesti jos ne aiheuttavat vakavia yhteiskunnallisia ongelmia Slovakian tasavallassa,

tai

— slovakialaiset yhtiöt tai kansalaiset menettävät markkinaosuutensa tai kärsivät niiden huomattavasta pienentymisestä tietyllä elinkeino- tai teollisuuden alalla Slovakian tasavallassa, tai

— Slovakian tasavallassa ollaan vasta uuden teollisuuden perustamisvaiheessa.

Tällaisiin toimenpiteisiin liittyy seuraavaa:

i) niiden soveltaminen päättyy viimeistään kaksi vuotta tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan kuudennen vuoden päättymisen jälkeen tai liitteiden XVIa ja XVIIb kattamien alojen osalta, 7 artiklassa tarkoitettuna siirtymäkauden lopussa;

ii) ne ovat asianmukaisia ja tarpeen tilanteen korjaamiseksi, ja

iii) ne liittyvät ainoastaan sijoittautumisiin, jotka tapahtuvat Slovakian tasavallassa näiden toimenpiteiden voimaantulon jälkeen, ja ne eivät aiheuta toimenpidettä

toteutettaessa Slovakian tasavaltaan jo sijoittautuneisiin yhteisön yhtiöihin tai kansalaisiin kohdistuvaa syrjintää verrattuna Slovakian tasavallan yhtiöihin ja kansalaisiin.

Assosiointineuvosto voi Slovakian tasavallan pyynnöstä ja tarpeen vaatiessa poikkeuksellisesti päättää pidentää i alakohdassa tarkoitettua ajanjaksoa tietyn alan osalta ja rajoitetuksi ajaksi.

Suunnitellessaan ja soveltaessaan näitä toimenpiteitä Slovakian tasavalta myöntää, milloin mahdollista, yhteisön yhtiöille ja kansalaisille etuuskohtelun, joka ei missään tapauksessa saa olla epäedullisempi kuin kolmannen maan yhtiöille tai kansalaisille myönnetty kohtelu.

Ennen näiden toimenpiteiden toteuttamista Slovakian tasavalta neuvottelee asiasta assosiointineuvostossa ja soveltaa näitä toimenpiteitä aikaisintaan yhden kuukauden kuluttua siitä, kun se on antanut assosiointineuvostolle tiedoksi suunnittelemansa konkreettiset toimenpiteet edellyttäen, että mikään välittömiä toimenpiteitä vaativa korvaamaton vahinko ei ole uhkaamassa; tällaisessa tapauksessa Slovakian tasavalta neuvottelee assosiointineuvostossa välittömästi näiden toimenpiteiden toteuttamisen jälkeen.

Tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan kuudennen vuoden päätyessä tai liitteissä XVIa ja XVIIb tarkoitettujen alojen osalta 7 artiklassa tarkoitettua siirtymäkauden jälkeen Slovakian tasavalta voi toteuttaa tällaisia toimenpiteitä ainoastaan assosiointineuvoston suostumuksella ja sen määrittämin edellytyksin.

52 artikla

1. Tämän luvun määräyksiä ei sovelleta ilma-, sisävesi- ja merikabotaasiliikenteeseen.

2. Assosiointineuvosto voi antaa suosituksia parantaakseen sijoittautumista ja toimintaa 1 kohdassa tarkoitetuilla aloilla.

53 artikla

1. Poiketen siitä, mitä tämän osaston I luvussa määrätään, Slovakian tasavallan tai vastaavasti yhteisön myöntämän sijoittautumisoikeuden saaneilla on vastaanottavan valtion voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti oikeus Slovakian tasavallan tai yhteisön alueella työllistää tai antaa tytäryhtiöidensä työllistää yhteisön jäsenvaltioiden tai Slovakian tasavallan kansalaisia, jos nämä henkilöt kuuluvat tämän artiklan 2 kohdassa määriteltyyn perushenkilökuntaan ja jos ainoastaan kyseiset sijoittautumiseen oikeutetut tai näiden tytäryhtiöt työllistävät nämä henkilöt. Näiden henkilöiden oleskelulupa ja työlupa koskee ainoastaan työskentelyjaksoa.

2. Sijoittautumisoikeuden saaneen yhtiön, jäljempänä "yhtiö" perushenkilökuntaan kuuluu:

a) yhtiön johtotason tehtävissä olevat henkilöt, jotka ensisijaisesti johtavat yhtiötä ja joita puolestaan yhtiön hallitus tai osakkeenomistajat valvovat tai johtavat; johtotason tehtävissä olevien toimivaltaan kuuluu:

— johtaa yhtiötä tai sen osastoa taikka alaosastoa,

— valvoa ja tarkastaa muun valvontatehtävissä toimivan tai hallinnollisen henkilöstön työskentelyä,

— henkilökohtainen toimivalta palkata tai irtisanoa työntekijöitä taikka antaa heidän palkkaamistaan tai irtisanomistaan koskevia suosituksia sekä toteuttaa muita henkilöstöä koskevia toimenpiteitä.

b) yhtiössä työskenteleviä henkilöitä, joilla on:

— pätevyys teknistä erityisosaamista vaativiin töihin tai tehtäviin,

— osaamistaso, joka on yhtiön toiminnalle, tutkimusvälineistön käytölle, teknologialle tai hallinnolle välttämätöntä.

Näihin henkilöihin voi kuulua myös luvanvaraisten ammattien harjoittajia.

Yhtiön on palkattava edellä tarkoitetut henkilöt vähintään yhtä vuotta ennen sitä, kun se laittaa heidät edellä mainittuihin tehtäviin.

54 artikla

1. Tämän luvun määräyksiä sovelletaan yleisen järjestyksen, yleisen turvallisuuden tai kansanterveyden vuoksi perustelluissa rajoissa.

2. Tämän luvun määräyksiä ei sovelleta toimintaan, johon kummankin osapuolen alueella jatkuvasti tai tilapäisesti liittyy julkisen vallan käyttöä.

55 artikla

Tämän luvun ja tämän osaston III luvun määräyksiä sovelletaan myös yhtiöihin, joita Slovakian tasavallan yhtiöt tai kansalaiset yhdessä yhteisön yhtiöiden tai kansalaisten kanssa valvovat tai jotka ovat näiden yksinomaisessa yhteisomistuksessa.

III LUKU

Palvelujen tarjonta yhteisön ja Slovakian tasavallan välillä

56 artikla

1. Osapuolet sitoutuvat tämän luvun määräysten mukaisesti toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet salliakseen asteittain, että yhteisön tai Slovakian tasavallan yhtiöt ja kansalaiset tarjoavat palveluja muun kuin sen osapuolen alueella, johon ne ovat sijoittautuneet, ottaen huomioon molempien osapuolten palvelualueiden kehittyminen.

2. Sopusoinnussa 1 kohdassa tarkoitetun vapauttamisen kanssa ja jollei 59 artiklan 1 kohdan määräyksistä muuta johdu, osapuolet sallivat niiden luonnollisten henkilöiden tilapäisen liikkuvuuden, jotka tarjoavat

palveluja tai jotka kuuluvat palvelujen tarjoajan perushenkilökuntaan 53 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla, mukaan lukien luonnolliset henkilöt, jotka edustavat yhteisön tai Slovakian tasavallan yhtiöitä tai kansalaisia ja jotka haluavat saapua tilapäisesti maahan neuvotellakseen palvelujen myymisestä tai tehdäkseen palvelujen myymistä koskevia sopimuksia palvelujen tarjoajan puolesta, edellyttäen, että nämä edustajat eivät itse suoranaisesti työskentele suurelle yleisölle suunnattavassa myynnissä eivätkä itse henkilökohtaisesti tarjoa palveluja.

3. Assosointineuvosto toteuttaa tarvittavat toimenpiteet tämän artiklan 1 kohdan määräysten asteittaiseksi täytäntöönpanemiseksi.

57 artikla

Yhteisön ja Slovakian tasavallan välisten kuljetuspalveluiden tarjontaan sovelletaan 56 artiklan määräysten sijaan seuraavia määräyksiä:

1. Kansainvälisen meriliikenteen osalta osapuolet sitoutuvat noudattamaan tehokkaasti periaatetta kaupallisin perustein tapahtuvasta vapaasta pääsystä markkinoille ja liikenteeseen:

a) Edellä mainittu määräys ei vaikuta oikeuksiin ja velvoitteisiin, jotka kuuluvat tämän sopimuksen jomman kumman osapuolen soveltamien Yhdistyneiden Kansakuntien linjakonferenssien käyttäytymissäntöjen soveltamisalaan. Linjakonferenssiin kuulumattomat varustamot saavat kilpailla konferenssiin kuuluvien varustamoiden kanssa edellyttäen, että ne noudattavat periaatetta kaupallisin perustein tapahtuvasta terveestä kilpailusta.

b) Osapuolet vahvistavat sitoutuneensa noudattamaan vapaan kilpailun periaatetta kuivan ja nestemäisen irtotavaran kaupan osalta;

2. Edellä 1 alakohdan periaatteiden mukaisesti:

a) osapuolet eivät jatkossa sisällytä kolmansien maiden kanssa tekemiinsä kahdenvälisiin sopimuksiin kuljetusosuuksia koskevaa sopimuslauseketta, lukuun ottamatta poikkeuksellisia olosuhteita, joissa tämän sopimuksen jomman kumman osapuolen laivanvarustamoilla ei olisi muutoin mahdollisuutta liikennöidä kyseiseen kolmanteen maahan ja pois sieltä;

b) osapuolet kieltävät tulevilla kahdenvälisissä sopimuksissaan kuivan ja nestemäisen irtotavaran kuljetusosuuksia koskevat sopimuslausekkeet;

c) osapuolet poistavat tämän sopimuksen voimaantullessa kaikki yksipuoliset toimenpiteet sekä hallinnolliset, tekniset ja muut esteet, joilla voi olla rajoittava tai syrjivä vaikutus palvelujen vapaaseen tarjontaan kansainvälisessä meriliikenteessä.

3. Osapuolten välisen liikenteen yhdenmukaistetun kehityksen ja asteittaisen vapauttamisen varmistamiseksi, jotka on mukautettu niiden molemminpuolisiin kaupallisiin tarpeisiin, sovitaan molemminpuolista markkinoille pääsyä lento- ja maaliikenteessä koskevista edellytyksistä erityisissä sopimuksissa, joista osapuolet neuvottelevat tämän sopimuksen tultua voimaan.

4. Ennen 3 kohdassa tarkoitettujen sopimusten tekemistä osapuolet eivät toteuta mitään toimenpiteitä eivätkä ryhdy mihinkään toimiin, jotka saattavat olla rajoittavampia tai syrjivämpiä tämän sopimuksen voimaantuloa edeltävään tilanteeseen verrattuna.

5. Slovakian tasavalta mukauttaa siirtymäkauden aikana asteittain lainsäädäntönsä, mukaan lukien hallinnolliset, tekniset ja muut säännöt, yhteisössä sovellettavaan lento- ja maaliikennettä koskevaan lainsäädäntöön siinä määrin kuin se on tarpeen edistettäessä vapauttamista ja osapuolten molemminpuolista pääsyä markkinoille ja helpotettaessa matkustajien ja tavaroiden

liikkuvuutta.

6. Sitä mukaa kuin osapuolet edistyvät tämän luvun tavoitteiden toteuttamisessa assosiointineuvosto tarkastelee keinoja palvelujen vapaan tarjonnan parantamiseksi lento- ja maaliikenteessä.

58 artikla

Tässä luvussa tarkoitettuihin asioihin sovelletaan 54 artiklan määräyksiä.

IV LUKU

Yleiset määräykset

59 artikla

1. Tämän sopimuksen IV osastoa sovellettaessa mitkään sopimuksen määräykset eivät estä osapuolia soveltamasta maahan pääsyä ja maassa oleskelua, työskentelyä, työehtoja, luonnollisten henkilöiden sijoittautumista sekä palvelujen tarjontaa koskevia lakejaan, asetuksiaan ja hallinnollisia määräyksiään, jos näillä määräyksillä ei mitätöidä tai rajoiteta niitä etuja, jotka kuuluvat jollekin sopimuspuolelle tietyn tämän sopimuksen määräyksen nojalla. Tämä määräys ei rajoita 54 artiklan soveltamista.

2. Tämän sopimuksen IV osaston II, III ja IV luvun määräykset mukautetaan assosiointineuvoston päätöksellä GATTin *Uruguay'n kierroksen* yhteydessä käytävien palvelujen tarjontaa koskevien neuvottelujen perusteella ja siten, ettei mikään tämän sopimuksen määräys edellytä kohtelua, joka olisi epäedullisempi kuin kohtelu, josta määrätään kauppaa ja palveluja koskevassa yleissopimuksessa (GATS).

3. Slovakian tasavaltaan sijoittautuneiden yhteisön yhtiöiden ja kansalaisten sulkemista IV osaston II luvun määräysten mukaisesti pois Slovakian tasavallan myöntämän opetuksen, terveydenhuollon, sosiaalipalveluiden ja kulttuurin alalla annettavan valtion tuen piiristä, pidetään 7

artiklassa tarkoitetun siirtymäkauden ajan IV osaston määräysten ja V osastossa tarkoitettujen kilpailusääntöjen mukaisina.

V OSASTO

MAKSUT, PÄÄOMAT, KILPAILU JA MUUT TALOUDELLISET MÄÄRÄYKSET, LAINSÄÄDÄNTÖJEN LÄHENTÄMINEN

I LUKU

Juoksevat maksut ja pääomien liikkuvuus

60 artikla

Osapuolet sitoutuvat sallimaan vapaasti vaihdettavana valuuttana kaikki kauppasetat koskevat juoksevat maksut, jos niihin liittyvät kaupat koskevat tämän sopimuksen mukaisesti vapautettua tavaroiden, palvelujen tai henkilöiden liikkuvuutta osapuolten välillä.

61 artikla

1. Jäsenvaltiot ja Slovakian tasavalta takaavat tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen maksutaseen pääomaa koskevien suoritusten osalta pääoman vapaan liikkuvuuden sellaisten yhtiöiden suorissa investoinneissa, jotka on perustettu isäntämaan lainsäädännön mukaisesti, ja investoinneissa, jotka on tehty IV osaston II luvun määräysten mukaisesti, sekä näiden investointien ja niistä saatujen voittojen rahaksi muuttamisen ja kotiuttamisen. Poiketen edellä mainitusta määräyksestä tämä vapaa liikkuvuus, rahaksi muuttaminen ja kotiuttaminen varmistetaan tämän sopimuksen voimaantulosta seuraavan viidennen vuoden loppuun mennessä kaikkien niiden investointien osalta, jotka liittyvät Slovakian tasavallassa itsenäisinä ammatinharjoittajina IV osaston II luvun mukaisesti toimivien yhteisön kansalaisten sijoittautumiseen.

2. Jäsenvaltiot eivät tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen eikä Slovakian tasavalta tämän sopimuksen voimaantulosta seuraavan viidennen vuoden lopusta alkaen

toteuta uusia valuuttarajoituksia, jotka vaikuttavat yhteisön ja Slovakian tasavallan kansalaisten välillä tapahtuviin pääomanliikkeisiin ja niihin liittyviin juokseviin maksuihin, eivätkä ne tiukenna olemassa olevia rajoituksiaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1 kohdan soveltamista.

3. Osapuolet neuvottelevat keskenään helpottaakseen pääomien liikkuvuutta yhteisön ja Slovakian tasavallan välillä tämän sopimuksen tavoitteiden edistämiseksi.

62 artikla

1. Sopimuspuolet toteuttavat tämän sopimuksen voimaantulosta seuraavien viiden vuoden aikana toimenpiteitä luodakseen tarvittavat edellytykset sille, että pääomien vapaata liikkuvuutta koskevaa yhteisön lainsäädäntöä voidaan myöhemmin asteittain ryhtyä soveltamaan.

2. Assosiointineuvosto tarkastelee tämän sopimuksen voimaantulosta seuraavan viidennen vuoden aikana keinoja pääomien vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön lainsäädännön soveltamiseksi kokonaisuudessaan.

63 artikla

Tämän luvun määräysten mukaisesti ja poiketen siitä, mitä 65 artiklassa määrätään, jos Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) VIII artiklassa tarkoitettua Slovakian tasavallan valuutan täydellistä vaihdettavuutta ei ole toteutettu, Slovakian tasavalta voi poikkeuksellisissa olosuhteissa soveltaa lyhyen ajan ja keskipitkän ajan luottojen myöntämiseen ja saamiseen liittyviä valuuttarajoituksia siltä osin, kuin nämä rajoitukset on asetettu sille näiden luottojen myöntämiseksi ja sen asema IMF:ssä sallii ne.

Slovakian tasavalta soveltaa näitä rajoituksia ketään syrjimättä ja huolehtii, että ne haittaavat mahdollisimman vähän tätä sopimusta. Slovakian tasavalta ilmoittaa

viivytyksettä assosiointineuvostolle näiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja niihin liittyvistä muutoksista.

II LUKU

Kilpailu ja muut taloutta koskevat määräykset

64 artikla

1. Seuraavat toimenpiteet ovat yhteensopimattomia tämän sopimuksen oikean soveltamisen kanssa siltä osin kuin ne voivat vaikuttaa yhteisön ja Slovakian väliseen kauppaan:

i) kaikki yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien tekemät päätökset sekä yritysten väliset yhdenmukaistetut käytännöt, joiden tarkoituksena tai vaikutuksena on kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen,

ii) yhden tai useamman yrityksen toimesta tapahtuva määräävän markkina-aseman väärinkäyttö kaikilla yhteisön tai Slovakian alueilla tai merkittävällä osalla niistä,

iii) julkinen tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla tiettyjä yrityksiä tai tiettyjä tuotteita.

2. Tämän artiklan vastaisia käytäntöjä arvioidaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 85, 86 ja 92 artiklan sääntöjen soveltamisesta johtuvien arviointiperusteiden mukaisesti.

3. Assosiointineuvosto antaa kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta tarvittavat määräykset 1 ja 2 kohdan soveltamiseksi. Siihen asti, kunnes soveltamista koskevat säännöt annetaan, osapuolet käsittelevät 1 kohdan kanssa yhteensopimattomia käytäntöjä alueellaan oman lainsäädäntönsä mukaisesti. Tämä määräys ei rajoita 6 kohdan soveltamista.

4. a) Edellä 1 kohdan iii alakohdan määräyksiä sovellettaessa osapuolet sopivat, että tämän sopimuksen voimaantuloa

seuraavien viiden ensimmäisten vuoden aikana Slovakian tasavallan myöntämää julkista tukea arvioidaan ottaen huomioon, että Slovakian tasavaltaa pidetään samanlaisena alueena kuin yhteisön alueita. Assosiointineuvosto päättää Slovakian taloudellisen tilanteen huomioon ottaen, onko tätä ajanjaksoa jatkettava uusilla viiden vuoden jaksoilla.

b) Kumpikin osapuoli varmistaa valtion tuen avoimuuden ja ilmoittaa muun muassa vuosittain toiselle osapuolelle myönnetyn tuen kokonaismäärän ja jakautumisen sekä antaa pyynnöstä tiedot tukijärjestelmistä. Toisen osapuolen pyynnöstä toinen osapuoli antaa tietoja tietyistä yksittäisistä julkisen tuen tapauksista.

5. Edellä III osaston II ja III luvussa tarkoitettujen tuotteiden osalta:

— 1 kohdan iii alakohdan määräyksiä ei sovelleta,

— 1 kohdan i alakohdan vastaisia käytäntöjä on arvioitava sellaisten yhteisön vahvistamien arviointiperusteiden mukaisesti, jotka perustuvat Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 42 ja 43 artiklaan ja erityisesti neuvoston asetuksessa N:o 26 vahvistettuihin arviointiperusteisiin.

6. Jos yhteisö tai Slovakian tasavalta katsoo, että tietty käytäntö on yhteensopimaton 1 kohdan kanssa, ja:

— se ei ole 3 kohdassa tarkoitettujen soveltamista koskevien sääntöjen mukainen,

tai

— näiden sääntöjen puuttuessa ja jos kyseinen käytäntö aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vakavaa haittaa toisen osapuolen eduille tai huomattavaa aineellista haittaa sen kansalliselle elinkeinoalalle, mukaan lukien palvelujen tuottaminen,

se voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet neuvoteltuaan asiasta assosiointineuvostossa tai 30 työpäivän kuluttua siitä, kun se on

saattanut asian mainitun neuvoston käsiteltäväksi.

Sellaisten käytäntöjen osalta, jotka ovat yhteensopimattomia 1 kohdan iii alakohdan kanssa, nämä aiheelliset toimenpiteet voidaan, jos niihin sovelletaan tullitariffeja ja kauppaa koskevaa yleissopimusta, toteuttaa ainoastaan mainitussa sopimuksessa tai missä tahansa muussa sen yhteydessä neuvotellussa asiaa koskevassa ja osapuolten välillä sovellettavassa asiakirjassa vahvistettujen menettelyjen ja edellytysten mukaisesti.

7. Sen estämättä, mitä 3 kohdan mukaisesti annetuissa vastakkaisissa määräyksissä määrätään, osapuolet vaihtavat tietoja ammatillisen salassapitovelvollisuuden ja liikesalaisuuden sallimat rajat huomioon ottaen.

8. Tätä artiklaa ei sovelleta Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluviin tuotteisiin, joita pöytäkirja n:o 2 koskee.

65 artikla

1. Jos yhdelle tai useammalle jäsenvaltiolle tai Slovakian tasavallalle aiheutuu taikka niille uhkaa välittömästi aiheutua vakavia maksutaseeseen liittyviä vaikeuksia, yhteisö tai Slovakian tasavalta, tapauksen mukaan, voi toteuttaa tullitariffeja ja kauppaa koskevassa yleissopimuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti tietyssä aikana rajoittavia toimenpiteitä, mukaan lukien tuontia koskevat toimenpiteet, jotka eivät saa olla laajempia kuin on ehdottomasti tarpeen maksutasetilanteen korjaamiseksi. Toimenpiteitä lievennetään vähitellen sitä mukaa, kuin maksutaseeseen liittyvät ongelmat paranevat ja ne poistetaan kun nämä edellytykset eivät enää oikeuta niiden ylläpitämiseen. Tapauksen mukaan, yhteisö tai Slovakian tasavalta ilmoittaa niiden toteuttamisesta heti toiselle osapuolelle ja esittää mahdollisuuksien mukaan aikataulun niiden poistamiseksi.

2. Osapuolet välttävät kuitenkin sellaisten rajoittavien toimenpiteiden toteuttamista, ja erityisesti sellaisten tuontia koskevien

toimenpiteiden toteuttamista, joilla pyritään ratkaisemaan maksutaseeseen liittyvät ongelmat.

3. Rajoittavia toimenpiteitä ei sovelleta investointeihin liittyviin siirtoihin eikä varsinkaan investoitujen tai uudelleen investoitujen varojen kotiuttamiseen eikä muihin niistä saatuihin tuloihin.

66 artikla

Julkisten yritysten osalta ja niiden yritysten osalta, joille on myönnetty erityis- tai yksinoikeuksia, assosiointineuvosto varmistaa tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavasta kolmannelta vuodesta alkaen Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 90 artiklan periaatteiden noudattamisen sekä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin Bonnissa huhtikuussa 1990 pidetyn kokouksen päätösasiakirjan periaatteiden, erityisesti yritysjohtajien päätöksentekovapauden, noudattamisen.

67 artikla

1. Slovakian tasavalta jatkaa henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen liittyvien oikeuksien suojelun parantamista taatakseen viidennen vuoden loppuun mennessä tämän sopimuksen voimaantulosta yhteisön suojelun tasoon verrattavissa olevan suojelun tason, mukaan lukien näiden oikeuksien noudattamisen varmistamiseksi määrättyt keinot.

2. Slovakian tasavalta jättää samalla liittymishakemuksen Münchenissä 5 päivänä lokakuuta 1973 tehtyyn eurooppalaisen patentin myöntämistä koskevaan sopimukseen. Slovakian tasavalta liittyy myös muihin liitteessä XVII olevassa 1 kohdassa tarkoitettuihin sellaisiin monenkeskisiin sopimuksiin henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojasta, joihin jäsenvaltiot ovat liittyneet tai joita ne tosiasiallisesti soveltavat.

68 artikla

1. Sopimuspuolet arvioivat, että olisi suotavaa mahdollistaa pääsy julkisiin hankintoihin vastavuoroisesti ja ketään syrjimättä, erityisesti GATT-sopimuksen yhteydessä.

2. Edellä 49 artiklassa tarkoitetuilla Slovakian tasavallan yhtiöillä on pääsy tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen julkisista hankinnoista tehtyjen sopimusten tekomenettelyyn yhteisön asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti ja niille myönnetään kohtelu, joka ei saa olla epäedullisempi kuin yhteisön yhtiöille myönnetty kohtelu.

Edellä 49 artiklassa tarkoitetuilla yhteisön yhtiöillä on viimeistään 7 artiklassa tarkoitetun siirtymäkauden loppuun mennessä pääsy julkisista hankinnoista tehtyjen sopimusten tekomenettelyyn Slovakian tasavallassa, ja niille myönnetään kohtelu, joka ei saa olla epäedullisempi kuin Slovakian tasavallan yhtiöille myönnetty kohtelu.

Yhteisön yhtiöillä, jotka ovat sijoittautuneet Slovakian tasavaltaan IV osaston II luvun määräysten mukaisesti, on tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen pääsy julkisista hankinnoista tehtyjen sopimusten tekomenettelyyn, ja niille myönnetään kohtelu, joka ei saa olla epäedullisempi kuin Slovakian tasavallan yhtiöille myönnetty kohtelu.

Assosointineuvosto tarkastelee säännöllisesti, voiko Slovakian tasavalta ennen siirtymäkauden päättymistä myöntää kaikille yhteisön yhtiöille pääsyn julkisista hankinnoista tehtyjen sopimusten tekomenettelyyn Slovakian tasavallassa.

3. Edellä 38—59 artiklan määräyksiä sovelletaan julkisten hankintojen toteuttamiseen liittyviin sijoittautumisiin, toimiin ja palvelujen tarjontaan yhteisön ja Slovakian tasavallan välillä sekä työskentelyyn ja työntekijöiden liikkuvuuteen.

III LUKU

Lainsäädäntöjen lähentäminen

69 artikla

Osapuolet tunnustavat, että Slovakian tasavallan taloudellinen yhdentyminen yhteisöön riippuu olennaisesti nykyisen ja tulevaisuudessa säädettävän Slovakian tasavallan lainsäädännön lähentämisestä yhteisön lainsäädäntöön. Slovakian tasavalta huolehtii siitä, että sen lainsäädäntö saatetaan asteittain yhteensopivaksi yhteisön lainsäädännön kanssa.

70 artikla

Lainsäädäntöjen lähentämiseen sisältyvät erityisesti seuraavat alueet: tullilainsäädäntö, yhtiölainsäädäntö, pankkilainsäädäntö, yritysten kirjanpito ja verotus, henkinen omaisuus, työntekijöiden suojeleminen työpaikoilla, rahoituspalvelut, kilpailusäännöt, ihmisten ja eläinten terveyden ja elämän suojeleminen sekä kasvien säilyttäminen, kuluttajansuoja, välillinen verotus, tekniset määräykset ja standardit, ydinvoima-alan lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, liikenne ja ympäristö.

71 artikla

Yhteisön Slovakian tasavallalle antamaan tekniseen apuun voi muun ohella sisältyä:

- asiantuntijanvaihto,
- nopea tietojen toimittaminen, erityisesti asiaan liittyvää lainsäädäntöä koskevien tietojen toimittaminen,
- seminaarien järjestäminen,
- koulutus,

— avunanto asiaa koskevan yhteisön lainsäädännön kääntämisessä.

VI OSASTO

YHTEISTYÖ TALOUDEN ALALLA

72 artikla

1. Yhteisö ja Slovakian tasavalta toimivat yhteistyössä talouden alalla tarkoituksenaan edistää Slovakian tasavallan kehitystä ja kasvua. Tämän yhteistyön tavoitteena on vahvistaa olemassa olevia taloussuhteita mahdollisimman laajalla alueella molempien osapuolten etujen mukaisesti.

2. Menettelyt ja muut toimenpiteet noudattavat kestävä kehityksen periaatetta ja ne suunnitellaan siten, että niillä edistetään Slovakian tasavallan taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä. Näissä menettelyissä olisi alusta asti varmistettava, että ympäristöasiat otetaan huomioon, sekä huolehdittava, että niissä otetaan huomioon sopusointuisen yhteiskunnallisen kehityksen vaatimukset.

3. Yhteistyötoimia olisi tätä tarkoitusta varten toteutettava erityisesti teollisuutta koskevissa menettelyissä ja toimenpiteissä, mukaan lukien kaivosteollisuus, investoinnit, maatalous, energia, liikenne, alueellinen kehitys ja matkailu.

4. Erityistä huomiota on kiinnitettävä toimenpiteisiin, jotka ovat omiaan edistämään Keski- ja Itä-Euroopan maiden välistä yhteistyötä tämän alueen sopusointuiseksi kehittämiseksi.

73 artikla

Teollinen yhteistyö

1. Yhteistyön tarkoituksena on edistää Slovakian tasavallan teollisuuden nykyaikaistamista ja rakenteellista

uudistamista julkisella ja yksityisellä sektorilla sekä molempien osapuolten taloudellisten toimijoiden välistä teollista yhteistyötä ja erityisesti yksityissektorin vahvistamista.

2. Erityistä huomiota kiinnitetään:

— tiettyjen alojen rakennemuutokseen; tätä varten assosiointineuvosto tarkastelee erityisesti hiili- ja terässektoreihin sekä aserakennusteollisuuteen liittyviä ongelmia,

— uusien yritysten perustamiseen kasvumahdollisuuksia tarjoaville aloille.

3. Teollisen yhteistyön aloitteissa otetaan huomioon Slovakian tasavallan vahvistama asioiden tärkeysjärjestys. Kyseisten aloitteiden tavoitteena olisi erityisesti luoda asianmukaiset kehykset yrityksille, parantaa johtamistekniikoita ja edistää avoimuutta markkinoiden ja yrityksille asetettujen edellytysten osalta; aloitteisiin sisältyy tarvittaessa myös tekninen avunanto.

74 artikla

Investointien edistäminen ja turvaaminen

1. Yhteistyön tavoitteena on saada aikaan suotuisat olosuhteet kotimaisille ja ulkomaisille yksityisille investoinneille, jotka ovat välttämättömiä Slovakian tasavallan talouden ja teollisuuden vahvistumiselle.

2. Yhteistyön tarkoituksena on edistää erityisesti:

— Slovakian tasavallan investointien osalta hallinnollisen kehyksen parantamista,

— jäsenvaltioiden ja Slovakian tasavallan välisten, investointien edistämistä ja turvaamista koskevien sopimusten tekemistä,

— pääomien siirtoihin liittyvien aiheellisten järjestelyjen täytäntöönpanoa,

— sääntelyn purkamista ja talouden

infrastruktuureita,

— tietojen vaihtoa sijoitusmahdollisuuksista kaupallisten messujen, näyttelyiden, myyntiviikkojen ja muiden tapahtumien yhteydessä.

75 artikla

Teollisuusstandardit ja vaatimustenmukaisuuden arviointi

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä mahdollistaakseen Slovakian tasavallan täydellisen sopeutumisen yhteisön teknisiin määräyksiin ja eurooppalaisten standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyihin.

2. Yhteistyössä pyritään:

— edistämään yhteisön teknisten määräysten ja eurooppalaisten standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen käyttöä,

— tarvittaessa edistämään vastavuoroista tunnustamista koskevien sopimusten tekemistä näillä aloilla,

— rohkaisemaan Slovakian tasavaltaa osallistumaan erityistoimielinten työhön (CEN, CENELEC, ETSI, EOTC).

3. Yhteisö antaa tarvittaessa Slovakian tasavallalle teknistä apua.

76 artikla

Yhteistyö tieteen ja teknologian alalla

1. Osapuolet sitoutuvat edistämään yhteistyötä tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen aloilla. Ne kiinnittävät erityistä huomiota seuraaviin toimenpiteisiin:

— tieteen ja teknologian alan vastaavia menettelyjä koskevien tietojen vaihto,

— yhteisten tieteellisten ja teknologisten tapaamisten järjestäminen (seminaarit ja

työryhmät),

— yhteinen tutkimus- ja kehittämistoiminta tieteen kehityksen kannustamiseksi sekä teknologian ja taitotiedon siirtämiseksi,

— koulutustoiminta ja ohjelmat molempien osapuolten tutkijoiden ja asiantuntijoiden liikkuvuuden edistämiseksi,

— uuden teknologian tutkimiselle ja soveltamiselle suotuisten olosuhteiden aikaansaaminen ja tutkimustuloksia koskevan henkisen omaisuuden asianmukainen suojele,

— Slovakian tasavallan osallistuminen yhteisön ohjelmiin 3 kohdan mukaisesti.

Tarvittaessa annetaan teknistä apua.

2. Assosiointineuvosto määrittää asianmukaiset menettelyt yhteistyön kehittämiseksi.

3. Yhteistyö yhteisön puiteohjelman mukaisessa tutkimuksessa ja teknologisessa kehittämistyössä toteutetaan erityisjärjestelyin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään molempien osapuolten hyväksymien oikeudellisten menettelyjen mukaisesti.

77 artikla

Opetus ja koulutus

1. Osapuolten välisen yhteistyön tavoitteena on yleisen koulutustason ja ammatillisen pätevyyden parantaminen Slovakian tasavallassa, ottaen huomioon viimeksi mainitun asettaman asioiden tärkeysjärjestyksen. Hallinnollinen perusta ja yhteistyöhankkeet perustuvat Euroopan koulutussäätiöön sekä Tempus-ohjelmaan. Myös Slovakian tasavallan osallistumista muihin yhteisön ohjelmiin tarkastellaan tässä yhteydessä.

2. Yhteistyö, jota koskevista yksityiskohtaisista säännöistä osapuolet

yhdessä säätävät, sisältää erityisesti seuraavat alueet:

— opetusjärjestelmän ja ammatillisen koulutuksen uudistaminen Slovakian tasavallassa,

— perehdyttävä koulutus, ammatillinen täydennyskoulutus ja uudelleen koulutus, mukaan lukien julkisen ja yksityisen sektorin johtajien ja ylempien virkamiesten koulutus, erityisesti tietyillä erikseen määritettävillä ensisijaisilla alueilla,

— eri korkeakoulujen sekä korkeakoulujen ja yritysten välinen yhteistyö ja opettajien, opiskelijoiden, johtajien ja nuorten liikkuvuus,

— euro-opintojen edistäminen sopivissa oppilaitoksissa,

— opintosuoritusten ja tutkintotodistusten molemminpuolinen tunnustaminen.

3. Kääntämisen alalla yhteistyö keskittyy kääntäjien ja tulkkien koulutukseen ja yhteisön terminologian ja kielellisten sääntöjen edistämiseen.

78 artikla

Maatalous ja maatalouteen liittyvä teollisuus

1. Yhteistyön tavoitteena tällä alalla on maatalouden ja maatalouteen liittyvän teollisuuden tuotannon nykyaikaistaminen. Yhteistyöllä pyritään erityisesti:

— kehittämään yksityisiä maatalousyrityksiä ja jakelukanavia sekä varastointi- ja hallinnointitekniikoita, kaupanpitämisen menetelmiä ja niin edelleen,

— nykyaikaistamaan maatalouden infrastruktuureita (liikenne, vedenjakelu, televiestintä),

— parantamaan aluesuunnittelua, mukaan lukien rakentaminen ja kaupunkisuunnittelu,

— parantamaan tuottavuutta, laatua ja tehokkuutta asianmukaisten menetelmien ja tuotteiden avulla, varmistamaan tuotantovälineisiin liittyvän pilaantumista vähentävän tekniikan käyttöä koskeva koulutus ja valvonta,

— kehittämään ja nykyaikaistamaan jalostusyrityksiä ja niiden markkinointitekniikoita,

— edistämään täydentävyyttä maataloudessa,

— edistämään teollista yhteistyötä maataloudessa ja tietotaidon vaihtoa erityisesti yhteisön ja Slovakian tasavallan yksityisten sektoreiden välillä,

— kehittämään yhteistyötä eläinten ja kasvien terveydensuojelun alalla, jotta edistettäisiin asteittaista yhdenmukaistamista yhteisön sääntöihin avustamalla koulutuksessa ja järjestämällä tarkastuksia.

2. Tätä varten yhteisö antaa tarvittaessa teknistä apua.

79 artikla

Energia

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä markkinatalouden periaatteita noudattaen kannustaakseen Slovakian tasavallan ja yhteisön energiamarkkinoiden asteittaista yhdentymistä. Ne kiinnittävät erityistä huomiota Euroopan energiapoliittista peruskirjaa koskeviin yhteisön ehdotuksiin sekä näiden markkinoiden yhdentymiseen samaan aikaan Keski- ja Itä-Euroopan maiden markkinoiden kanssa.

2. Yhteistyöhön sisältyy muun muassa teknistä avunantoa tarvittaessa seuraavilla aloilla:

— energiapolitiikan suunnittelu ja kehittäminen kansallisella ja alueellisella tasolla,

- energiamarkkinoiden vapauttaminen ja kaasun ja sähkön siirron helpottaminen,
- tutkimus energia-alan infrastruktuurien nykyaikaistamisesta,
- jakelun parantaminen sekä energiahankintojen parantaminen ja monipuolistaminen,
- hallinto ja koulutus energia-alalla,
- energiavarojen kehittäminen,
- energian säästön ja energiatehokkuuden edistäminen,
- energian tuotannon ja käytön ympäristövaikutukset,
- ydinenergia-ala,
- sähkö- ja kaasuala, mukaan lukien tutkimus mahdollisuudesta liittää jakeluverkostot yhteen,
- tämän alan yritysten välisen yhteistyön perusedellytysten suunnittelu, johon voisi sisältyä sekayritysten perustamisen kannustaminen,
- teknologian ja taitotiedon siirto, johon tarvittaessa sisältyy tehokkaan energiateknologian menekin edistäminen.

80 artikla

Ydinturvallisuus

1. Yhteistyön tavoitteena on ennen kaikkea parantaa ydinenergian käytön turvallisuutta.
2. Yhteistyöhön kuuluvat olennaisesti seuraavat alueet:
  - ydinturvallisuus, valmistautuminen ydinonnettomuuksien varalle ja hätätilanteiden hallinta,
  - säteilysuojelu, mukaan lukien ympäristöstä tulevan säteilyn valvonta,

- polttoainekiertoon liittyvät ongelmat ja ydinaineiden turvallinen varastointi,
- radioaktiivisista jätteistä huolehtiminen,
- ydinvoimaloiden poistaminen käytöstä ja niiden purkaminen,
- dekontaminointi.

3. Yhteistyöhön sisältyy tietojen ja kokemusten vaihto sekä tutkimus- ja kehittämistoiminta 76 artiklan mukaisesti.

81 artikla

Ympäristö

1. Osapuolet kehittävät ja vahvistavat yhteistyötään ympäristöön ja ihmisten terveyteen liittyvissä asioissa, joita ne pitävät ensisijaisen tärkeinä.
2. Yhteistyö kohdistuu seuraaviin aloihin:
  - pilaantumisen tehokas valvonta; ympäristön tilaa koskevat tietojärjestelmät,
  - alueellisen ja valtioiden rajat ylittävän ilmansaastumisen torjunta,
  - energian tehokas, tasapainoinen ja ympäristöä säästävä tuotanto ja käyttö; teollisuuslaitosten turvallisuus; tuotantoteknologioiden ja -prosessien kehittäminen,
  - kemiallisten aineiden luokitus ja turvallinen käsittely,
  - veden, erityisesti juomavesilähteiden ja valtioiden rajat ylittävien vesiväylien, pilaantumisen tehokas ehkäiseminen ja vähentäminen,
  - jätteiden vähentäminen, kierrätys ja hygieeninen jätteistä huolehtiminen (mukaan lukien radioaktiiviset jätteet),
  - maatalouden ympäristövaikutukset; maaperän eroosio; metsien sekä kasvi- ja

eläinkunnan suojelu; ekologisen tasapainon palauttaminen maaseuduilla,

— aluesuunnittelu, mukaan lukien rakentaminen ja kaupunkisuunnittelu,

— taloudellisten ja verotuksellisten keinojen käyttö,

— ilmastonmuutos ja sen ehkäiseminen,

— ympäristökasvatus ja ympäristöongelmien tiedostaminen,

— kansainväliset ympäristöä koskevat yleissopimukset.

3. Yhteistyöhön sisältyy:

— tietojen ja asiantuntijoiden vaihto, myös ympäristöä säästävän teknologian alalla; ympäristöä koskevien tietojärjestelmien kehittäminen,

— koulutusohjelmat,

— yhteinen tutkimustoiminta,

— lainsäädäntöjen lähentäminen (yhteisön säännöt)

— yhteistyö alueellisella tasolla (mukaan lukien yhteistyö Euroopan ympäristökeskuksessa sen jälkeen, kun yhteisö on perustanut sen) ja kansainvälisellä tasolla,

— toimintasuunnitelmien kehittäminen, erityisesti maailmanlaajuisten ja ilmaston ongelmien osalta.

82 artikla

Liikenne

1. Osapuolet kehittävät ja vahvistavat yhteistyötään, jotta Slovakian tasavalta voisi:

— nykyaikaistaa liikenne-olojaan sekä uudistaa niitä rakenteellisesti,

— parantaa matkustajien ja tavaroiden

liikkuvuutta sekä pääsyä kuljetusmarkkinoille poistamalla hallinnollisia, teknisiä ja muita esteitä,

— helpottaa yhteisön kauttakuljetuksia Slovakian tasavallassa maantie-, rautatie- ja sisävesiliikenteessä sekä yhdistetyissä kuljetuksissa,

— saada aikaan liikenteen hoitoa koskevia sääntöjä, jotka ovat verrattavissa yhteisön vastaaviin sääntöihin.

2. Yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

— kaupallista, oikeudellista ja teknistä koulutusta koskevat ohjelmat,

— teknisen avun ja neuvojen antaminen sekä tietojen vaihto,

— välineiden toimittaminen Slovakian tasavallassa infrastruktuurien kehittämistä varten.

3. Ensisijaiset yhteistyön alueet ovat seuraavat:

— maanteiden infrastruktuureiden suunnittelu ja nykyaikaistaminen, mukaan lukien kauttakuljetusedellytysten asteittainen parantaminen,

— rautateiden ja lentokenttien hallinto, mukaan lukien toimivaltaisten kansallisten viranomaisten välinen yhteistyö,

— maanteiden, rautateiden, satamien, lentokenttien ja sisävesiväylien infrastruktuureiden nykyaikaistaminen kaikkia osapuolia hyödyttävillä pääväylillä ja Euroopan laajuisten kuljetusreittien varrella,

— aluesuunnittelu, mukaan lukien rakentaminen ja kaupunkisuunnittelu,

— maantie-rautatiekuljetusten, konttikuljetusten, laivauksen ja terminaalien rakentamisen kannustaminen,

— yhteisön sääntöjen mukaisten, uusien teknisten välineiden käyttöönotto,

— yhteisten teknologia- ja tutkimusohjelmien edistäminen 76 artiklan mukaisesti,

— sellaisten lainsäädännöllisten toimenpiteiden toteuttaminen ja sellaisen kaikkia liikenteen aloja koskevien menettelyjen täytäntöönpano, jotka ovat yhteensopivia yhteisön liikennettä koskevien menettelyjen kanssa.

83 artikla

Televiestintä

1. Osapuolet kehittävät ja vahvistavat yhteistyötään tällä alalla ja toteuttavat tätä varten erityisesti seuraavat toimenpiteet:

- televiestintää koskevien tietojen vaihto,
- teknisten ja muiden tietojen vaihto sekä seminaarien, työpajojen ja konferenssien järjestäminen molempien osapuolten asiantuntijoille,
- koulutus ja neuvonta,
- teknologian siirto,
- molempien osapuolten toimivaltaisten toimielinten toteuttamat yhteiset hankkeet,
- eurooppalaisten standardien, määräysten ja järjestelmien edistäminen,
- uusien viestintämuotojen, -palveluiden ja -laitteiden edistäminen, erityisesti jos niillä on kaupallisia sovelluksia.

2. Näissä toimissa keskitytään seuraaviin ensisijaisiin aloihin:

- Slovakian tasavallan televiestintäverkon nykyaikaistaminen ja yhdistäminen eurooppalaisiin ja maailmanlaajuisiin verkkoihin,
- yhteistyö Euroopan

standardointielinten kanssa,

— Euroopan laajuisten järjestelmien yhdistäminen; televiestinnän oikeudelliset ja hallinnolliset näkökohdat,

— televiestinnän hallinto uudessa taloudellisessa ympäristössä: organisaatorakenteet sekä organisaatioon liittyvät toimintasuunnitelmat ja suunnittelu, hankintaperiaatteet,

— aluesuunnittelu, mukaan lukien rakentaminen ja kaupunkisuunnittelu.

84 artikla

Pankki-, vakuutus- ja muut rahoituspalvelut

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä tarkoituksenaan luoda ja kehittää asianmukaiset edellytykset Slovakian tasavallan pankki-, vakuutus- ja rahoitusalan kannustamiseksi.

a) Yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

- sellaisen yhteisen kirjanpitojärjestelmän käyttöönotto, joka on yhteensopiva eurooppalaisten sääntöjen kanssa,
- pankki- ja rahoitusalan vahvistaminen ja rakenteellinen uudistaminen,
- pankki- ja rahoituspalvelujen valvonnan ja sääntelyn parantaminen,
- yhteisön ja Slovakian tasavallan oikeuden käännösten valmistelu,
- sanastojen laatiminen,
- tietojen vaihto, erityisesti lakiehdotusten osalta.

b) Yhteistyöhön sisältyy tätä varten tekninen avunanto ja koulutus.

2. Osapuolet toimivat yhteistyössä tarkoituksenaan kehittää tehokkaita tilintarkastusjärjestelmiä Slovakian

tasavallassa yhteisössä voimassa olevien yhdenmukaistettujen menettelyjen mukaisesti.

a) Yhteistyö kohdistuu erityisesti:

— itsenäisen tilituomioistuimen perustamiseen Slovakian tasavaltaan,

— sisäisten kirjanpidon tarkastusyksiköiden perustamiseen julkisiin hallintoelimiin,

— kirjanpidon tarkastusjärjestelmiä koskevaan tietojen vaihtoon,

— kirjanpidon tarkastusasiakirjojen yhdenmukaistamiseen,

— koulutus- ja neuvontatoimintaan.

b) Yhteisö myöntää tätä tarkoitusta varten tarvittaessa teknistä apua.

85 artikla

Rahapolitiikka

Yhteisö antaa Slovakian tasavallan viranomaisten pyynnöstä teknistä apua avustaakseen Slovakian tasavaltaa kruunun saattamisessa vapaasti vaihdettavaksi valuutaksi ja Slovakian tasavallan politiikkojen asteittaiseksi lähentämiseksi Euroopan valuuttajärjestelmään. Tähän sisältyy epävirallinen tietojen vaihto Euroopan valuuttajärjestelmän periaatteista ja toiminnasta.

86 artikla

Rahanpesu

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä tarpeesta työskennellä ja olla yhteistyössä osapuolten rahoitusjärjestelmien käytön estämiseksi sellaisten varojen alkuperän häivyttämisessä, jotka on saatu yleensä rikosten avulla ja

erityisesti huumausaineiden laittoman kaupan avulla.

2. Tämän alan yhteistyöhön sisältyy erityisesti hallinnollinen ja tekninen apu, jonka tarkoituksena on antaa rahanpesun estämiseksi asianmukaisia sääntöjä, jotka vastaavat samaa asiaa koskevia yhteisön sääntöjä ja kyseisen alan kansainvälisten toimielinten sääntöjä, ja erityisesti rahoitusalan kansainvälisen rahanpesutyöryhmän (FATF) sääntöjä.

87 artikla

Alueellinen kehittäminen

1. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään alueellisen kehittämisen ja aluesuunnittelun alalla.

2. Tätä varten toteutetaan seuraavia toimia:

— kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten välinen tietojen vaihto aluepolitiikasta ja aluesuunnittelusta,

— Slovakian tasavallan avustaminen tällaisten menettelyjen kehittämiseksi,

— alueellisten ja paikallisten viranomaisten taloudellista kehitystä koskevat yhteiset toimet,

— tutkimus yhteisestä lähestymistavasta yhteisön ja Slovakian tasavallan rajalla olevien alueiden ja muiden vakavista alueellisista eriarvoisuuksista kärsivien Slovakian tasavallan alueiden kehittämiseksi,

— molemminpuoliset vierailut yhteistyö- ja avustumahdollisuuksien selvittämiseksi,

— virkamiesten tai asiantuntijoiden vaihto,

— teknisen avun antaminen,

— tietojen ja kokemusten vaihtoa koskevien ohjelmien laatiminen, mukaan lukien seminaarit.

88 artikla

Sosiaalialan yhteistyö

1. Osapuolet kehittävät yhteistyötään terveyden ja turvallisuuden aloilla parantaakseen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelua, ottaen mallikseen yhteisön suojelun tason. Tähän yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

- teknisen avun antaminen,
- asiantuntijoiden vaihto,
- yritysten välinen yhteistyö,
- tietojen vaihto, yritysten pyytämän hallinnollisen tai muun avun myöntäminen, koulutustoiminnan järjestäminen.

2. Työllisyyden alalla osapuolten välisen yhteistyön tavoitteena on erityisesti ammatillisen sijoittumisen ja suuntautumisen nykyaikaistaminen sekä siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttaminen ja paikallisen kehittämisen kannustaminen teollisuuden rakenneuudoksen edistämiseksi.

Lisäksi yhteistyötä toteutetaan esimerkiksi suorittamalla tutkimuksia, tarjoamalla asiantuntijapalveluja sekä tiedotus- ja koulutustoiminnalla.

3. Sosiaaliturvan alalla osapuolten välisen yhteistyön tarkoituksena on mukauttaa sosiaaliturvajärjestelmät uuteen taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen tilanteeseen, erityisesti tarjoamalla asiantuntijapalveluita sekä tiedotuksen ja koulutuksen avulla.

89 artikla

Matkailu

Osapuolet vahvistavat ja kehittävät yhteistyötään erityisesti:

- suosimalla matkailua,

— tehostamalla tiedonkulkua esimerkiksi kansainvälisten verkkojen ja tietopankkien kautta,

— siirtämällä tietotaitoa koulutuksen, vaihtotoiminnan ja seminaarien avulla,

— toteuttamalla alueellisia matkailuhankkeita, joita ovat esimerkiksi valtioiden rajat ylittävät hankkeet, ystävyyskaupunkitoiminta ja niin edelleen,

— vaihtamalla mielipiteitä ja varmistamalla matkailualaan vaikuttavien ja molempia osapuolia kiinnostavia tärkeitä ongelmia koskevien tietojen vaihtaminen,

— edistämällä matkailualaa mahdollisesti kannustavien infrastruktuurien kehittämistä.

90 artikla

Pienet ja keskisuuret yritykset

1. Osapuolen tavoitteena on kehittää ja vahvistaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä sekä yhteisön ja Slovakian tasavallan pienten ja keskisuurten yritysten välistä yhteistyötä.

2. Osapuolet kannustavat tietojen ja tietotaidon vaihtoa seuraavilla aloilla:

— pienten ja keskisuurten yritysten perustamisessa ja kehittämisessä sekä valtioiden rajat ylittävissä yhteistyössä tarvittavien oikeudellisten, hallinnollisten, teknisten, verotuksellisten ja rahoituksellisten edellytysten luominen,

— pienten ja keskisuurten yritysten tarvitsemien erityispalvelujen tarjonta (johtajien koulutus, kirjanpito, markkinointi, laaduntarkkailu ja niin edelleen) ja tällaisia palveluja tarjoavien yksiköiden vahvistaminen,

— asianmukaisten yhteyksien luominen yhteisön toimijoihin pienten ja keskisuurten yritysten tiedonsaannin parantamiseksi ja valtioiden rajat ylittävän yhteistyön edistämiseksi [esimerkiksi yrityskumppanien luottamuksellinen hakuverkko (BC-Net),

Euro-tietokeskukset, konferenssit ja niin edelleen].

3. Yhteistyöhön sisältyy teknisen avun antaminen, erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille, sopivan hallinnollisen kehyksen luomiseksi alueellisella ja kansallisella tasolla, rahoituspalvelujen sekä teknisten ja kaupallisten palvelujen aloilla sekä koulutuksessa ja neuvonnassa.

91 artikla

Tiedotus ja viestintä

1. Tiedotuksen ja viestinnän osalta yhteisö ja Slovakian tasavalta toteuttavat aiheelliset toimenpiteet kannustaakseen tehokasta tietojen vaihtoa. Tärkeimpinä pidetään niitä ohjelmia, jotka välittävät suurelle yleisölle perustietoa yhteisöstä ja Slovakian tasavallasta sekä Slovakian tasavallan erityisille kohdeyleisöille erityistietoa, mahdollisuuksien mukaan myös pääsyn yhteisön tietokantoihin.

92 artikla

Kuluttajansuoja

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä yhtenäistääkseen Slovakian tasavallan ja yhteisön kuluttajansuojajärjestelmät kokonaisuudessaan.

2. Tätä varten yhteistyöhön sisältyy siltä osin kuin on mahdollista seuraavat alat:

- tietojen vaihto,
- pääsy yhteisön tietokantoihin,
- koulutustoiminta ja teknisen avun antaminen.

93 artikla

Tulli

1. Yhteistyön tarkoituksena on varmistaa kaikkien kaupan alaan liittyvien määräysten

noudattaminen ja lähentää Slovakian tasavallan tullimenettelyä yhteisön tullimenettelyyn, mikä edistää tässä sopimuksessa suunnitellun asteittaisen vapauttamisen toteuttamista.

2. Yhteistyöhön sisältyvät erityisesti seuraavat alueet:

- tietojen vaihto,
- rajat ylittävien infrastruktuurien kehittäminen,
- yhteyden luominen yhteisön ja Slovakian tasavallan kauttakuljetusjärjestelyjen välille,
- tavaraliikenteeseen liittyvien tarkastusten ja muodollisuuksien yksinkertaistaminen,
- seminaarien ja harjoittelujen järjestäminen.

Tarvittaessa annetaan teknistä apua.

3. Sopimuspuolten hallintoviranomaiset antavat toisilleen virka-apua tulliasioissa pöytäkirjan n:o 6 määräysten mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita tässä sopimuksessa ja erityisesti sen 96 artiklassa määrättyjä yhteistyön muotoja.

94 artikla

Tilastoalan yhteistyö

1. Tämän alan yhteistyön tarkoituksena on sellaisen tehokkaan tilastojärjestelmän käyttöönotto, jonka avulla voidaan käyttää nopeasti ja asianmukaisesti luotettavia tilastoja, jotka ovat tarpeen talousuudistuksen suunnittelemisessa ja valvonnassa sekä yksityisyritteliäisyyden kehittämisessä Slovakian tasavaltaan.

2. Osapuolet toimivat yhteistyössä saavuttaakseen erityisesti seuraavat tavoitteet:

— tilastointilaitteiden parantaminen Slovakian tasavallassa,

— yhdenmukaistaminen kansainvälisiin (ja erityisesti yhteisössä käytettäviin) menetelmiin, sääntöihin ja luokituksiin,

— talousuudistuksen tukemisessa ja valvonnassa tarvittavien tietojen toimittaminen,

— aiheellisten kansantalouteen ja liiketalouteen liittyvien tietojen toimittaminen yksityisille taloudellisille toimijoille,

— tietojen luottamuksellisuuden takaaminen,

— tilastotietojen vaihto.

3. Yhteisö antaa tarvittaessa teknistä apua.

95 artikla

Taloustieteet

1. Yhteisö ja Slovakian tasavalta helpottavat talousuudistusta ja taloudellista yhdentymistä yhteistyöllä, jonka tarkoituksena on parantaa niiden talouden rakenteen ja toiminnan ymmärtämistä sekä talouspolitiikan suunnittelua ja toteuttamista markkinataloudessa.

2. Tätä varten yhteisö ja Slovakian tasavalta:

— vaihtavat tietoja kansantalouden tuloksista ja näkymistä sekä tarvittaessa talouden kehittämiseksi tarkoitetuista toimintasuunnitelmista,

— erittelevät yhdessä molempia osapuolia kiinnostavia talouteen liittyviä kysymyksiä, mukaan lukien talouspolitiikan ja sen toteuttamiseksi tarvittavien keinojen yhdistäminen,

— kannustavat erityisesti taloustieteen alan yhteistyön toimintaohjelman (Ace)

avulla laajaa taloustieteilijöiden ja yhteisön ja Slovakian tasavallan johtotason henkilöiden välistä yhteistyötä nopeuttaakseen talouspolitiikan suunnittelussa tarvittavan tietotaidon siirtoa ja varmistaakseen tähän politiikkaan liittyvien tutkimustulosten laajan levittämisen.

96 artikla

Huumausaineet

1. Yhteistyön tarkoituksena on erityisesti tehostaa menettelyjä ja toimenpiteitä huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman tarjonnan ja kaupan estämiseksi sekä vähentää näiden tuotteiden väärinkäyttöä.

2. Sopimuspuolet sopivat yhteistyön menetelmistä, jotka ovat tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, ja erityisesti yhteisten toimien täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä. Osapuolten toimista neuvotellaan ja niitä yhdenmukaistetaan voimakkaasti 1 kohdassa tarkoitetuilla aloilla toteutettavien toimenpiteiden ja toimintasuunnitelmien osalta.

3. Sopimuspuolten väliseen yhteistyöhön sisältyy tekninen ja hallinnollinen apu erityisesti seuraavilla aloilla: kansallisen lainsäädännön kehittäminen ja täytäntöönpaneminen, laitosten, tiedotuskeskusten ja sosiaali- ja terveyskeskusten perustaminen, henkilöstön koulutus ja tutkimus sekä huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittomassa valmistuksessa käytettävien huumausaineiden lähtöaineiden ja muiden kemiallisten aineiden kulkeutumisen estäminen. Osapuolet voivat sopia sisällyttävänsä yhteistyöhön myös muita aloja.

VII OSASTO

YHTEISTYÖ KULTTUURIN ALALLA

97 artikla

1. Osapuolet sitoutuvat edistämään yhteistyötä kulttuurin alalla. Tarvittaessa yhteisössä toteutettavat kulttuurin alan yhteistyöohjelmat tai yhteisön yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa toteutettavat vastaavat ohjelmat voidaan laajentaa Slovakian tasavaltaan ja muita, molempia osapuolia kiinnostavia toimintoja voidaan kehittää.

Tähän yhteistyöhön sisältyvät erityisesti seuraavat alat:

- kirjallisten teosten kääntäminen,
- muistomerkkien ja paikkojen entisöinti (arkkitehtoninen ja kulttuuriperintö),
- kulttuurin alalla työskentelevien henkilöiden koulutus,
- aiheeltaan Eurooppaan liittyvien kulttuuritapahtumien järjestäminen.

2. Osapuolet toimivat yhteistyössä Euroopan audiovisuaalisen teollisuuden edistämiseksi. Erityisesti Slovakian tasavallan audiovisuaalisella alalla voitaisiin osallistua toimintaan, jota yhteisö Media-ohjelman yhteydessä vuosina 1991—1995 toteuttaa, noudattamalla niitä menettelyjä, jotka kulloisenkin toiminnan johto on vahvistanut, sekä määräyksiä, jotka Euroopan yhteisöjen neuvosto on mainitusta ohjelmasta 21 päivänä joulukuuta 1991 tekemässään päätöksessä vahvistanut.

Osapuolet yhdenmukaistavat ja tarvittaessa yhtenäistävät valtioiden rajat ylittävien lähetyksen sääntelyä koskevia menettelyjään, audiovisuaalisen alan teknisiä standardeja ja Euroopan audiovisuaalisen teknologian edistämistoimia.

VIII OSASTO

RAHOITUSYHTEISTYÖ

98 artikla

Tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja 99, 100, 102 ja 103 artiklan määräysten mukaisesti Slovakian tasavalta saa yhteisöltä tilapäistä rahoitusapua avustusten ja lainojen muodossa, mukaan lukien Euroopan investointipankin lainat, jotka se myöntää perussääntönsä 18 artiklan määräysten mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 101 artiklan määräyksiä.

99 artikla

Rahoitusapuun sisältyy:

— neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3906/89, sellaisena kuin se on muutettuna, mukaisessa Phare-ohjelmassa määrätyt toimenpiteet niin kauan kuin niitä sovelletaan; tämän jälkeen yhteisö myöntää avustusten muodossa olevaa apua, joko Phare-ohjelman mukaisesti usean vuoden aikana tai sellaisen uuden monivuotisen rahoitusjärjestelyn mukaisesti, jonka yhteisö on ottanut käyttöön neuvoteltuaan Slovakian tasavallan kanssa ja ottaen huomioon 102 ja 103 artiklan määräykset,

— Euroopan investointipankin myöntämä laina tai lainat siihen päivään asti, kun niiden saaminen on mahdollista; tämän jälkeen yhteisö vahvistaa Slovakian tasavallan kanssa neuvoteltuaan enimmäismäärän ja ajanjakson, jona Euroopan investointipankki myöntää lainoja Slovakian tasavallalle.

100 artikla

Yhteisön rahoitusavun tavoitteet ja kyseisen avun kattamat alueet vahvistetaan suuntaa antavassa ohjelmassa, joka vahvistetaan molempien osapuolten yhteisellä sopimuksella. Osapuolet antavat tästä tiedon assosiointineuvostolle.

101 artikla

1. Yhteisö tarkastelee, jos erityinen tarve niin

vaatii ja ottaen huomioon kaikki käytettävissä olevat varat, Slovakian tasavallan pyynnöstä ja yhteistyössä kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa, osana G-24 ryhmän toimintaa, mahdollisuutta antaa tilapäistä rahoitusapua, jonka tarkoituksena on tukea:

— toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on varmistaa Slovakian tasavallan valuutan asteittainen vaihdettavuus,

— keskipitkällä aikavälillä toteutettavia vakauttamispyrkimyksiä ja pyrkimyksiä rakenteellisten uudistusten toteuttamiseksi, joka voi olla maksutasetta koskevan tuen muodossa.

2. Tämän rahoitustuen edellytyksenä on se, että Slovakian tasavalta esittää tarvittaessa IMF:n hyväksymät valuutan vaihdettavuutta ja Slovakian tasavallan talouden rakennemuutosta koskevat ohjelmat G-24-ryhmälle ja se, että yhteisö hyväksyy nämä ohjelmat, joita Slovakian tasavalta noudattaa pysyvästi ja viimeisenä edellytyksenä on siirtyminen nopeasti yksityisiin rahoituslähteisiin perustuvaan järjestelmään.

3. Assosiointineuvostolle annetaan tieto tämän tuen myöntämiseen liittyvistä yksityiskohtaisista säännöistä ja siitä, miten Slovakian tasavalta noudattaa tähän tukeen liittyviä sitoumuksia.

102 artikla

Yhteisön rahoitustuki arvioidaan Slovakian tasavallan kehityksen tarpeiden ja tason perusteella ja ottaen huomioon asioiden vahvistettu tärkeysjärjestys ja Slovakian tasavallan talouden vastaanottokyky, takaisinmaksukyky sekä Slovakian tasavallan edistyminen markkinatalouteen siirtymisessä ja rakennemuutoksessa.

103 artikla

Jotta käytettävissä olevia varoja käytettäisiin mahdollisimman tehokkaasti, sopimuspuolet huolehtivat siitä, että yhteisön avustukset yhdenmukaistetaan tiiviisti niiden avustusten

kanssa, jotka tulevat muista lähteistä, esimerkiksi jäsenvaltioista, kolmansista maista, mukaan lukien G-24 ryhmä ja kansainväliset rahoituslaitokset, esimerkiksi Kansainvälinen valuuttarahasto, Kansainvälinen jälleenrakennus- ja kehityspankki sekä Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki.

IX OSASTO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET, YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

104 artikla

Perustetaan assosiointineuvosto, joka valvoo tämän sopimuksen täytäntöönpanoa. Neuvosto kokoontuu ministeritasolla kerran vuodessa ja aina olosuhteiden niin vaatiessa. Assosiointineuvosto tarkastelee kaikkia tähän sopimukseen liittyviä tärkeitä ongelmia sekä kaikkia muita kahdenvälisiä tai kansainvälisiä, molempia osapuolia kiinnostavia kysymyksiä.

105 artikla

1. Assosiointineuvosto muodostuu Euroopan yhteisöjen neuvoston ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Slovakian tasavallan hallituksen palkkaamista jäsenistä.

2. Assosiointineuvoston jäsenet voivat käyttää edustajaa sen työjärjestyksessä määrättävin edellytyksin.

3. Assosiointineuvosto vahvistaa työjärjestyksensä.

4. Assosiointineuvoston puheenjohtajana toimii vuorotellen Euroopan yhteisöjen neuvoston jäsen ja Slovakian tasavallan hallituksen jäsen assosiointineuvoston työjärjestyksessä määrättävien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

5. Euroopan investointipankki osallistuu

tarvittaessa tarkkailijana
assosiointineuvoston työhön.

106 artikla

Assosiointineuvosto käyttää päätösvaltaa tässä sopimuksessa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja siinä määrättyissä tapauksissa. Tehdyt päätökset sitovat osapuolia, joiden on toteutettava päätösten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Assosiointineuvosto voi myös antaa tarvittavat suositukset.

Assosiointineuvosto tekee päätökset ja antaa suositukset kummakin osapuolen yhteisellä sopimuksella.

107 artikla

1. Kumpikin osapuoli voi saattaa assosiointineuvoston käsiteltäväksi kaikki tämän sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevat riidat.

2. Assosiointineuvosto voi ratkaista riidan päätöksellään.

3. Kummankin osapuolen on toteutettava 2 kohdassa tarkoitetun päätöksen soveltamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

4. Jos riitaa ei voida ratkaista 2 kohdan mukaisesti, kumpikin osapuoli voi ilmoittaa toiselle osapuolelle välimiehen valitsemisesta ja toisen osapuolen on tällöin valittava toinen välimies kahden kuukauden kuluessa. Tässä menettelyssä yhteisöä ja jäsenvaltioita pidetään riidassa yhtenä ainoana osapuolena.

Assosiointineuvosto valitsee kolmannen välimiehen.

Välimiehet tekevät päätöksensä enemmistöllä.

Kummankin riidan osapuolen on toteutettava välimiesten päätöksen soveltamiseksi vaaditut toimenpiteet.

108 artikla

1. Assosiointineuvostoa avustaa sen tehtävissä assosiointikomitea, joka muodostuu Euroopan yhteisöjen neuvoston jäsenten edustajista ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenten edustajista sekä Slovakian tasavallan hallituksen edustajista tavallisesti korkeiden virkamiesten tasolla.

Assosiointineuvosto määrittää työjärjestyksessään assosiointikomitean tehtävät, joihin sisältyvät erityisesti assosiointineuvoston kokousten valmistelu ja kyseisen komitean toiminnan varmistaminen.

2. Assosiointineuvosto voi siirtää osan toimivaltaansa tai koko toimivaltansa assosiointikomitealle, jolloin viimeksi mainittu tekee päätöksensä 106 artiklan mukaisesti.

109 artikla

Assosiointineuvosto voi päättää perustaa sellaisen komitean tai erityistoimielimen, joka soveltuu avustamaan sitä sen tehtävissä.

Assosiointineuvosto vahvistaa työjärjestyksessään näiden komiteoiden ja toimielinten kokoonpanon, tehtävät ja toimintamuodot.

110 artikla

Perustetaan parlamentaarinen assosiointikomissio, jossa kokoontuvat vuoropuhelua varten Slovakian tasavallan parlamentin ja Euroopan parlamentin jäsenet. Tämä komissio kokoontuu säännöllisin, itse määrittämiensä väliajoin.

111 artikla

1. Parlamentaarinen assosiointikomissio muodostuu Euroopan parlamentin ja Slovakian tasavallan parlamentin jäsenistä.

2. Parlamentaarinen assosiointikomissio

vahvistaa työjärjestyksensä.

3. Parlamentaarisen assosiointikomission puheenjohtajana toimii vuorotellen Euroopan parlamentti ja Slovakian tasavallan parlamentti parlamentaarisen assosiointikomission työjärjestyksessä määrättävien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

112 artikla

Parlamentaarinen assosiointikomissio voi pyytää assosiointineuvostoa toimittamaan sille tämän sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviä asiaankuuluvia tietoja. Assosiointineuvosto toimittaa parlamentaariselle assosiointikomissiolle pyydetty tiedot.

Parlamentaariselle assosiointikomissiolle ilmoitetaan assosiointineuvoston päätöksistä.

Parlamentaarinen assosiointikomissio voi antaa suosituksia assosiointineuvostolle.

113 artikla

Kumpikin osapuoli sitoutuu varmistamaan tämän sopimuksen mukaisesti toisen osapuolen luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden pääsyn tasapuolisesti omiin kansalaisiinsa verrattuna sopimuspuolten toimivaltaisiin tuomioistuimiin ja hallinnollisiin toimielimiin vaaliakseen siellä yksilökohtaisia oikeuksiaan ja omistusoikeuksiaan sekä henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen liittyviä oikeuksiaan.

114 artikla

Mikään tämän sopimuksen määräys ei estä sopimuspuolta toteuttamasta toimenpiteitä:

a) joita se pitää tarvittavina estääkseen sen keskeisten turvallisuussetujen vastaisten tietojen levittämisen;

b) jotka liittyvät aseiden, ammusten tai sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan, tai tutkimukseen, kehitykseen tai tuotantoon sopimuspuolen puolustuksen varmistamiseksi, jos nämä toimenpiteet eivät heikennä sellaisten tuotteiden kilpailuedellytyksiä, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön;

c) joita se pitää olennaisina varmistaakseen oman turvallisuutensa tilanteessa, jossa esiintyy vakavaa sisäistä levottomuutta, joka voi haitata lain ja yleisen järjestyksen ylläpitoa, sotatilanteessa tai jos vakava kansainvälinen jännitys uhkaa muuttua aseelliseksi yhteenotoksi tai täyttääkseen velvoitteet, joihin se on myöntynyt rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämisen varmistamiseksi.

115 artikla

1. Tämän sopimuksen soveltamisaloilla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta siinä olevien erityismääräysten soveltamista:

— Slovakian tasavallan yhteisöön soveltama järjestely ei saa johtaa minkäänlaiseen syrjintään jäsenvaltioiden, niiden kansalaisten tai niiden yhtiöiden välillä,

— yhteisön Slovakian tasavaltaan soveltama järjestely ei saa johtaa minkäänlaiseen syrjintään Slovakian tasavallan kansalaisten tai sen yhtiöiden välillä.

2. Edellä 1 kohdan määräykset eivät vaikuta osapuolten oikeuteen soveltaa asiaa koskevia verolainsäädännön määräyksiä verovelvollisiin, jotka asuinpaikkansa puolesta eivät ole samanlaisessa asemassa.

116 artikla

Slovakian tasavallasta peräisin oleviin tuotteisiin ei sovelleta niitä yhteisöön

tuotaessa jäsenmaiden keskenään soveltamia järjestelyjä edullisempia järjestelyjä.

Slovakian tasavaltaan IV osaston ja V osaston I luvun mukaan sovellettu järjestely ei saa olla edullisempi kuin jäsenvaltioiden keskenään soveltama järjestely.

117 artikla

1. Osapuolet toteuttavat kaikki tarvittavat yleiset tai erityiset toimenpiteet täyttääkseen tämän sopimuksen mukaiset velvoitteensa. Ne huolehtivat, että tässä sopimuksessa vahvistetut tavoitteet saavutetaan.

2. Jos toinen osapuoli katsoo, että toinen osapuoli ei ole täyttänyt jotakin sille tämän sopimuksen mukaisesti kuuluvaa velvoitetta, se voi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet. Ensin sen on, lukuun ottamatta erityisen kiireellisiä tapauksia, toimitettava assosiointineuvostolle kaikki hyödylliset tiedot, jotka ovat tarpeen tilanteen perusteelliseen tarkasteluun osapuolten hyväksymän ratkaisun löytämiseksi.

Valinnassa on annettava etusija sellaisille toimenpiteille, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä tämän sopimuksen toiminnalle. Näistä toimenpiteistä ilmoitetaan heti assosiointineuvostolle ja niistä neuvotellaan assosiointineuvostossa toisen osapuolen pyynnöstä.

118 artikla

Siihen asti kunnes yksityishenkilöille ja taloudellisille toimijoille myönnetään vastaavat oikeudet tämän sopimuksen mukaan, tämä sopimus ei vaikuta niihin oikeuksiin, jotka niille taataan yhden tai useamman jäsenvaltion sekä Slovakian tasavallan välisissä sopimuksissa.

119 artikla

Pöytäkirjat n:o 1—8 sekä liitteet I—XVII ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

120 artikla

Tämä sopimus tehdään rajoittamattomaksi ajaksi.

Kumpikin osapuoli voi irtisanoa tämän sopimuksen ilmoittamalla siitä toiselle osapuolelle. Tämän sopimuksen soveltaminen päättyy kuuden kuukauden kuluttua kyseistä ilmoituksesta.

121 artikla

Tätä sopimusta sovelletaan alueilla, joilla sovelletaan Euroopan talousyhteisön, Euroopan atomienenergiayhteisön ja Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksia mainituissa perustamissopimuksissa määrätyn edellytyksin, sekä Slovakian tasavallan alueella.

122 artikla

Tämä sopimus on laadittu kahtena kappaleena englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, saksan, tanskan ja slovakian kielellä jokaisen tekstin ollessa yhtä todistusvoimainen.

123 artikla

Sopimuspuolet hyväksyvät tämän sopimuksen omia menettelyjään noudattaen.

Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen menettelyjen täytäntöönpanosta.

Tämä sopimus korvaa heti voimaan tultuaan Brysselissä 7 päivänä toukokuuta 1990 allekirjoitetun Euroopan talousyhteisön, Euroopan atomienenergiayhteisön sekä Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välisen kauppaa ja taloudellista sekä kaupallista yhteistyötä koskevan sopimuksen sekä ennen tämän sopimuksen voimaantuloa Brysselissä 28 päivänä kesäkuuta 1991 parafoidun

Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välisen pöytäkirjan.

124 artikla

1. Ottaen huomioon se seikka, että tämän sopimuksen joidenkin osien vastaavia määräyksiä ja siten 16 päivänä joulukuuta 1991 yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välillä allekirjoitetun Eurooppa-sopimuksen määräyksiä, erityisesti tavaroiden liikkuvuutta koskevia määräyksiä, on sovellettu 1 päivästä maaliskuuta 1992 16 päivänä joulukuuta 1991 allekirjoitetun yhteisön ja Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välisen väliaikaisen sopimuksen perusteella, sellaisena kuin se on muutettuna yhteisön ja Tšekin tasavallan sekä yhteisön ja Slovakian tasavallan välisillä täydentävillä pöytäkirjoilla,

sopimuspuolet sopivat siitä, että näissä olosuhteissa ja tämän sopimuksen III osaston 64, 66 ja 67 artiklassa sekä pöytäkirjoissa n:o 1 (lukuun ottamatta sen 3 artiklaa) — 6 "tämän sopimuksen voimaantulopäivällä" tarkoitetaan:

— 1 päivää maaliskuuta 1992 niiden velvoitteiden osalta, jotka tulevat voimaan sopimuksen voimaantulopäivänä,

ja

— 1 päivää tammikuuta 1992 niiden velvoitteiden osalta, jotka tulevat voimaan voimaantulopäivän jälkeen ja joissa viitataan voimaantulopäivään.

2. Jos sopimuksen voimaantulo tapahtuu 1 päivän tammikuuta jälkeen jonakin vuonna, sovelletaan pöytäkirjan n:o 7 määräyksiä.

LIITELUETTELO

I	9 artikla 1 kohta ja 19 artikla 2 kohta	Teollisuus- ja maataloustuotteiden määritelmä
II	10 artiklan 2 kohta	Yhteisön tariffimyönnytykset
III	10 artiklan 3 kohta	Yhteisön tariffimyönnytykset
IV	11 artiklan 1 kohta	Slovakian tasavallan tariffimyönnytykset
V	11 artiklan 2 kohta	Slovakian tasavallan tariffimyönnytykset
VI	11 artiklan 3 kohta	Slovakian tasavallan tariffimyönnytykset
VII	11 artiklan 4 kohta	Slovakian tasavallan tariffimyönnytykset
VIII	11 artiklan 5 kohta	Slovakian tasavallan myönnytykset: tuonnin määrälliset rajoitukset
IX	14 artiklan 3 kohta	Luettelo Slovakian tasavallan vientilisenssien alaisista tuotteista
X	18 artiklan 1 kohta ja 18 artiklan 2 kohta	Jalostetut maataloustuotteet Maatalousosat
XIa	21 artiklan 2 kohta	Yhteisön maataloustuotteita koskevat myönnytykset
XIb	21 artiklan 2 kohta	Yhteisön maataloustuotteita koskevat myönnytykset
XII	21 artiklan 4 kohta	Elävien nautaeläinten tuontiin sovellettava menettely yhteisössä
XIII	21 artiklan 4 kohta	Yhteisön maataloustuotteita koskevat myönnytykset
XIV	21 artiklan 4 kohta	Slovakian tasavallan maataloustuotteita koskevat myönnytykset
XV	24 artikla	Yhteisön kalastustuotteita koskevat myönnytykset
XVIa	IV osaston II luku	"Rahoituspalvelujen" sijoittautuminen
XVIb	45 artiklan 1 kohdan i alakohda, 45 artiklan 5 kohta ja 51 artikla	"Siirtymäkauden loppuun liittyvien alojen" sijoittautuminen
XVIc	45 artiklan 5 ja 6 kohta	"Soveltamisalan ulkopuolisten alojen" sijoittautuminen
XVII	67 artiklan 2 kohta	Henkinen omaisuus

Assosiaatiosopimuksen liitteitä I—XV ja sopimuksen pöytäkirjoja 1—5, 7 ja 8, Euroopan yhteisön ja Slovakian välillä kirjeenvaihtona tehtyjä sopimuksia, päätösasiakirjaa sekä julistuksia ei ole julkaistu tämän hallituksen esityksen liitteenä. Tekstit ovat nähtävänä Euroopan yhteisöjen virallisen lehden suomenkielisen laitoksen erityispainoksessa 1994 (11. luku: Ulkosuhteet, nide 40, EYVL L 359, s. 1).

LIITE XVIa

(IV osasto II luku)

SJOITTAUTUMINEN: "RAHOITUSPALVELUT"

Määritelmä

"Rahoituspalvelujen" käsitteellä tarkoitetaan kaikkia toisen osapuolen tällaisista palveluista huolehtivien tarjoajien tarjoamia rahoituspalveluja. Se kattaa seuraavat toimet:

A. Kaikki vakuutuspalvelut ja niihin liittyvä toiminta

1. Ensivakuutus (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus):

- i) henkivakuutus;
- ii) muu kuin henkivakuutus.

2. Jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus.

3. Vakuutusten välittäminen, kuten vakuutusasiamiesten ja -edustajien toiminta.

4. Vakuutusalan liitännäispalvelut, kuten neuvonta- ja aktuaari-, riskin arviointi- ja korvauskäsittelypalvelut.

B. Pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutusta)

1. Talletusten ja muiden takaisin maksettavien varojen vastaanotto asiakkailta.

2. Kaikenlainen lainaustoiminta, muun muassa kulutusluotot, kiinnitysluotot, myyntisaatavien rahoitus ja liiketoiminnan rahoitus.

3. Rahoitusleasing.

4. Maksupalvelut ja rahansiirtopalvelut,

kuten luotto- ja maksukortit, matkashekit ja pankkichekit.

5. Takaukset ja maksusitoumukset.

6. Maksujen suorittaminen omaan tai asiakkaiden lukuun pörssimarkkinoilla, pörssissä noteeraamattomilla markkinoilla tai muilla markkinoilla, erityisesti:

a) rahamarkkinavälineet (shekit, vekselit, talletustodistukset jne.),

b) valuutta,

c) johdannaistuotteet, muiden muassa termiinisopimukset ja optiot,

e) valuutta- ja korkokurssit, joista sellaiset tuotteet kuten vaihtosopimukset, korkotakuusopimukset jne.,

e) siirrettävissä olevat arvopaperit,

f) muut kaupankäyntikelpoiset välineet ja rahoitusomaisuus, erityisesti metallivarat.

7. Osallistuminen kaikenlaisiin osakeanteihin, erityisesti osakkeiden merkintä ja sijoitukset asiamiehenä (yksityiset tai julkiset) ja niihin anteihin liittyvien palveluiden tarjonta.

8. Välitystoiminta rahamarkkinoilla.

9. Omaisuuden hoito, erityisesti käteisvarojen tai arvopaperikannan hoito, yhteissijoitusten hoidon kaikki muodot, eläkerahastojen hoito sekä vartiointi-, talletus- tai konsignaatiopalvelut.

10. Rahoitusomaisuuden, kuten arvopapereiden, johdannaisvälineiden ja muiden kaupankäyntikelpoisten välineiden maksu- ja korvauspalvelut.

11. Neuvontapalvelut ja alakohdissa 1–10 lueteltuihin erilaisiin toimintoihin liittyvät muut rahoituspalvelut, erityisesti tiedot ja arvioinnit luottoasiakirjoista, asiakirjakannan kokoamiseen liittyvät tiedustelut ja tiedonannot, yhtiöiden omistusosuuksiin, uudelleenjärjestelyihin ja toimintaperiaatteisiin liittyvät neuvot.

12. Rahoitustietojen välittäminen ja siirto, rahoitustietojen käsittely ja erityisohjelmistojen toimittaminen muiden rahoituspalvelujen tarjoajien toimesta.

Seuraavat toimet eivät kuulu

rahoituspalvelujen määrittelyihin:

a) Keskuspankkien tai muiden julkisten laitosten toteuttamat toimet rahan ja vaihtokursseihin sovellettavan politiikan yhteydessä.

b) Keskuspankkien sekä julkisten toimielinten, viranomaisten tai laitosten harjoittama toiminta valtion lukuun tai valtion takuulla lukuun ottamatta tapauksia, joissa näiden julkisten yhteisöjen kanssa kilpailevat rahoituspalveluiden tarjoajat voivat harjoittaa tätä toimintaa.

c) Viralliseen sosiaaliturva- tai vanhuuseläkejärjestelmään kuuluva toiminta lukuun ottamatta tapauksia, joissa julkisten yhteisöjen tai yksityisten laitosten kanssa kilpailevat rahoituspalveluiden tarjoajat voivat harjoittaa tätä toimintaa.

*LIITE XVIb***(45 artiklan 1 kohdan i alakohta ja 5 kohta sekä 51 artikla)****SIJOITTAUTUMINEN: "SIIRTYMÄKAUDEN LOPPUUN LIITTYVÄT ALAT"**

— Aseiden ja puolustusvälineiden tuotanto,	— kiinteistöjen omistus, käyttö, myynti ja vuokraus,
— teräksen tuotanto,	— kiinteistöihin ja luonnonvaroihin liittyvät välitystoimet.
— julkisen omaisuuden yksityistämisen yhteydessä,	osto
-

LIITE XVIc

(45 artiklan 5 ja 6 kohta)

SIOITTAUTUMINEN: "SOVELTAMISALAN ULKOPUOLISET ALAT"

- Luonnonvarojen osto ja myynti, — kulttuuri- ja historia-arvoa omaavat rakennukset ja monumentit.
  - maatalousmaan ja metsien osto ja myynti,
-

LIITE XVII

1. Sopimuksen 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitetaan seuraavaa monenvälistä yleissopimusta: tavaramerkkien kansainvälistä rekisteröintiä koskevan Madridin sopimuksen (Madrid, 1989) pöytäkirja.
    - Nizzan sopimus tavaroiden ja palvelujen kansainvälisestä luokituksesta tavaramerkkien rekisteröimistä varten (Geneve, 1977, mukautettu 1979),
    - Budapestin sopimus mikro-organismien tallettamisen kansainvälisestä tunnustamisesta patentinhakumenettelyä varten (1977, muutettu 1980),
    - patenttiyhteistyösopimus (Washington, 1970, mukautettu 1979 ja muutettu 1984).
  2. Assosiointineuvosto voi päättää, että 67 artiklan 2 kohtaa sovelletaan muihin monenvälisiin yleissopimuksiin.
  3. Sopimuspuolet ilmaisevat sitoutumisensa seuraavien monenvälisten yleissopimusten velvoitteiden noudattamiseen:
    - Bernin yleissopimus kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta (Pariisin sopimuskirja, 1971),
    - kansainvälinen yleissopimus esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyhtymien suojaamisesta (Rooma, 1961),
    - teollisoikeuden suojelemisesta tehty Pariisin yleissopimus (Tukholman sopimuskirja, 1967, mukautettu 1979),
    - tavaramerkkien kansainvälistä rekisteröintiä koskeva Madridin sopimus (Tukholman sopimuskirja, 1967, mukautettu 1979),
  4. Tämän liitteen 3 kohdan ja henkistä omaisuutta koskevan 76 artiklan 1 kohdan määräysten soveltamiseksi sopimuspuolina ovat Slovakian tasavalta ja Euroopan talousyhteisö sekä sen jäsenvaltiot, kukin siinä määrin, kuin ne ovat toimivaltaisia näissä yleissopimuksissa tai 76 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin teolliseen, henkiseen tai kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien toimintojen osalta.
  5. Tämän liitteen ja henkistä omaisuutta koskevan 76 artiklan 1 kohdan määräyksiä sovelletaan siten, että ne eivät rajoita Euroopan talousyhteisön ja sen jäsenvaltioiden harjoittamaa toimivaltaa teolliseen, henkiseen tai kaupalliseen omaisuuteen kuuluvissa toiminnoissa.
-

LUETTELO PÖYTÄKIRJOISTA

PÖYTÄKIRJA n:o 1 tekstiili- ja vaateustuotteista

PÖYTÄKIRJA n:o 2 Euroopan hiili- ja teräsyhteisön (EHTY) perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvista tuotteista

PÖYTÄKIRJA n:o 3 Slovakian tasavallan ja yhteisön välisestä, ETY:n perussopimuksen liitteeseen II kuulumattomien jalostettujen maataloustuotteiden kaupasta

PÖYTÄKIRJA n:o 4 käsitteen "peräisin olevat tuotteet" ("alkuperätuotteet") määritelmästä ja hallinnollisen yhteistyön menetelmistä

PÖYTÄKIRJA n:o 5 Slovakian tasavallan sekä Espanjan ja Portugalin väliseen kauppaan sovellettavista erityismääräyksistä

PÖYTÄKIRJA n:o 6 keskinäisestä avunannosta tulliasioissa

PÖYTÄKIRJA n:o 7 vuosittaisissa rajoissa annetuista myönnytyksistä

PÖYTÄKIRJA n:o 8 Slovakian tasavallan valtioseuraannosta ottaen huomioon Euroopan talousyhteisön (yhteisö) ja Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välisen kauttakuljetusta ja maaliikenteen infrastruktuureja koskevan kirjeenvaihdon

PÖYTÄKIRJA N:o 6

keskinäisestä avunannosta tulliasioissa

1 artikla

Määritelmät

Tässä asiakirjassa tarkoitetaan:

a) *tullilainsäädännöllä* sopimuspuolten alueella sovellettavia määräyksiä, jotka koskevat tavaroiden tuontia, vientiä, kauttakuljetusta ja saattamista muun tullimenettelyn alaisiksi, mukaan lukien osapuolten toteuttamat kielto-, rajoitus- ja tarkastustoimenpiteet;

b) *tullilla* kokonaisuutta, joka muodostuu sopimuspuolten alueella tullilainsäädännön mukaisesti kannetuista erilaisista tulleista, veroista ja muista maksuista, lukuun ottamatta maksuja, joiden määrä vastaa suunnilleen suoritetuista palveluista aiheutuneita kustannuksia;

c) *pyynnön esittäneellä viranomaisella* toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka toinen sopimuspuoli on nimittänyt tähän tarkoitukseen, ja joka esittää tulliasioita koskevan avunantopyynnön;

d) *pyynnön vastaanottaneella viranomaisella* toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka toinen sopimuspuoli on nimittänyt tähän tarkoitukseen, ja joka vastaanottaa pyynnön avunannosta tulliasioissa;

e) *rikkomisella* kaikkia tullilainsäädännön vastaisia toimia sekä yrityksiä toimia tämän lainsäädännön vastaisesti.

2 artikla

Soveltamisala

1. Sopimuspuolet avustavat toisiaan tässä

pöytäkirjassa määrätyillä tavoilla ja edellytyksillä taatakseen, että tullilainsäädäntöä sovelletaan moitteettomasti, erityisesti ehkäisemällä, paljastamalla ja tutkimalla tullilainsäädännön vastaisia toimia.

2. Tässä pöytäkirjassa tarkoitettu keskinäinen avunanto tulliasioissa koskee kaikkia sopimuspuolten hallintoviranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia soveltamaan tätä pöytäkirjaa. Se ei rajoita keskinäistä avunantoa rikosasioissa koskevien määräysten soveltamista. Avunannon piiriin eivät myöskään kuulu tiedot, jotka on saatu oikeusviranomaisten pyynnöstä käytettyjen valtuuksien perusteella, elleivät nämä oikeusviranomaiset anna tähän suostumustaan.

3 artikla

Pyynnöstä tapahtuva avunanto

1. Pynnön vastaanottanut viranomainen toimittaa pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä tälle kaikki asiaa koskevat tiedot, joiden avulla tämä voi varmistua, että tullilainsäädäntöä sovelletaan moitteettomasti, ja erityisesti tiedot todetuista tai suunnitelluista toimista, jotka ovat tai olisivat tullilainsäädännön vastaisia.

2. Pynnön vastaanottanut viranomainen ilmoittaa pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä tälle, onko toisen sopimuspuolen alueelta viedyt tavarat tuotu asianmukaisesti toisen sopimuspuolen alueelle ja yksilöi tarvittaessa tavaroihin sovelletun tullimenettelyn.

3. Pynnön vastaanottanut viranomainen toteuttaa pyynnön esittäneen viranomaisen

pyynnöstä tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että valvonta kohdistetaan:

a) luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin, joiden perustellusti uskotaan rikkovan tai rikkoneen tullilainsäädäntöä;

b) sellaisten tavaroiden liikkumiseen, joiden on ilmoitettu mahdollisesti olevan huomattavien tullilainsäädännön vastaisten toimien kohteena;

c) kuljetusvälineisiin, joiden perustellusti uskotaan käytetyn tai käytettävän taikka voitava käyttää tullilainsäädännön vastaisissa toimissa.

4 artikla

Oma-aloitteinen avunanto

Sopimuspuolet avustavat toisiaan toimivaltaansa kuuluvilla aloilla, jos ne pitävät sitä tarvittavana tullilainsäädännön oikean soveltamisen kannalta, erityisesti jos ne saavat tietoja:

— toimista joilla on rikottu, rikotaan tai ovat olisi rikottua tullilainsäädäntöä, ja joilla saattaa olla merkitystä muille osapuolille;

— uusista keinoista tai menetelmistä, joita käytetään näiden toimien toteuttamisessa;

— tavaroista, joiden tiedetään olevan tuontia, vientiä, kauttakuljetusta tai mitä tahansa muuta tullimenettelyä koskevan tullilainsäädännön vastaisten toimien kohteena.

5 artikla

Tiedoksiannot/ilmoitukset

Pyynnön vastaanottanut viranomaisen toteuttaa pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä oman lainsäädäntönsä mukaisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet

— toimittaakseen kaikki asiakirjat ja

— ilmoittaakseen kaikista päätöksistä,

jotka kuuluvat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan, alueellaan pysyvästi asuvalle tai sinne sijoittautuneelle vastaanottajalle. Tässä tapauksessa sovelletaan 6 artiklan 3 kohtaa.

6 artikla

Avunantoa koskevien pyyntöjen muoto ja sisältö

1. Tämän pöytäkirjan mukaisesti tehdyt pyynnot esitetään kirjallisina. Pyynnön täyttämiseksi tarvittavat asiakirjat liitetään mainittuun pyyntöön. Suulliset pyynnot voidaan kiireellisissä tapauksissa hyväksyä, mutta ne on viipymättä vahvistettava kirjallisesti.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa pyynnöissä esitetään seuraavat tiedot:

- a) pyynnön esittävä viranomainen;
- b) pyydetty toimenpide;
- c) pyynnön tarkoitus ja aihe;
- d) asiaan liittyvä lainsäädäntö, säännöt ja muut asiaa koskevat oikeudelliset tekijät;
- e) mahdollisimman tarkat ja laajat tiedot tutkimuksen kohteena olevista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä;
- f) yhteenveto asiaa koskevista seikoista, lukuun ottamatta 5 artiklassa tarkoitettuja tapauksia.

3. Pyynnot laaditaan pyynnön saaneen viranomaisen virallisella kielellä tai jollakin kyseisen viranomaisen hyväksymällä kielellä.

4. Jos pyyntö ei täytä muotovaatimuksia, sen korjaamista tai täydentämistä voidaan vaatia; varotoimenpiteitä voidaan kuitenkin toteuttaa.

7 artikla

Pyynnön täyttäminen

1. Pyynnön vastaanottanut viranomainen tai, jos tämä ei voi toimia, hallintoyksikkö, jolle kyseinen viranomainen on pyynnön osoittanut, toimii avunpyynnön täyttämiseksi toimivaltansa ja käytettävissä olevien voimavarojensa rajoissa samalla tavoin kuin se toimisi omaan lukuunsa tai saman sopimuspuolen muiden viranomaisten pyynnöstä, ja toimittaa sillä jo olevia tietoja, tekee tarkoituksenmukaisia tutkimuksia tai järjestää niiden tekemisen.

2. Avunantopyynnot täytetään pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön, sääntöjen ja muiden säästöjen mukaisesti.

3. Toisen sopimuspuolen asianmukaisesti valtuutetut virkamiehet voivat toisen osallisena olevan sopimuspuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin saada pyynnön vastaanottaneen viranomaisen tai kyseisen viranomaisen vastualueeseen kuuluvan toisen viranomaisen toimitiloista tullilainsäädännön vastaisia rikkomuksia koskevia tietoja, joita pyynnön esittänyt viranomainen tarvitsee tämän pöytäkirjan soveltamiseksi.

4. Toisen sopimuspuolten virkamiehet voivat toisen osapuolen suostumuksella olla läsnä viimeksi mainitun osapuolen alueella tehtävissä tutkimuksissa.

8 artikla

Tietojen välityksessä käytettävä muoto

1. Pyynnön vastaanottanut viranomainen toimittaa tutkimuksen tulokset pyynnön esittäneelle viranomaiselle asiakirjoina, oikeaksi todistettuina asiakirjajäljennöksinä, kertomuksina ja niiden kaltaisina teksteinä.

2. Edellä 1 kohdassa määrätyn asia kirjojen toimittamisen sijasta voidaan toimittaa missä tahansa muodossa samaa tarkoitusta varten

automaattisella tietojenkäsittelymenetelmällä tuotettua tietoa.

9 artikla

Poikkeukset avunantovelvollisuudesta

1. Sopimuspuolet voivat kieltäytyä tässä pöytäkirjassa tarkoitettusta avunannosta jos kyseinen avunanto:

a) voi vaarantaa niiden itsemääräämisoikeutta, yleistä järjestystä, turvallisuutta tai muita keskeisiä etuja

tai

b) koskee muita kuin tulleja koskevia valuutta- ja verosäännöksiä

tai

c) edellyttää teollisen, kaupallisen tai ammatillisen salassapitovelvollisuuden rikkomista.

2. Jos pyynnön esittävä viranomainen pyytää apua, jota se itse voisi pyydettäessä antaa, se huomauttaa tästä seikasta pyynnössään. Pyynnön vastaanottanut viranomainen saa tällöin päättää, miten se vastaa tällaiseen pyyntöön.

3. Jos avunannosta kieltäydytään, kieltäytymispäätös ja sen perustelut on viipymättä ilmoitettava pyynnön esittäneelle viranomaiselle.

10 artikla

Luottamuksellisuuden velvoite

1. Kaikki tämän pöytäkirjan mukaisesti missä tahansa muodossa toimitetut tiedot ovat luottamuksellisia. Ne ovat salassa pidettäviä, ja niitä koskee tällaiseen tietoon ulotettu, tiedot vastaanottaneen osapuolen asiaa koskevan lainsäädännön sekä yhteisön viranomaisiin sovellettavien vastaavien sääntöjen suoja.

2. Henkilötietoja ei toimiteta jos on aiheellista olettaa, että tällä tavalla

toimitettujen tietojen siirto tai käyttö on toisen osapuolen oikeudellisten peruseriaatteiden vastaista, ja erityisesti jos kyseiselle henkilölle aiheutuu siitä haittaa. Tiedot vastaanottava osapuoli ilmoittaa pyydettyä annettujen tietojen ja saatujen tulosten käytöstä tiedot antaneelle osapuolelle.

3. Henkilötietoja saa toimittaa ainoastaan tulliviranomaisille, ja jos oikeudellisten toimenpiteiden tarkoitusten kannalta on tarpeen, yleiselle syyttäjälle ja oikeusviranomaisille. Muut henkilöt ja viranomaiset voivat saada kyseisiä tietoja ainoastaan tiedot antavan viranomaisen etukäteen myöntämällä luvalla.

4. Tiedot antava osapuoli tarkastaa niiden paikkansapitävyyden. Jos käy ilmi, että annettu tieto ei pidä paikkaansa tai se pitäisi hävittää, asiasta ilmoitetaan viipymättä tiedot vastaanottavalle osapuolelle. Tämän on korjattava tai hävitettävä kyseiset tiedot.

5. Henkilö, jota tiedot koskevat, voi pyynnöstä saada tietoja tallennetuista tiedoista ja tallennuksen tarkoituksesta, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta niitä tapauksia, joissa yleinen etu sen estää.

11 artikla

Tietojen käyttö

1. Saatuja tietoja käytetään ainoastaan tämän pöytäkirjan tarkoituksiin ja sopimuspuolet voivat käyttää niitä muihin tarkoituksiin ainoastaan, jos niillä on tiedot antaneen hallintoviranomaisen etukäteen antama kirjallinen suostumus ja jos kyseinen viranomainen on lisäksi asettanut niille rajoituksia. Näitä määräyksiä ei sovelleta huumausaineisiin ja psykotrooppisiin aineisiin liittyviä rikoksia koskeviin tietoihin. Kyseiset tiedot voidaan toimittaa muille viranomaisille, jotka ovat suoraan mukana huumausaineiden laittoman kaupan vastaisissa toimitissa 2 artiklassa tarkoitetuissa rajoissa.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei estä tietojen käyttöä tullilainsäädännön rikkomisen vuoksi vireille pannuissa oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä.

3. Sopimuspuolet voivat esittää pöytäkirjoissaan, kertomuksissaan ja todistajanlausunnoissaan sekä tuomioistuinkäsittelyissä todisteena tietoja, jotka on hankittu ja asiakirjoja, joita on käytetty tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti.

12 artikla

Asiantuntijat ja todistajat

Pyynnön vastaanottaneen viranomaisen virkamies voidaan valtuuttaa esiintymään hänelle myönnettyjen valtuuksien asettamissa rajoissa asiantuntijana tai todistajana tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvien asioiden vuoksi vireille pannuissa oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä toisen sopimuspuolen tuomioelimityksessä, sekä esittämään esineitä, asiakirjoja tai niiden oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, joita mahdollisesti tarvitaan näissä menettelyissä. Oikeuteen saapumista koskevassa pyynnössä on ilmoitettava selvästi, minkä asian johdosta ja minkä aseman tai ominaisuuden perusteella virkamiestä kuullaan.

13 artikla

Avunannosta aiheutuvat kustannukset

Sopimuspuolet eivät vaadi tämän pöytäkirjan soveltamisesta aiheutuneiden kulujen korvaamista, lukuun ottamatta tarvittaessa asiantuntijoille ja todistajille sekä muun kuin julkisen laitoksen palveluksessa oleville tulkeille ja kääntäjille maksettuja korvauksia.

14 artikla

Soveltaminen

1. Tähän pöytäkirjaan liittyvät käytännön toimenpiteet annetaan Slovakian tasavallan keskustulliviranomaisille ja komission

toimivaltaisille yksiköille sekä tarvittaessa jäsenvaltioiden tulliviranomaisille tehtäväksi. Ne päättävät kaikista käytännön toimenpiteistä ja määräyksistä, jotka ovat tarpeen pöytäkirjan soveltamisessa, ottaen huomioon tietosuojaa koskevat voimassa olevat säännöt. Ne voivat ehdottaa toimivaltaisille toimielimille muutoksia, jotka niiden mukaan olisi tehtävä tähän pöytäkirjaan.

2. Sopimuspuolet neuvottelevat keskenään ja ilmoittavat sen jälkeen toisilleen yksityiskohtaisista soveltamista koskevista säännöistä, jotka annetaan tämän artiklan määräysten mukaisesti.

15 artikla

Täydentävä luonne

1. Tämä pöytäkirja täydentää keskinäistä avunantoa koskevia sopimuksia, jotka on tehty tai saatetaan tehdä yhden tai useamman yhteisön jäsenvaltion ja Slovakian tasavallan välillä, eikä estä soveltamista niitä. Pöytäkirja ei myöskään estä kyseisten sopimusten mukaisesti tapahtuvaa laaja-alaisempaa keskinäistä avunantoa.

2. Mainitut sopimukset eivät estä soveltamista yhteisön säännöksiä komission toimivaltaisten yksikköjen ja jäsenvaltioiden tulliviranomaisten välisestä sellaisten tietojen toimittamisesta, jotka koskevat tulliasioissa saatuja, yhteisölle mahdollisesti merkityksellisiä tietoja, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 11 artiklan soveltamista.

PÖYTÄKIRJA

EUROOPAN YHTEISÖJEN JA NIIDEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ SLOVAKIAN TASAVALLAN VÄLISESTÄ ASSOSIAATIESTA TEHDYN EUROOPPA- SOPIMUKSEN INSTITUTIONAALISTEN MÄÄRÄYSTEN MUKAUTTAMISESTA ITÄVALLAN TASAVALLAN, SUOMEN TASAVALLAN JA RUOTSIN KUNINGASKUNNAN EUROOPAN UNIONIIN LIITTYMISEN HUOMIOON OTTAMISEKSI

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

IRLANTI,

ITALIAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,

ITÄVALLAN TASAVALTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

SUOMEN TASAVALTA,

RUOTSIN KUNINGASKUNTA,

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen sopimuspuolet,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', ja

EUROOPAN YHTEISÖ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖ JA EUROOPAN
1...1..7.

ATOMIENERGIAYHTEISÖ,

jäljempänä 'yhteisö',

toisaalta sekä

SLOVAKIAN TASAVALTA

toisaalta, jotka

OTTAVAT HUOMIOON Brysselissä 4 päivänä lokakuuta 1993 allekirjoitetun Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Slovakian tasavallan välisestä assosiaatiosta tehdyn Eurooppa-sopimuksen, joka tuli voimaan 1 päivänä helmikuuta 1995, jäljempänä 'Eurooppa-sopimus',

KATSOVAT, että Itävallan tasavalta, Suomen tasavalta ja Ruotsin kuningaskunta liittyivät Euroopan unioniin 1 päivänä tammikuuta 1995, ja

OVAT PÄÄTTÄNEET yhteisellä sopimuksella määrittää Eurooppa-sopimuksen institutionaalsiin määräyksiin tehtävät mukautukset Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisen huomioon ottamiseksi,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 ARTIKLA

Itävallan tasavallasta, Suomen tasavallasta ja Ruotsin kuningaskunnasta tulee Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Slovakian tasavallan välisestä assosiaatiosta tehdyn Eurooppa-sopimuksen sopimuspuolia.

2 ARTIKLA

Suomen ja ruotsin kielellä laadittu sopimus, mukaan lukien liitteet ja pöytäkirjat, jotka ovat erottamaton osa sopimusta, sekä päätösasiakirjan liitteenä olevat julistukset ja kirjeenvaihto ovat yhtä todistusvoimaisia kuin alkuperäiset tekstit. Suomen- ja ruotsinkieliset tosinnot ovat tämän pöytäkirjan liitteenä.

3 ARTIKLA

Sopimuspuolet hyväksyvät tämän pöytäkirjan, joka on erottamaton osa sopimusta, omia menettelyjään noudattaen.

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet tämän pöytäkirjan täytäntöönpanemiseksi.

4 ARTIKLA

Tämä pöytäkirja tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona sopimuspuolet ovat ilmoittaneet 3 artiklassa tarkoitettujen menettelyjen päätökseen saattamisesta.

5 ARTIKLA

Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristö on tämän pöytäkirjan tallettaja.

6 ARTIKLA

Tämä pöytäkirja laaditaan kahtena kappaleena englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, ruotsin, saksan, suomen, tanskan ja slovakian kielellä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

Tehty Brysselissä kahdentenkymmenentenäviidentenä päivänä kesäkuuta vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentäyhdeksän.